EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 12 Οκτωβρίου 2022 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 410* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

«Όχι» σε ευρωομόλογο για ενέργεια

Το Βερολίνο διέψευσε πληροφορίες του Bloomberg πως ο Ολαφ Σόλτς ενδέχεται να αντιστρέψει την άρνηση της Γερμανίας στην έκδοση κοινού χρέους προκειμένου να χρηματοδοτηθούν μέτρα για αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Όπως μετέδωσε το Reuters, επικαλούμενο κυβερνητικές πηγές, το Βερολίνο δεν προτίθεται να υποστηρίξει κοινή έκδοση χρέους. **Σελ. 8**

ΛΟΥΚΙΑ ΣΑΡΑΝΤΗ

Κοινωνικά άδικοι οι έμμεσοι φόροι

«Οι έμμεσοι φόροι είναι κοινωνικά άδικοι και είναι αναγκαία η περαιτέρω μείωσή τους», τονίζει στην «Κ» η νέα πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδας (ΣΒΕ) Λουκία Σαράντη. Μοιράζεται το όραμά της για τον σύνδεσμο, επισημαίνει τι χρειάζεται να κάνουν οι επιχειρήσεις και τι η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της πληθωριστικής κρίσης. **Σελ. 19**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΡΑΕ ΕΛΛΑΔΑΣ

Δεν θα μείνουμε χωρίς ρεύμα

«Δεν θα μείνουμε χωρίς ρεύμα». Η διαβεβαίωση διά στόματος, του προέδρου της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), αναπληρωτή καθηγητή Αθανασίου Δαγούμα, είναι αναμφίβολα καθησυχαστική για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις της Ελλάδας. Οι διακοπές ρεύματος αποτελούν το έσχατο μέτρο, αλλά ελπίζω ότι δεν θα φθάσουμε εκεί, τονίζει στην «Κ». **Σελ. 14**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Εκτός τραπεζών άλλοι 600 υπάλληλοι

Εως το τέλος του έτους με σχέδια εθελούσιας εξόδου σε Alpha Bank Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα

Εως το τέλος του 2022 οι υπάλληλοι στον κυπριακό τραπεζικό τομέα θα έχουν μειωθεί κατά 1.100. Συγκεκριμένα, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους θα έχουν δει την πόρτα της εξόδου 600 τραπεζοϋπάλληλοι. Ηδη, η Alpha Bank Κύπρου «τρέχει» Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου με σκοπό να δείξει την πόρτα της εξόδου σε 80 άτομα με ένα Σχέδιο, το οποίο έχει πολλές παροχές και περίπου 50 άτομα θα μεταφερθούν στην εταιρεία που αναμένεται να εξυπηρετήσει τα δάνεια που αγόρασε η Cerberus Capital Management από την Alpha Bank, την Altamira Asset Management. Παράλληλα, αναμένεται η απόφαση της Ελληνικής Τράπεζας για μείωση του προσωπικού της. Στο πλαίσιο συνομολόγησης νέας συλλογικής σύμβασης με την Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ), το «μενού» περιλαμβάνει και την μείωση των υπαλλήλων της τράπεζας κατά περίπου 500 άτομα. Μέσα στο 2022, περίπου 550 υπάλληλοι έφυγαν με Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου από την Τράπεζα Κύπρου. Από το 2019 η Τράπεζα Κύπου έχει μειώσει το προσωπικό της κατά 1.300 άτομα, με γενναία Σχέδια Αποχώρησης. **Σελ. 3**

Κίνδυνος νέων μεγάλων ανατιμήσεων στο πετρέλαιο

Την περασμένη Τετάρτη, όταν ο ΟΠΕΚ αποφάσισε να μειώσει την παραγωγή του κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα, σημαντική μερίδα αναλυτών είδαν την κίνηση του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου ως ρήξη στη μακροχρόνια ενεργειακή συμμαχία του Ριάντ με την Ουάσιγκτον. Η απόφαση του ΟΠΕΚ είχε αναμφίβολα ένα χαρακτήρα διελκυστίνδας ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Ριάντ, καθώς είχαν προηγηθεί οι συστηματικές προσπάθειες της κυβέρνησης Μπάιντεν να πείσει τη Σαουδική Αραβία, να αυξήσει την παραγωγή. Ζητούμενο να υπάρξει φθηνό πετρέλαιο στην παγκόσμια οικονομία και παράλληλα να πληγούν τα πετρελαϊκά έσοδα της Ρωσίας. Ακολούθησε η άνοδος περίπου 12% που σημείωσαν οι τιμές του «μαύρου χρυσού». Η άνοδος αναμφίβολα προδίδει πως ο ΟΠΕΚ, και κατά κύριο λόγο η Σαουδική Αραβία, έχει ανακτήσει τη δυνατότητα να ελέγχει τις τιμές του «μαύρου χρυσού». Ο κίνδυνος μεγάλων ανατιμήσεων στο πετρέλαιο είναι πλέον περισσότερο από ορατός. **Σελ. 10**

Η Κύπρος, κόμβος του ηλεκτρικού διαδρόμου Μ. Ανατολής-Ευρώπης

Πολύ σημαντική για τα ενεργειακά δρώμενα της Κύπρου χαρακτηρίζεται η έναρξη κατασκευής των έργων για το ηλεκτρικό καλώδιο Κύπρου – Κρήτης. Στην πλήρη ανάπτυξή του, το ηλεκτρικό καλώδιο θα έχει συνολικό μήκος 1.518 χιλιόμετρα με φορέα υλοποίησης την εταιρεία EuroAsia Interconnector. Το έργο χωρίζεται σε τρεις φάσεις. Το πρώτο τμήμα Ισραήλ – Κύπρος θα είναι μήκους 329 χιλιομέτρων, το δεύτερο τμήμα προς Ελλάδα (Κρήτη) 879 χλμ και το τρίτο από Κρήτη προς Αττική 310 χλμ. **Σελ. 5**

Νέο χρώμα στον τουρισμό από κοινότητες της Κύπρου

Πιστοποίηση Colorful Villages

Ενα καινούργιο τουριστικό label, τα «Χρωματιστά Χωριά» εφαρμόζεται φέτος και στην Κύπρο. Στόχος να μπουν στις επιλογές των επισκεπτών του νησιού, κοινότητες και περιοχές με μέτρια έως ελάχιστη τουριστική παρουσία. Έξι κοινότητες μέχρι στιγμής έλαβαν την πιστοποίηση Colorful Villages, ενώ αυξάνεται το ενδιαφέρον για το σήμα Taste Cyprus. **Σελ. 4**

Τα σενάρια για τη διαθεσιμότητα CEO Ελληνικής

Δύσκολα θα επανέλθει

Εκτός καθηκόντων παραμένει ο CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Όλιβερ Γκάτσκε, με απόφαση του Δ.Σ. της τράπεζας μέχρι να ολοκληρωθεί εσωτερική έρευνα για το αν υπήρξε περιστατικό χειραγώγησης της μετοχής. Ό,τι και να γίνει το σενάριο να επιστρέψει στα καθήκοντά του μάλλον είναι απομακρυσμένο. Είναι όμως αυτός ο λόγος, ή το Δ.Σ. δεν ήταν ικανοποιημένο από την προσφορά του; **Σελ. 4**

ΗΠΑ

Μειώνουν την εξαγωγή επεξεργαστών σε Κίνα

Επανέρχεται η ένταση στις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις ανάμεσα σε ΗΠΑ και Κίνα, καθώς η Ουάσιγκτον προχωρεί στην επιβολή νέων περιορισμών στις αιτήσεις για εξαγωγές επεξεργαστών σε κινεζικές επιχειρήσεις. Οι περιορισμοί στοχεύουν στο να εμποδίσουν τη χρήση των αμερικανικών επεξεργαστών στην παραγωγή σύγχρονων οπλικών συστημάτων. **Σελ. 12**

ΕΛΛΑΔΑ

Στο 12% ο πληθωρισμός λόγω έκρηξης τιμών

Μια ανάσα από το ρεκόρ του Ιουνίου (12,1%) έφθασε ο πληθωρισμός τον Σεπτέμβριο στην Ελλάδα, και διαμορφώθηκε στο 12%. Καταγράφηκε η μεγαλύτερη μηνιαία μεταβολή από τις αρχές του έτους, 2,9%, καθώς εκτός από την εκτόξευση της τιμής του φυσικού αερίου, αυξήθηκαν αισθητά οι τιμές σε τρόφιμα και άλλα είδη παντοπωλείου. **Σελ. 16**

ΕΥΡΩΠΗ

Τέλος στην ανάπτυξη της αγοράς ακινήτων

Τον περασμένο Φεβρουάριο τα γραφεία της Deutsche Bank στο Λονδίνο ήταν περιζήτητα και οι επενδυτές υπέβαλαν προσφορές 1,1 δισ. δολ. Ωστόσο, ο πόλεμος στην Ουκρανία, οι υψηλές τιμές ενέργειας και τροφίμων και τα αρνητικά επιτόκια έφεραν το τέλος της εκρηκτικής ανάπτυξης που γνώρισε ο τομέας των ακινήτων στην Ευρώπη επί μία δεκαετία. **Σελ. 11**

5 291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ως κόρην οφθαλμού

Η τελευταία εικοσαετία υπήρξε για τον κλάδο των ακινήτων ιδιαίτερα θετική λόγω της σημαντικής αύξησης που σημείωσαν οι τιμές τόσο των εμπορικών όσο και των οικιστικών μονάδων. Η αύξηση αυτή σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στις ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης που επικράτησαν όλο αυτό το διάστημα. Οι τράπεζες, όντας αντιμέτωπες με υπερβάλλουσα ρευστότητα συνεπικουρούμενες από τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια βάσης στο ευρώ (κατά βάση μηδενικά) κατάφεραν να διεισδύσουν την αγορά προσφέροντας λύσεις στους υποψήφιους αγοραστές ακινήτων.

Όμως, στην οικονομία κάθε συντριπτικά θετική εξέλιξη συνοδεύεται από αυξημένα επίπεδα προβληματισμού για το μέλλον. Η παρούσα συγκυρία απαιτεί συνεχόμενες και επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων προκαλώντας αλλεπάλληλα προβλήματα στους δανειολήπτες γιατί πολύ απλά άλλαξαν τα δεδομένα σε σχέση με την περίοδο όταν ελάμβαναν αυτά τα δάνεια. Η αύξηση στις τιμές ακινήτων το προηγούμενο διάστημα βρίσκει πολλούς συμπολίτες μας αντιμέτωπους με μεγάλα δανειακά ανοίγματα, μετατρέποντας την προσπάθεια εξυπηρέτησης αυτών των δανείων σε μια ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση. Η πληρωμή των αυξημένων δόσεων σε συνδυασμό με τον ανελέητο καλπασμό του πληθωρισμού δημιουργούν συνθήκες υποχώρησης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών σε βαθμό που η περίοδος κάλλιστα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «η κρίση της αγοραστικής δύναμης».

Οι καταναλωτές, ως αποτέλεσμα τους κύματος ακρίβειας, αντιμετωπίζουν δυσκολίες να διατηρήσουν το προηγούμενο επίπεδο κατανάλωσης και παράλληλα να υποστηρίξουν τις αυξημένες δόσεις. Αποτυχία στην εξυπηρέτηση σημαίνει ότι διατρέχουν τον κίνδυνο απώλειας της ιδιοκτησίας τους με όλες τις αρνητικές συνέπειες που αυτό θα έχει σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Στο επίπεδο της οικονομίας η κατάρρευση της αγοράς ακινήτων αποτελεί ένα καταστροφικό σενάριο το οποίο βίωσε με τον χειρότερο τρόπο η ανθρωπότητα το 2008 με την μεγάλη παγκόσμιά χρηματοοικονομική κρίση. Να υπενθυμίσουμε ότι η κρίση του 2008 υπήρξε το αποτέλεσμα αλόγιστης πιστωτικής επέκτασης εκ μέρους των αμερικανικών τραπεζών οδηγώντας την χώρα σε βαθιά ύφεση.

Στην Ευρώπη η έκθεση των τραπεζών στον τομέα των ακινήτων είναι πολλαπλάσια του δείκτη των κεφαλαίων τους. Στην Κύπρο, αυτός ο δείκτης ίσως και να είναι ψηλότερος σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη καθότι άμεσα ή έμμεσα οι πλείστες δανειοδοτήσεις σχετίζονται με τον κλάδο των ακινήτων. Αποκτά συνεπώς ιδιαίτερη σημασία η καλή συνεργασία μεταξύ τραπεζών και δανειοληπτών για την εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων με απώτερο σκοπό να μην διαταραχθεί η θετική εικόνα που παρουσιάζουν τραπεζικοί ισολογισμοί.

Είναι λογικό, το επόμενο διάστημα να αναμένουμε πώς οι τράπεζες θα αυστηροποιήσουν τα κριτήρια παραχώρησης δανείων. Αυτή η αυστηροποίηση δυνατόν να λάβει πολλές μορφές με πρώτη και κύρια την απαίτηση για χρηματοδότηση ενός μικρότερου ποσοστού της αξίας του ακινήτου από ό,τι πριν. Άλλες πιθανές διαφοροποιήσεις θα έχουν να κάνουν με μείωση του δείκτη δόσης προς εισόδημα με στόχο να βελτιωθεί η ικανότητα εξυπηρέτησης του δανείου. Αλλαγές ίσως υπάρξουν και στις διάρκειες των προσφερόμενων δανείων προκειμένου να περιοριστεί η περίοδος στην οποία η τράπεζα είναι εκτεθειμένη στον πιστωτικό κίνδυνο.

Την περίοδο που ακολούθησε το 2013, έχουν διορθωθεί πολλά κακώς κείμενα στην αγορά πίστεως τα οποία είχαν συσσωρευθεί τις προηγούμενες τρεις δεκαετίας. Φυσιολογικά, κάποιες παθογένειες είναι ακόμη ορατές χωρίς όμως να μας απειλούν με τον κίνδυνο συνολικού εκτροχιασμού της κατάστασης. Αυτά που κερδήθηκαν με πολλές θυσίες τα τελευταία χρόνια (απώλεια δύο συστημικών τραπεζών) θα πρέπει να τα διαφυλάξουμε ως κόρην οφθαλμού.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών
Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!
Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η «Δάφνη», μια γυναίκα μόνη

Η ταινία μικρού μήκους της Τώνιας Μισιαλή «Δάφνη» προβλήθηκε την περασμένη Κυριακή 9 Οκτωβρίου στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Μικρού Μήκους Κύπρου, στο Θέατρο Ριάλτο. Σημειώνουμε πως η πρωταγωνίστρια της ταινίας, η Νιόβη Χαραλάμπους, έλαβε στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας το βραβείο καλύτερης γυναικείας ερμηνείας, «για την ειλικρινή και άμεση ερμηνεία σε ένα δύσκολο θέμα γύρω απ' τη γυναικεία σεξουαλικότητα και το γυναικείο σώμα».

Η Τώνια Μισιαλή κατάφερε μέσα σε 15 λεπτά να σκιαγραφήσει έναν γυναικείο χαρακτήρα, που αναζητεί τη συντροφικότητα, να δείξει μια νέα γυναίκα και μητέρα, που είναι μόνη, που μάλλον της λείπει η τρυφερότητα, ακόμα και από το παιδί της. Ωστόσο, αυτό το κυνήγι, όπως τρέχει η ταινία φαίνεται πως ξεθυμαίνει, με την πρωταγωνίστρια να μοιάζει να παραιτείται, και να ενδίδει σε αυτό που με πολύ ευκολία της παρέχεται, το σεξ.

Η Δάφνη αναζητεί την τρυφερότητα ή ακόμη και τη συντροφικότητα, μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας γνωριμιών. Σε αυτή βρίσκει άντρες, έτοιμους για ραντεβού, για μία πρώτη γνωριμία, που ωστόσο σταδιακά καταλήγουν σε εφήμερες σεξουαλικές συναντήσεις, με τους συντρόφους της Δάφνης και τα μέρη συνεύρεσής τους να ποικίλουν, δημιουργώντας –αν θέλετε– και μία ιδιότυπη ανθρωπογεωγραφία.

Η Νιόβη Χαραλάμπους υποδύεται με εξαιρετικό τρόπο τη Δάφνη, δείχνει εύγλωττα τη διατήρηση της ελπίδας, αλλά ταυτόχρονα και τη ματαιότητα στην αναζήτησή της. Είναι σημαντικό ότι η σκηνοθέτρια δεν μας δείχνει κατάμουτρα την απογοήτευση της Δάφνης, η Χαραλάμπους καταφέρνει να την κρύψει. Η απογοήτευση δεν έρχεται στο πρόσωπο της πρωταγωνίστριας με την αποτυχία του κάθε επόμενου ραντεβού, αλλά εκτονώνεται με τις βόλτες με το ποδήλατο, συνεχίζουν και να αντιμάχονται ίσως οι συναισθηματικές ανάγκες με αυτές του σώματος και της έλλειψης επαφής.

Η «Δάφνη» της Τώνιας Μισιαλή είναι γέννημα της καραντίνας, της πανδημικής εποχής, και οι σκηνές με τα rapid test, η αγωνία του θετικού ή αρνητικού αποτελέσματός τους παρουσιάζεται με τρόπο κωμικοτραγικό –χαρακτηριστικό το σχόλιο που άκουσα από το πίσω κάθισμα, κατά τη διάρκεια της προβολής, όταν η Δάφνη βρισκόταν στο κέντρο δειγματοληψίας –μακάρι να μην επιστρέψουμε σε αυτή τη φρίκη!

Η αναζήτηση συντρόφου και η επιμονή στην εύρεσή του από μέρους της Δάφνης, αλλά και η σεξουαλική ικανοποίηση, μέσα από την ταινία της Μισιαλή αναδεικνύει το ζήτημα της διάθεσης του σώματος της κάθε γυναίκας, την κοινωνική διάσταση της γυναίκας που αλλάζει συντρόφους, που είναι και μητέρα... η κοινωνία μας σήμερα κρίνει ως ελευθεριάζουσες τις γυναίκες που επιλέγουν σχέσεις απλώς σεξουαλικές; Η ίδια η ερμηνεία της Χαραλάμπους και η ιστορία της Μισιαλή δεν επιχειρούν να δώσουν απάντηση, τίθεται απλώς το ερώτημα.

Η Τώνια Μισιαλή θεωρώ πως λέει τι ψάχνει η Δάφνη της, τη δείχνει απολύτως εγκλωβισμένη στις συνθήκες της πανδημίας, η εφαρμογή γνωριμιών είναι η μόνη λύση στην καραντίνα, στα κλειστά μπαρ, στην έλλειψη επικοινωνίας και πραγματικής διάδρασης, μας δείχνει επίσης πώς δεν τα καταφέρνει, έτσι εκπλήσσει μάλλον ότι μια απλή, ζεστή αγκαλιά, από έναν μεσήλικα, είναι ένα δώρο που θα ήθελε να είχε δεχθεί εδώ και πολύ καιρό. Αφορμή γι' αυτή την αγκαλιά... μία χειρονομία αγάπης, η διάσωση ενός τραυματισμένου σκυλιού –κι εδώ μια πινελιά ανθρωπιάς με την οδηγό που προσφέρεται να πάει την άγνωστή της Δάφνη σε κτηνίατρο.

Αυτή η πλέξη των ψυχών σχέσεων της μιας φοράς σεξ, με την απλότητα της καλής χειρονομίας και με αποκορύφωμα τη ζεστή αγκαλιά του ιδιοκτήτη του σκυλιού θεωρώ πως προσθέτουν στην ταινία.

Η ορμή/οργή της Δάφνης στο τέλος της ταινίας είναι ένα στοιχείο, που νομίζω είναι η συμπύκνωση ολόκληρης της ταινίας. Ένα ιδιότυπο «Συνεχίζεται» για αναζήτηση της επιθυμητής επαφής, όποιας και αν είναι αυτής.

Η Νιόβη Χαραλάμπους ερμήνευσε τη Δάφνη με απόλυτη ειλικρίνεια, ακολουθούσε τη γρήγορη σκηνοθεσία της Μισιαλή και άφηνε στον θεατή πολλά παράθυρα ανοικτά για να τη διερμηνεύσει ως χαρακτήρα. Η Τώνια Μισιαλή έφτιαξε μια ιστορία ανθρώπινη, την οποία τοποθέτησε χρονικά στην περίοδο της καραντίνας, έδειξε τους άδειους δρόμους, και ταυτόχρονα και τα εσωτερικά κενά πολλών γυναικών. Η «Δάφνη» της Μισιαλή δείχνει τι μπορεί να δώσει ο κυπριακός κινηματογράφος, αρκεί να υπάρχει η έγνοια για το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα και το όραμα για τους χαρακτήρες και την ιστορία που ο κάθε δημιουργός θέλει να πει.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

«Ιστορίες από τη σπηλιά»: Μια παράσταση χωρίς χρόνο και τόπο

Η μουσικός Αναστασία Δημητριάδου και η αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή συνεργάζονται για το πρότζεκτ «Ιστορίες από τη σπηλιά», που παρουσιάζουν στο Artos House για όλο τον Οκτώβριο. Οι δύο τους θα ταξιδέψουν το κοινό από την ευρασιατική στέπα στις ερήμους της Αφρικής και από εκεί στις χώρες των Εσκιμώων, όπως λέει η Μαρίνα, και συμπληρώνει η Αναστασία πως οι ιστορίες που διηγούνται στην παράσταση είναι παρμένες από τη ζωή και από τον κόσμο. Η Μαρίνα μού λέει πως η γυναίκα ως θέμα είναι μόνο η αφορμή. «Νομίζω όμως ότι το ευρύτερο ερώτημα είναι γιατί οι άνθρωποι αρνούμαστε διαχρονικά να συνυπάρξουμε και καταφεύγουμε με την πρώτη ευκαιρία στη βία» και η Αναστασία σημειώνει: «νιώθω πως τα ερωτήματα που προσπαθώ να απαντήσω είναι πολλά μέσα σε αυτό το ταξίδι. Κάποια ερωτήματα για τα οποία είμαι πολύ έντονη τελευταία είναι: «Είναι ποτέ ανώδυνος ο έρωτας;». «Πόσο κοντά είναι η αγάπη με τη βία;»...

ΧΑΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Η μουσικός Αναστασία Δημητριάδου και η αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή συνεργάζονται για το πρότζεκτ «Ιστορίες από τη σπηλιά», που παρουσιάζουν στο Artos House για όλο τον Οκτώβριο.

–Πώς ήλθε η ιδέα για τη δημιουργία του πρότζεκτ «Ιστορίες από τη σπηλιά»;

ΜΑΡΙΝΑ ΚΑΤΣΑΡΗ: Είδα live την Αναστασία σ' ένα από τα εκρηκτικά της solos ως «Nama Dama». Όση αλήθεια και ειλικρίνεια φώναζε η όλη της παρουσία, τόσο... άφωνη έμεινα με το ταλέντο της, την ορμή της, το πάθος της. Μου ενέπνευσε μία άγρια νοημία. «Πρέπει να κάνουμε κάτι μαζί», είπα στον εαυτό μου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ: Πιστεύω πως η ιδέα εξελισσόταν στο μυαλό της Μαρίνας εδώ και αρκετό καιρό. Θυμάμαι είχαμε μαζευτεί σπίτι της ένα βράδυ και μου διάβασε μια ιστορία, η οποία και κατέληξε να είναι μία από τις τρεις ιστορίες της παράστασης. Με άγγιξε πολύ... Θεωρώ έχουμε και οι δύο μια βαθιά ανάγκη να αναλύσουμε τη γυναίκα σαν ενέργεια και σαν οντότητα.

–Πώς συνυπάρχουν επί σκηνής μία αφηγήτρια και μία μουσικός;

–Μ.Κ.: Με τον τρόπο που συνυπήρχαν πάντα η μουσική και η αφήγηση. Τα χορικά της αρχαίας τραγωδίας, οι τραγουδιστάδες με τις ιπποτικές τους μπαλάντες στις αυλές της Ευρώπης, οι μυθολογικές αναφορές του Βάγκνερ, οι μουσικές ιστορίες του Bob Dylan.

–Α.Δ.: Αυτός ο συνδυασμός είναι και που κάνει μια παράσταση πλουσιότερη. Το ότι δεν συμβαίνει αρκετά συχνά στις μέρες μας, είναι άλλη ιστορία. Στη δική μας περίπτωση, η μία δίνει οξυγόνο στην άλλη και κάποιες φορές, οι ρόλοι μοιράζονται.

–Τι είδους ιστορίες έρχεστε να μας διηγηθείτε; Είναι υπαρκτές;

> **Η παράσταση βασίζεται σε θέματα, τα οποία απασχολούν την ανθρωπότητα και μένουν στο προσκήνιο: Ο πόνος, η βία, ο έρωτας, ο εγωισμός, η οικογένεια, η πείνα, η επιμονή, το θάρρος, η αγάπη...**

–Μ.Κ.: Θα αρκεστώ –με δυσκολία– να πω ότι τις επιλέξαμε μετά από εντατική έρευνα σε ποικίλης προέλευσης βιβλιογραφία. Ταξιδεύουμε από την ευρασιατική στέπα στις ερήμους της Αφρικής και από εκεί στις χώρες των Εσκιμώων. Είναι όσο υπαρκτά είναι και τα ανεπίλυτα ζητήματα που πραγματεύονται.

–Α.Δ.: Οι ιστορίες που διηγούμαστε στην παράσταση είναι παρμένες από τη ζωή και από τον κόσμο. Είμαι σίγουρη πως οι θεατές θα μπορέσουν να ταυτιστούν με χαρακτήρες από τις ιστορίες, αφού αντικατοπτρίζουν την ανθρώπινη, αλλά και θεία φύση.

–Αισθάνομαι ότι στη δουλειά σας αυτή υπάρχει έντονο το φιλοσοφικό στοιχείο, υπάρχει ερώτημα που έχετε θέσει και στο οποίο αναζητάτε απαντήσεις;

–Μ.Κ.: Όντως υπάρχει κάτι το έντονα πνευματικό. Η γυναίκα ως θέμα είναι μόνο η αφορμή. Νομίζω όμως ότι το ευρύτερο ερώτημα είναι – και πάλι – γιατί οι άνθρωποι αρνούμαστε διαχρονικά να συνυπάρξουμε και καταφεύγουμε με την πρώτη ευκαιρία στη βία.

–Α.Δ.: Προσωπικά, νιώθω πως τα ερωτήματα που προσπαθώ να απαντήσω είναι πολλά μέσα σε αυτό το ταξίδι. Κάποια ερωτήματα για τα οποία είμαι πολύ έντονη τελευταία είναι: «Γιατί η γυναίκα φροντίζει να θυσιάζεται διαχρονικά για τον άντρα; Είναι αυτοκαταστροφική εκ φύσεως; Η αιωνίως καταπιεσμένη;». «Είναι ποτέ ανώδυνος ο έρωτας;». «Πόσο κοντά είναι η αγάπη με τη βία;»...

–Το αχρονικό στοιχείο συναντά, λέτε, το διαχρονικό... θα θέλατε να μου το εξηγήσετε περισσότερο;

–Μ.Κ.: Παρακολουθώντας το τι συνέβη στην 22χρονη που δολοφονήθηκε στο Ιράν για τον τρόπο που φορούσε τη μαντίλα της, τις Ουκρανές μητέρες που τρέχουν να σωθούν με τα παιδιά στα χέρια αλλά και τις Ρωσίδες που χάνουν συζύγους, αδελφούς και φίλους στα πεδία αυτού του παρανοϊκού πολέμου, βλέπω ότι τα παραμύθια μας εμφανίζουν μια τραγική διαχρονικότητα.

–Α.Δ.: Η παράσταση μας βασίζεται σε θέματα, τα οποία απασχολούν την ανθρωπότητα και μένουν στο προσκήνιο: Ο πόνος, η βία, ο έρωτας, ο εγωισμός, η οικογένεια, η πείνα, η επιμονή, το θάρρος, η αγάπη... Όλα αυτά είναι μέρος της ανθρώπινης φύσης και μπορούμε να τα δούμε γύρω μας, όπως τα έβλεπε και ο κόσμος χιλιάδες χρόνια πριν.

–Παρουσιάζετε ένα αρχέγονο θέαμα... άρα υπάρχει μία χρονική αρχή και μία μήτρα...;

–Μ.Κ.: Όχι χρονική με την έννοια της ιστορικής περιόδου. Γυναίκες που αδικούνται αλλά μάχονται κόντρα σε θύελλες, κόντρα σε ακραία αδικία και κακομεταχείριση. Όχι επειδή θεωρούν ότι κάνουν κάτι σπουδαίο αλλά από αρχέγονο ένστικτο να επιβιώσουν.

–Α.Δ.: Οι ιστορίες αυτές δεν έχουν χρονικό πλαίσιο. Γι' αυτό και η προσέγγιση μας ήταν αρκετά οικουμενική στο θέμα «χρόνου». Ωστόσο, μέσα από την παράστασή μας, κατάλαβα πως και οι τρεις ιστορίες αρχίζουν από τη σχέση ενός άντρα και μιας γυναίκας (είτε είναι ζευγάρι, είτε είναι πατέρας και κόρη.) Αυτό με προβληματίζει αρκετά, αλλά και επιβεβαιώνει πολλά.

–Τι ανακαλύψατε σε αυτό το ταξίδι στον χρόνο σχετικά με τη γυναίκα;

–Μ.Κ.: Ότι αντέχει πολύ περισσότερο απ' ό,τι πίστευα. Ωστόσο, αυτό αντί να το «τιμούμε», συνήθως το εκμεταλλευόμαστε.

–Α.Δ.: Η γυναίκα είναι δύναμη και σοφία. Είναι συνδεδεμένη με τη φύση και τη θεϊκή της ύπαρξη. Ιστορικά, όλοι οι πόλεμοι και οι καταστροφές είναι παράγωγα ανδρικής ενέργειας. Όλοι μας έχουμε θηλυκή και αρσενική ενέργεια μέσα μας. Ίσως είναι καιρός να ακούσουμε λίγο και να αγκαλιάσουμε τη θηλυκή μας θεότητα και να αφήσουμε πίσω τα μεσαιωνικά/σκοταδιστικά στερεότυπα.

–Είναι εύκολο να αποδράσει μια γυναίκα από εκεί όπου έχει εγκλωβιστεί;

–Μ.Κ.: Αν δεν έχεις πέσει θύμα trafficking ή άλλου αντίστοιχου είδους βίας, τότε τη φυλακή σου τη συντηρείς εσύ η ίδια, ασχέτως του ποιοι την έχουν χτίσει. Η απόδραση είναι δύσκολη: θα γδάρεις τα χέρια σου, τα πόδια σου, το πρόσωπό σου καθώς θα βγαίνεις από τα κομμένα κάγκελα. Αλλά η μέσα άγρια ομορφιά που θα ανακαλύψεις, αργά ή γρήγορα θα σε αναστήσει.

–Α.Δ.: Είναι δύσκολο, ναι. Βλέπουμε σήμερα πως η γυναίκα, αν και στα περισσότερα μέρη του κόσμου έχει ισότητα, καταπιέζεται σε άλλα τόσα. Η καταπίεση για μένα είναι πρωτίστως εγκεφαλική και την έχω δεχτεί από άντρες, αλλά και από γυναίκες. Για να αποδράσεις, χρειάζεται να αντισταθείς. Για να αντισταθείς, χρειάζεται να δεχτείς χτυπήματα. Για να δεχτείς χτυπήματα, χρειάζεται να έχεις θάρρος και αντοχές. Για να έχεις θάρρος και αντοχές, χρειάζεται να έχεις πίστη. Πίστη σε ένα καλύτερο μέλλον, όπου το φύλο σου δεν καθορίζει τη υπόλοιπη σου ζωή.

Πληροφορίες

«Ιστορίες από τη σπηλιά», μουσικοαφηγηματική παράσταση με τις Μαρίνα Κατσαρή και Αναστασία Δημητριάδου.
Παραστάσεις: 15,16, 22, 23, 29, 30 Οκτωβρίου, ώρα 8:00 μ.μ.
ARTos House, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. Κρατήσεις τηλέφωνο 96130158.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ, ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ**

kouroupakisa@kathimerini.com.cy, louil@kathimerini.com.cy

Ατομική έκθεση Σπύρου Αναστασίου

Η γκαλερί Art Seen διοργανώνει την πρώτη ατομική έκθεση του Σπύρου Αναστασίου, με τίτλο «The Alchemy of Story Telling». Η έκθεση, υπό την επιμέλεια της Μαρίας Στάθη, θα παρουσιάσει νέα έργα, συμπεριλαμβανομένης μιας εγκατάστασης στον χώρο. Για την πρώτη του ατομική έκθεση, ο καλλιτέχνης καλεί τον θεατή να βιώσει την πρακτική του μέσα από τη δική του αφήγηση που αντικατοπτρίζεται με γλυπτά από μάρμαρο και γύψο. Η χαρακτηριστική καθήλωση του Αναστασίου με φόρμες, σχέδια και θραύσματα μορφών ακολουθεί μια στρατηγική επανάληψης. Αυτή η επανάληψη δημιουργεί μια γλυπτική αλχημεία της αρχικής μορφής, που έπειτα μεταμορφώνεται σε μια ενέργεια σχήματος. Γκαλερί Art Seen, λεωφ. Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ 66Β, Λευκωσία. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν την Πέμπτη 13 Οκτωβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. και θα διαρκέσει μέχρι τις 11 Νοεμβρίου. Πληροφορίες τηλέφωνο 22006624, info@art-seen.org, www.art-seen.org

Η γκαλερί Art Seen είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει την πρώτη ατομική έκθεση του Σπύρου Αναστασίου The Alchemy of Story Telling που εγκαινιάζεται την Πέμπτη, 13 Οκτωβρίου 2022

Μεγάλοι ερμηνευτές στο Παττίχειο

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου συναντά τρεις διακεκριμένους μουσικούς από τη Βενεζουέλα: τον διεθνούς φήμης μαέστρο Manuel Hernandez – Silva, τον εκπληκτικό βιρτουόζο τρομπετίστα Pacho Flores και τον εξαιρετικό κιθαρίστα Jes s 'Pingüino' Gonz lez. Η συναυλία ξεκινά με την απολαυστική Έκτη Συμφωνία του Schubert. Ο σαγηνευτικός τρομπετίστας Pacho Flores θα λάμψει στο υπόλοιπο πρόγραμμα που μας ταξιδεύει στη Λατινική Αμερική. Στο Cantos y Revueltas του Pacho Flores, βασισμένο σε παραδοσιακές μελωδίες και τραγούδια της δουλειάς της Βενεζουέλας, ο διάσημος τρομπετίστας παίζει μαζί με τον υπέροχο Jesus 'Pinguino' Gonzalez στο cuatro – βενεζουελάνικο παραδοσιακό όργανο που μοιάζει με κιθάρα – ολοκληρώνοντας τη συναυλία με ένα αναζωογονητικό βενεζουελάνικο παλμό. Παττίχειο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός. Τετάρτη 12 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 22 463144, www.cyso.org.cy.

Στη συναυλία αυτή, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου συναντά τρεις διακεκριμένους μουσικούς από τη Βενεζουέλα.

+ΑΞΗ (VOL 4)

Η φετινή τριήμερη εκδήλωση +ΑΞΗ (VOL 4) είναι μια γιορτή της τέχνης της περφόρμανς. Εστιάζει στην παρουσίαση σόλο κομματιών που, αναλόγως της θεματικής, της τοποθέτησής τους στον χώρο και της φόρμας δόμησής τους, προσκαλούν το κοινό να συμμετέχει στη δράση με έναν τρόπο ξεχωριστό. Για παράδειγμα, ενώ ο Φίλιππος Τσιτσόπουλλος χρησιμοποιεί τακτικές σοκ για να προκαλέσει μη αναμενόμενα συναισθήματα και αφιλτράριστες αντιδράσεις στους θεατές, η Νάγια Τ. Καρακώστα παίζει με τα βλέμματα και τις όψεις του γυναικείου γυμνού σώματος παρουσιάζοντας το σώμα της ως τετράδιο (συγ)γραφής προς το κοινό. Η συμμετοχή της κοινότητας και η ενεργή συμπερίληψή της ενισχύεται και από το πρόγραμμα «Reach Out», το οποίο παρουσιάζεται την πρώτη μέρα της εκδήλωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινότητα έχει την ευκαιρία να λάβει μέρος σε δύο εργαστήρια με δύο πολύ αξιόλογους καλλιτέχνες από το εξωτερικό, τον Φίλιππο Τσιτσόπουλλο και τον Φέλιξ Λέον Βέστνερ, και να παρουσιάσει δημόσια ένα συλλογικό δρώμενο. Η εκδήλωση αυτή αποτελεί φόρο τιμής προς τον ιδρυτή και οραματιστή του Πολυχώρου Συνεργείο Στέλιο Κυπριανού, και η παρούσα σύσταση του προγράμματος αποτελεί προσπάθεια συνέχισης της ιδιαίτερης μορφής του οράματός του. Παρασκευή 14 Οκτωβρίου, - Κυριακή 16 Οκτωβρίου. Αναλυτικές πληροφορίες για κάθε δράση www.synergeio.org

Το project ΣΕΖΟΝ Γυναίκες παρουσιάζει ένα καινούργιο θεατρικό έργο γραμμένο με τη μεθοδολογία του θεάτρου verbatim ή αυτολεξεί.

«Οι γυναίκες επιστρέφουν»

Το project ΣΕΖΟΝ Γυναίκες παρουσιάζει ένα καινούργιο θεατρικό έργο γραμμένο με τη μεθοδολογία του θεάτρου verbatim ή αυτολεξεί. Πρόκειται για ένα είδος θέατρο-ντοκουμέντο, που χρησιμοποιεί πραγματικές μαρτυρίες ως τον κύριο άξονα της δομής του. Το θέμα ένα συγκλονιστικό ιστορικό γεγονός: οι πορείες γυναικών της κίνησης «Οι Γυναίκες Επιστρέφουν», που είχαν στόχο τη διεκδίκηση του ανθρώπινου δικαιώματος να κυκλοφορούν ελεύθερα στη γη τους. Ένα grassroots κίνημα γυναικών της Κύπρου, που στη δεκαετία του 80 διοργάνωσε με εκπληκτική στρατηγική και πολιτική οξυδέρκεια πορείες που έσπαζαν τη γραμμή αντιπαράταξης, καθώς και μια παράλληλη εκστρατεία διεθνοποίησης του Κυπριακού προβλήματος. Μέσα από την ποίηση της θεατρικής πράξης, τα λόγια αυτών που συμμετείχαν φωτίζουν αυτό που έμεινε κρυμμένο. Τα σώματα αυτών των γυναικών θυμούνται το απάτητο χώμα της νεκρής ζώνης. Μπορεί η μνήμη τους να γίνει και δική μας μνήμη; Θέατρο Πόλης ΟΠΑΠ, οδός Τεμπών 10-12, Λευκωσία. Πρεμιέρα Κυριακή 16- Τρίτη 18 Οκτωβρίου, στις 8:00 μ.μ.. Πληροφορίες τηλέφωνο 77777040.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Νέο «ψαλίδι» στο προσωπικό βάζουν οι τράπεζες

Φεύγουν με εθελούσια 600 υπάλληλοι μέχρι τέλος 2022, ενώ περισσότεροι από 500 έχουν ήδη αποχωρήσει από την αρχή του έτους

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Μέχρι το τέλος του 2022 οι υπάλληλοι στον κυπριακό τραπεζικό τομέα θα έχουν μειωθεί περαιτέρω. Συγκεκριμένα, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, θα έχουν δει την πόρτα της εξόδου 600 τραπεζοϋπάλληλοι, ενώ περίπου 50 θα έχουν μεταφερθεί σε παρεμφερή μεν κλάδο, ωστόσο εκτός τραπεζών. Η Alpha Bank Κύπρου ήδη «τρέχει» Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου από τη Δευτέρα 11 Οκτωβρίου με σκοπό να δείξει την πόρτα της εξόδου σε 80 άτομα με ένα Σχέδιο, το οποίο έχει πολλές παροχές και περίπου 50 άτομα θα μεταφερθούν στην εταιρεία που αναμένεται να εξυπηρετήσει τα δάνεια που αγόρασε η Cerberus Capital Management από την Alpha Bank, την Altamira Asset Management. Παράλληλα, με αγωνία αναμένεται η απόφαση της

Όταν μειώσει η Alpha Bank τους υπαλλήλους της περίπου κατά 130 άτομα θα αντιστοιχεί περίπου σε 25% ποσοστιαίας μείωσης, ενώ η Ελληνική Τράπεζα περίπου 19%.

Το Τμήμα Φορολογίας θεωρεί ότι έκλεισε ο κύκλος που το κράτος βοήθησε τις τράπεζες να ορθοποδήσουν από την -ομολογουμένως - δύσκολη περίοδο του 2013.

Ελληνικής Τράπεζας για μείωση του προσωπικού της, πρόταση που συζητείται εδώ και πολλούς μήνες. Στο πλαίσιο συνομολόγησης νέας συλλογικής σύμβασης με την Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ), το «μενού» έχει και την μείωση των υπαλλήλων της τράπεζας κατά περίπου 500 άτομα. Από απλές φήμες μετατράπηκε, πλέον, σε επίσημη δήλωση, καθώς ο CEO της Ελληνικής Τράπεζας Όλιβερ Γκάτσκε, προτού αποφασιστεί η αποχή από τα καθήκοντά του δήλωσε κατά την 48η ετήσια γενική συνέλευση της τράπεζας πως γίνονται διεργασίες για τη δημιουργία ενός Σχεδίου Εθελουσίας Εξόδου προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός των απασχολουμένων κατά περίπου 500 άτομα. Σημειώνεται ότι το Σχέδιο θα σχετίζεται άμεσα με τις συζητήσεις στις οποίες βρίσκεται η Τράπεζα με τις συντεχνίες, ώστε να υπογραφεί μία συλλογική σύμβαση. Το 2021 και το 2022 το προσωπικό της Ελληνικής Τράπεζας έχει μειωθεί περισσότερο από 220 άτομα κυρίως λόγω μη ανανέωσης συμβολαίων έκτακτων υπαλλήλων και όχι μέσω Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου. Όπως δήλωσε ο κ. Γκάτσκε κατά την ομιλία του, η Ελληνική λειτουργεί με 25% λιγότερα υποκαταστήματα σε σύγκριση με το 2020 και μέχρι το τέλος του 2022, υπάρχει σχεδιασμός να κλείσουν άλλα 9 υποκαταστήματα. Υποκαταστήματα όμως θα κλείσει και Alpha Bank Κύπρου. Συγκεκριμένα, μέσα από τα περίπου 80 άτομα που είναι ο στόχος για να αποχωρήσουν από την τράπεζα, μέρος αυτών θα προκύψουν από προσωπικό που εργάζονται σε 5 υποκαταστήματα της Alpha Bank Κύπρου. Από 17 υποκαταστήματα η Τράπεζα θα αφήσει στην «πρίζα» 12. Πέραν αυτών των υπαλλήλων, η μείωση των υπαλλήλων της Alpha Bank Κύπρου θα προκύψει από το τμήμα των καθυστερήσεων, δηλαδή των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Στην Alpha Bank Κύπρου έπειτα από την πώληση των ΜΕΔ της στην Cerberus έχουν απομείνει λιγότερα από 80 εκατ. ευρώ ακαθάριστης λογιστικής αξίας προβληματικών δανείων και ακινήτων. Άρα και δεν θα έχουν αντικείμενο εργασίας.

Σε 1 χρόνο πάνω από 1.000

Μέσα στο 2022, περίπου 550 υπάλληλοι έφυγαν με Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου από την Τράπεζα Κύπρου. Έτσι, συνδυαστικά με τους σχεδιασμούς της Alpha Bank Κύπρου και της Ελληνικής Τράπεζας μέσα στο 2022 θα έχουν αποχωρήσει από τον τραπεζικό τομέα της Κύπρου το 2022 περίπου 1.100 άτομα. Αν υποθέσουμε πως ο κυπριακός τραπεζικός τομέας στην παρούσα φάση έχει 7.500 υπαλλήλους, θα μπορούμε ασφαλώς να αναφέρουμε πως η μείωση των υπαλλήλων εντός του 2022 φτάνει το 13 – 15%. Βάσει των στοιχείων από το Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου, η Alpha Bank Κύπρου έχει 492 άτομα προσωπικό και η Ελληνική Τράπεζα 2.610. Όταν μειώσει η Alpha Bank τους υπαλλήλους της περίπου κατά 130 άτομα θα αντιστοιχεί περίπου σε 25% ποσοστιαίας μείωσης, ενώ η Ελληνική Τράπεζα περίπου 19%. Σημειώνεται πως η Τράπεζα Κύπρου έχει μειώσει τον αριθμό του προσωπικού της από το 2019 περισσότερο από 1.300 άτομα, καθώς έχει προχωρήσει τα τελευταία χρόνια σε γενναία –σε μέγεθος- Σχέδια Αποχώρησης.

Στο μέλλον θα φορολογούνται

Ζούμε εδώ και χρόνια την περίοδο αφορολόγητων Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου. Έτσι είναι και αυτά που ήδη «τρέχουν» (βλέπε Alpha Bank), αλλά το πιθανότερο με τέτοιους όρους να είναι και αυτό της Ελληνικής Τράπεζας. Η επιτυχία Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου βασίζεται στο να μην υπόκεινται σε φορολόγηση, ωστόσο αυτό δεν αποκλείεται να αλλάξει στο μέλλον. Εδώ και χρόνια γίνονται σκέψεις να φορολογούνται τα ποσά που λαμβάνουν όσοι αποχωρούν με Εθελούσια από τράπεζες, ωστόσο δεν έχει προχωρήσει. Κάτι τέτοιο πρέπει να περάσει μέσω νομοσχεδίου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Το Τμήμα Φορολογίας έχει αποστείλει έστω και προφορικά στις τράπεζες τελεσίγραφο για τις αφορολόγητες αποζημιώσεις. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το Τμήμα Φορολογίας θεωρεί ότι έκλεισε ο κύκλος που το κράτος βοήθησε τις τράπεζες να ορθοποδήσουν από την -ομολογουμένως- δύσκολη περίοδο του 2013 και της τραπεζικής κρίσης που βίωσε η κυπριακή οικονομία. Οι τραπεζοϋπάλληλοι από 12.500 περίπου που ήταν το 2013 έχουν μειωθεί σε 7.500 και «εντός ολίγου» σε 7.000. Λίγο πριν από τις αρχές του έτους λοιπόν το Τμήμα έστειλε το μήνυμα στις τράπεζες, άρα και να αναμένουμε πως μελλοντικά όποιο σχέδιο εκπονείται από τις τράπεζες θα υπόκειται σε φορολόγηση. Για ένα τέτοιο σχέδιο πάντως σίγουρα θα χρειαστεί συζήτηση με τις συντεχνίες και δεν πρόκειται να γίνει «εν μία νυκτί».

GoGordian REAL ESTATE

Go industrial
ακίνητα επιχειρηματικής επέκτασης!

Βιομηχανική Αποθήκη
Στρόβολος, Λευκωσία

€595.000
Ref: 7306

Βιομηχανική Αποθήκη & Τεμάχιο
Αραδίππου, Λάρνακα

€950.000
Ref: 8137

Βιομηχανική Αποθήκη
Στρόβολος, Λευκωσία

€2.500.000
Ref: 5545

7777 5656
www.gogordian.com

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

Εξι χρωματιστά χωριά απέκτησε η Κύπρος

Εξι κοινότητες μέχρι στιγμής έλαβαν την πιστοποίηση Colorful Villages , αυξάνεται το ενδιαφέρον για το σήμα Taste Cyprus

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η αρχική ιδέα γεννήθηκε το 1982 στην Γαλλία και υιοθετήθηκε στη συνέχεια από άλλες χώρες, ενώ φέτος εφαρμόζεται και στην Κύπρο. Ο λόγος για τα «Χρωματιστά Χωριά» της Κύπρου, ένα καινούργιο τουριστικό label το οποίο έρχεται να βάλει στις επιλογές των επισκεπτών του νησιού, κοινότητες και περιοχές με μέτρια έως ελάχιστη τουριστική παρουσία, στοχεύοντας στην διατήρηση της κουλτούρας και την ενίσχυση των ορεινών περιοχών και της υπαίθρου. Μέχρι στιγμής το πρότζεκτ είναι σε πρώιμο στάδιο, αφού μόλις έξι κοινότητες έχουν λάβει την σχετική πιστοποίηση- Καλοπαναγιώτης, Βουνί και Στενή- και από την περασμένη Δευτέρα- Κρήτου Τέρρα, Λάνια και το Άρσος. Πρόκειται για κοινότητες οι οποίες, με εξαίρεση τον Καλοπαναγιώτη, δεν είναι ευρέως γνωστές, και πλέον έχουν αναβαθμιστεί αισθητικά και οπτικά. Απομάκρυναν τις πλαστικές καρέκλες, τις διαφημιστικές πινακίδες και συστήνονται ξανά στο κοινό ως τα πιο χρωματιστά χωριά του νησιού και σύμφωνα με τον υφυπουργό Τουρισμού Σάββα Περδίο αύξησαν την επισκεψιμότητά τους. Αυτή την στιγμή άλλες 30 κοινότητες έχουν υποβάλει αίτηση για την σχετική πιστοποίηση, τις οποίες θα επισκεφθούν τους επόμενους μήνες λειτουργοί του Υφυπουργείου προκειμένου να αξιολογήσουν την κατάσταση και να προχωρήσουν σε συγκεκριμένες προτάσεις και εισηγήσεις αναβάθμισης. Εφόσον οι κοινότητες καταφέρουν να παρουσιάσουν μια βελτιωμένη αισθητική, τότε ο κατάλογος των Χρωματιστών Χωριών, το επόμενο διάστημα, θα αυξηθεί. Το όραμα του Υφυπουργείου, ωστόσο, είναι οι αλλαγές να γίνονται όχι μόνο από τα κοινοτικά συμβούλια αλλά και από τους ίδιους τους κατοίκους, στο μέτρο που τους αναλογεί.

Η προβολή του label

Τα οφέλη της πιστοποίησης είναι πολλαπλά. Πέραν του ότι αναβαθμίζεται η εικόνα του χωριού και για τους ίδιους τους κατοίκους, αυξάνεται και η τουριστική επισκεψιμότητα στις κοινότητες, οι οποίες διαφημίζοντας δωρεάν στην ιστοσελίδα του Υφυπουργείου αλλά και στις καμπάνιες και στα περίπτερα των τουριστικών εκθέσεων στο εξωτερικό. Κάτι τέτοιο σημειώθηκε στο Βουνί και την Στένη, αλλά και στον Καλοπαναγιώτη, σύμφωνα με τον κοινοτάρχη Λάμπρο Λάμπρου. Επιπλέον, τα πιστοποιημένα χωριά θα βρίσκονται επίσης στις προτεραιότητες του Υφυπουργείου για επισκέψεις δημοσιογράφων και τουριστικών πρακτόρων στην Κύπρο, ενώ θα διαφημίζονται και διαδικτυακά. Με την αύξηση του αριθμού των πιστοποιημένων χωριών, θα δημιουργηθεί εξειδικευμένη ιστοσελίδα ανάδειξής τους. Θα πρόκειται για ένα εξειδικευμένο brand, το οποίο θα δίνει ένα επιπρόσθετο κίνητρο για αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας σχολίασε ο αρμόδιος

Τα πιστοποιημένα χωριά θα βρίσκονται στις προτεραιότητες του Υφυπουργείου για ξεναγήσεις δημοσιογράφων και τουριστικών πρακτόρων στην Κύπρο ενώ θα διαφημίζονται και διαδικτυακά.

Υφυπουργός. Κάτι αντίστοιχο γίνεται και στην περίπτωση της περιοχής Ακάμα και Τηλλυρίας, η οποία αναμένεται εντός Νοεμβρίου να αποκτήσει συγκεκριμένη τουριστική ονομασία και να ξεκινήσει η προβολή της στο εξωτερικό.

Επιχορηγήσεις μέχρι €650.00

Οι έξι κοινότητες που έχουν λάβει την πιστοποίηση έκαναν τις αλλαγές με δικά τους έξοδα. Πλέον, όμως, οι επόμενες που θα ενδιαφερθούν να λάβουν το σήμα, μπορούν να αξιοποιήσουν κρατική επιχορήγηση, μέσα από το Σχέδιο Χορηγιών για την Αναβίωση περιοχών της υπαίθρου, ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών μέσω της Δημιουργίας Αυθεντικών Εμπειριών για Εμπλουτισμό και Αναβάθμιση του Τουριστικού Προϊόντος. Όπως εξηγεί ο αρμόδιος Υφυπουργός, θα μπορεί μια κοινότητα να αιτηθεί την επιχορήγηση μέχρι 65 χιλιάδες ευρώ, ποσό που θεωρείται ικανοποιητικό για αισθητικές βελτιώσεις στην εικόνα του χωριού, που θα το βοηθήσουν να λάβει τελικά την σχετική πιστοποίηση. Η εν λόγω πιστοποίηση έχει διάρκεια ισχύος τα δύο χρόνια, απόφαση η οποία αποσκοπεί στην διατήρηση των αισθητικών αλλαγών στις κοινότητες. Εφόσον πληρούν τα κριτήρια, η πιστοποίηση θα ανανεώνεται. Κάτι ανάλογο ισχύει για το Taste Cyprus.

Καλοπαναγιώτης, Βουνί και Στενή- και από την περασμένη Δευτέρα- Κρήτου Τέρρα, Λάνια και το Άρσος απομάκρυναν πλαστικές καρέκλες και διαφημιστικές πινακίδες και συστήνονται ξανά στο κοινό ως τα πιο χρωματιστά χωριά του νησιού.

Σε 120 επιχειρήσεις το σήμα ποιότητας Taste Cyprus

Μαζί με τα Χρωματιστά Χωριά, ενισχύεται ένα άλλο εξειδικευμένο τουριστικό label, αυτό του Taste Cyprus, αφού κατά την εκδήλωση της Δευτέρας πιστοποιήθηκαν άλλες 80 επιχειρήσεις. Το συγκεκριμένο σήμα ποιότητας επιβραβεύει τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να γίνουν πρεσβευτές της κυπριακής γαστρονομίας, όπως εστιατόρια και κέντρα αναψυχής, εντός ή εκτός ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και αγροτουριστικών καταλυμάτων, επισκέψιμες μονάδες παραγωγής ή και καταστήματα πώλησης τοπικών προϊόντων διατροφής. Πλέον, ο αριθμός των επιχειρήσεων που φέρουν το σήμα ποιότητας ανέρχονται γύρω στις 120. Πέραν του γαστρονομικού κριτηρίου, ο έλεγχος λαμβάνει υπόψη και την καλαισθησία των χώρων. Όπως εξηγεί ο αρμόδιος Υφυπουργός, σε αυτές τις επιχειρήσεις δεν θα βρεις πλαστικές καρέκλες, τραπέζια, πιάτα, ενώ υπάρχει προσεγμένη διακόσμηση. Αυτές οι επιχειρήσεις, είναι μαζί με τα Χρωματιστά Χωριά, οι χώροι που θα προωθούνται και θα έχουν προτεραιότητα στις επισκέψεις ξένων δημοσιογράφων και τουριστικών πρακτόρων στην Κύπρο. Και σε αυτή την περίπτωση, μαζί με τα Χρωματιστά Χωριά, η διαφήμιση και η προώθηση θα γίνεται από πλευράς Υφυπουργείου.

Με επιδότηση

Οι επιχειρήσεις οι οποίες θέλουν να ενταχθούν στο Taste Cyprus Delightful Journeys έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν το Σχέδιο Χορηγιών για Αναβάθμιση Παραδοσιακών Χώρων Εστίασης ή Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής. Ο προϋπολογισμός του σχεδίου ανέρχεται γύρω στα 8 εκατ. ευρώ (7,6 εκατ.) ενώ το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης ανά δικαιούχο θα ανέρχεται σε €200.000. Ωστόσο, το ύψος της επιχορήγησης κυμαίνεται ανάλογα με την περιοχή που δραστηριοποιείται ο δικαιούχος. Έτσι στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 75% της συνολικής δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων (χωρίς τον ΦΠΑ), ενώ στις περιοχές υπαίθρου το ύψος επιχορήγησης ανέρχεται στο 65% της συνολικής δαπάνης. Στις υπόλοιπες περιοχές η επιχορήγηση ανέρχεται στο 50% της δαπάνης. Ήδη οι αιτήσεις κυμαίνονται γύρω στις 45-50, ενώ η προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι τέλος Νοεμβρίου. Οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν λάβει την σχετική πιστοποίηση βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα tastecyprus.com.cy, η οποία θα ανανεωθεί με τις νέες πιστοποιήσεις τις επόμενες ημέρες.

Σε ύπαιθρο και ορεινά

Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που επιδεικνύουν ενδιαφέρον για το σήμα ποιότητας Taste Cyprus, δραστηριοποιούνται στα ορεινά και την ύπαιθρο. Το ίδιο ενδιαφέρον δεν επιδεικνύεται από επιχειρήσεις σε παραδοσιακά τουριστικές περιοχές είτε πρόκειται για την Πάφο είτε για την ελεύθερη Αμμόχωστο. Αυτό αφενός καταδεικνύει την προσπάθεια που γίνεται σε περιοχές της ενδοχώρας για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος που προσφέρουν. Αφετέρου δείχνει ότι η εντύπωση ότι η αυθεντικότητα της Κύπρου δύσκολα εντοπίζεται στις καθαρά τουριστικές περιοχές, ισχύει και σε αυτή την περίπτωση.

Με παρασκήνιο η «παύση» του CEO της Ελληνικής Τράπεζας

Είτε αποδειχθεί πως υπάρχει κάτι το μεμπτό, είτε όχι, το σενάριο επιστροφής στα καθήκοντά του μάλλον είναι απομακρυσμένο

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η Δευτέρα της 10ης Οκτωβρίου 2022 για τον CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Όλιβερ Γκάτσκε δεν ξημέρωσε καλά, αφού το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας αποφάσισε να τον απομακρύνει από τα καθήκοντά του μέχρι να ολοκληρωθεί εσωτερική έρευνα για το αν υπήρξε περιστατικό χειραγώγησης της μετοχής. Είτε αποδειχθεί πως υπάρχει κάτι το μεμπτό από τον Γερμανό τραπεζίτη, είτε όχι, το σενάριο επιστροφής του στα καθήκοντά του μάλλον είναι απομακρυσμένο.

Το παρασκήνιο της αποχής από τα καθήκοντά του ίσως να βασίζεται περισσότερο στην επιτυχία ή μη των στόχων που είχαν τεθεί από την έλευσή του βάσει κρίσης του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Τράπεζας, παρά το ότι παρότρυνε –σύμφωνα με τις καταγγελίες- υπαλλήλους της τράπεζας να αγοράσουν μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας. Το ένα γεγονός δεν ακυρώνει το άλλο, ούτε το επισκιάζει. Άλλο ο Γερμανός τραπεζίτης να μην άφησε ικανοποιημένο το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και άλλο να έγινε πράγματι αυτή η παρότρυνση σε υπαλλήλους. Για το δεύτερο σκέλος θα αποφανθεί ο εσωτερικός έλεγχος που διενεργείται μέσα από την Τράπεζα και το αποτέλεσμα αυτής θα μεταβιβαστεί στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου. Η Επιτροπή εν συνεχεία μπορεί να πεισθεί για το αποτέλεσμα, μπορεί και όχι και να ξεκινήσει δική της έρευνα για το αν υπήρξε περιστατικό χειραγώγησης της μετοχής της τράπεζας. Μιλάμε ωστόσο για συστημική τράπεζα, εποπτεύεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, άρα ενδεχομένως στο περιστατικό να λάβουν δράση στο επόμενο διάστημα και οι ευρωπαίοι επόπτες και να μην μείνουν σε τοπικό επίπεδο οι έρευνες.

Ας αφήσουμε στην άκρη ωστόσο το δεύτερο σκέλος, γι' αυτό γίνονται έρευνες. Το πρώτο σκέλος πιθανώς στην απόφαση για αποχή από τα καθήκοντά του να έχει περισσότερο βάρος στην όλη υπόθεση. Όσον αφορά στο πόσο ευχαριστημένο δηλαδή ήταν το ΔΣ από τις επιδόσεις του. Ο Γερμανός τραπεζίτης ήταν μέχρι τον Αύγουστο του 2020, ο CFO και Ανώτατος Διευθυντής Τεχνολογίας της ευρωπαϊκής συστημικής Τράπεζας, Hamburg Commercial Bank AG, όπου επικεντρώθηκε στη χρηματοδότηση, την πληροφορική - ψηφιοποίηση, τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τη διαχείριση εγκαταστάσεων. Διορίστηκε CEO της Ελληνικής Τράπεζας τον Ιούλιο του 2021 και μόλις ένα χρόνο αργότερα βλέπουμε αυτή τη δυσάρεστη εξέλιξη.

Η μείωση του κόστους της Ελληνικής Τράπεζας ήταν προτεραιότητα για την τράπεζα και ενώ ο Γερμανός συγκρούστηκε μετωπικώς με την συντεχνία, έως και σήμερα δεν έχει φέρει επιθυμητά αποτελέσματα.

Μιλάμε για συστημική τράπεζα, εποπτεύεται από την ΕΚΤ και τον SSM, άρα ενδεχομένως στο περιστατικό να λάβουν δράση στο επόμενο διάστημα και οι ευρωπαίοι επόπτες.

Μείωση των υπαλλήλων

Η μείωση του κόστους της Ελληνικής Τράπεζας ήταν προτεραιότητα για την τράπεζα και ενώ ο Γερμανός συγκρούστηκε μετωπικώς με την συντεχνία, έως και σήμερα δεν έχει φέρει επιθυμητά αποτελέσματα. Προσπάθησε να φέρει τον όρο των «πλεονασμών» στο τραπέζι, έναν όρο «άγνωστο» για τα κυπριακά τραπεζικά δεδομένα. Στον πόλεμο αυτό φαίνεται να νίκησε η συντεχνία, αφού από τον Ιούλιο του 2022 η Ελληνική έχει «ρίξει αρκετό νερό στο κρασί της» και πλέον κάνει λόγο μόνο για συνομολόγηση νέας συλλογικής σύμβασης με τη συντεχνία και για Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου 500 ατόμων από το προσωπικό. Ακόμα δεν έχει ανακοινώσει κάτι, αλλά οι επίσημες τοποθετήσεις από τη Διοίκηση της τράπεζας είναι αυτές. Την ίδια ώρα, ο Γερμανός τραπεζίτης –που προφανώς δεν γίνεται να είναι μόνο ευθύνη του- δεν κατάφερε καν να γίνονται συζητήσεις για Σχέδια Εθελούσιας Εξόδου με λιγότερα ποσά αποζημιώσεων. Το Σχέδιο ενδεχομένως να είναι στα πρότυπα τα κλασσικά που προχωρούν οι κυπριακές τράπεζες.

Δίχως αμφιβολία, αφήνοντας στην άκρη το συμβάν αν είναι υπαρκτό ή όχι, πράγματι έκριναν αυστηρά τον Γερμανό αφού του έδωσαν παράθυρο ευκαιρίας μόνο ενός χρόνου.

Κενό κουλτούρας;

Έψαχναν ένα στραβοπάτημα του κ. Γκάτσκε από το ΔΣ της Ελληνικής Τράπεζας; Μπορεί. Και δεν θα το μάθουμε ποτέ. Εκείνο που είναι σίγουρο είναι ότι ο κ. Γκάτσκε απείχε χιλιόμετρα από την κυπριακή κουλτούρα, ό,τι και να σημαίνει αυτό. Ήταν και ένα από τα βασικά ερωτήματα που προέκυπταν από την ανακοίνωση της έλευσής του, το κατά πόσο θα μπορούσε να προσαρμοστεί στην κυπριακή κουλτούρα και τις απαιτήσεις της με τα καλά της και τα άσχημά της. Ίδιο ερώτημα είχε προκύψει τότε και στην έλευση του Τζον Πάτρικ Χούρικαν στην Τράπεζα Κύπρου, αναφορικά με το αν θα ταίριαζε με την κυπριακή κουλτούρα.

Ο κ. Γκάτσκε ήρθε με περγαμηνές του ειδικού στην ψηφιοποίηση μίας τράπεζας, όμως στη θητεία του μειώθηκαν και τα ΜΕΔ, αλλά και μεγάλωσε το δανειστικό χαρτοφυλάκιο της Ελληνικής.

Το αν ταίριαξε ή όχι, η ιστορία το έδειξε. Ο Γερμανός πάντως, πέραν της εικόνας που είχε εντός της τράπεζας και του επαγγελματικού του κύκλου που όπως διαρρέει ήταν πολύ φιλική και καλή, με την Ένωση των Τραπεζικών Υπαλλήλων η εικόνα ήταν διαφορετική. Εάν ανατρέξει κανείς στις ανακοινώσεις της ΕΤΥΚ τον τελευταίο χρόνο θα δει πολλές να αφιερώνονται στο Γερμανό με όχι και τόσο καλές κριτικές.

Έγιναν όμως και θετικά

Ο κ. Γκάτσκε ήρθε με περγαμηνές του ειδικού στην ψηφιοποίηση μίας τράπεζας, όμως στη θητεία του μειώθηκαν και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αλλά και μεγάλωσε το δανειστικό χαρτοφυλάκιο της Ελληνικής. Στις 11 Απριλίου 2022, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι συμφώνησε για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου ΜΕΔ και στην πώληση της APS Cyprus, της θυγατρικής εταιρείας που ασχολείται με τη διαχείριση των ΜΕΔ και Ακινήτων «Project Starlight». Η περίμετρος περιλάμβανε παλαιά ΜΕΔ συνολικής μεικτής λογιστικής αξίας περίπου 0,7 δισ. ευρώ και με την ολοκλήρωση της συναλλαγής η Τράπεζα πέτυχε τον μεσοπρόθεσμο στόχο της σε μέσο-μονοψήφιο δείκτη ΜΕΔ.

Η Τράπεζα ανακοίνωσε στις 22 Μαρτίου 2022 ότι έχει συνάψει συμφωνία για την απόκτηση ενός εξυπηρετούμενου δανειακού χαρτοφυλακίου από την RCB Bank Limited. Θα ολοκληρωνόταν σε δύο μέρη, περιλάμβανε εξυπηρετούμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο εύλογης αξίας περίπου 346 εκατ. ευρώ και καταθέσεις και άλλους λογαριασμούς πελατών περίπου 22 εκατ. ευρώ. Επίσης, 14 εργαζόμενοι από την RCB Bank μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα.

Τερματίζεται η ενεργειακή απομόνωση της Κύπρου

Με πανηγυρικό τόνο η έναρξη των κατασκευαστικών έργων για το κομμάτι του ηλεκτρικού καλωδίου που θα ενώνει με την Κρήτη

Το κομμάτι του καλωδίου Κύπρου-Κρήτης είναι μια από τις τρεις φάσεις του αρχικού σχεδιασμού του έργου το οποίο θα τερματίσει την ενεργειακή απομόνωση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η έναρξη κατασκευής των έργων για το ηλεκτρικό καλώδιο Κύπρου – Κρήτης μπορεί να θεωρηθεί ως η κορυφαία στιγμή στα ενεργειακά της Κύπρου μετά την ανακάλυψη ενεργειακών πόρων στην κυπριακή ΑΟΖ. Για πρώτη φορά στα χρονικά της, η Κυπριακή Δημοκρατία θα ενταχθεί στα ενεργειακό σύστημα της Ευρώπης με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλεια του τόπου. Όταν θα ολοκληρωθεί η πόντιση του καλωδίου μήκους 898 χιλιομέτρων, το ηλεκτρικό σύστημα της Κύπρου θα ενωθεί με το ευρωπαϊκό μέσω Κρήτης, εξέλιξη που θα αποτελεί την υλοποίηση κατά 2/3 του ηλεκτρικού καλωδίου EuroAsia Interconnector που θα ξεκινά από το Ισραήλ. Ένα από τα μεγαλεπήβολα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου – Ελλάδας- Ισραήλ το οποίο είναι χαρακτηρισμένο στο πλαίσιο του Κανονισμού 347/2013 της Ε.Ε. ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) και από τον Οκτώβριο του 2014 είναι ενταγμένο στο πλαίσιο του Κανονισμού της ΕΕ «Συνδέοντας την Ευρώπη». Στην πλήρη ανάπτυξη του, το ηλεκτρικό καλώδιο θα έχει συνολικό μήκος 1.518 χιλιόμετρα με φορέα υλοποίησης την εταιρεία EuroAsia Interconnector. Το έργο χωρίζεται σε τρεις φάσεις. Το πρώτο τμήμα Ισραήλ – Κύπρος θα είναι μήκους 329 χιλιομέτρων, το δεύτερο τμήμα προς Ελλάδα (Κρήτη) 879 χιλιομέτρων και το τρίτο από Κρήτη προς Αττική 310 χιλιομέτρων.

Η τελετή έναρξης των εργασιών κατασκευής του έργου θα γίνει την ερχόμενη Παρασκευή στο Προεδρικό Μέγαρο στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, της Επιτρόπου Ενέργειας της Ε.Ε., των Υπουργών Ενέργειας Ελλάδας και Κύπρου και άλλων επισήμων.

Ο EuroAsia Interconnector

Το έργο αποτελείται από υποθαλάσσια καλώδια συνεχούς ρεύματος (DC) και από χερσαίους σταθμούς μετατροπής HVDC σε κάθε σημείο σύνδεσης και έχει συνολική δυναμικότητα 1000 MW σε πρώτη φάση και 2000 MW σε δεύτερη φάση. Το καλώδιο προς Κρήτη θα έχει συνολικό μήκος 879 χλμ. και μέγιστο υποθαλάσσιο βάθος 3000m. Το συνολικό κόστος της διασύνδεσης Κύπρος - Ελλάδα - Ισραήλ ανέρχεται στα €2.5 δισ., εκ των οποίων ποσό €1.575 εκ. αφορά το Κύπρος – Κρήτη και το υπόλοιπο €1 δισ.το Κύπρος – Ισραήλ. Το έργο έχει εγκριθεί για να λάβει χορηγία ύψους €657εκ. από τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility, CEF) και έχει ενταχθεί στο Σχέδιο «Κύπρος – το αύριο» για να τύχει χρηματοδότησης συνολικού ύψους €100 εκ. από τον μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

Οι φάσεις

Το κατασκευαστικό μέρος του συνολικού έργου είναι χωρισμένο σε τρεις φάσεις:

-Πρώτη φάση: Κύπρος -Ισραήλ, Δεκέμβριος 2019.

-Δεύτερη φάση: Κρήτη -Αττική, Δεκέμβριος 2020.

-Τρίτη φάση: Κύπρος -Κρήτη, Δεκέμβριος 2022.

Με βάση τα τεχνικά στοιχεία του έργου το καλώδιο θα ξεκινά από την Χαδέρα (Hadera Ισραήλ) και θα καταλήγει στην Κοφίνου (Κύπρος). Από εκεί θα επεκτείνεται μέσω θαλάσσης και θα καταλήγει στην Κορακιά (Κρήτη, Ελλάδα) και από εκεί στην Αττική. Εν προκειμένω πρέπει να αναφέρουμε πως το κομμάτι Κρήτη-Αττική είναι σε λειτουργία αφού με απόφαση της Ελλάδας αναπτύχθηκε ξεχωριστά από το υπόλοιπο έργο.

Τα οφέλη

Από την υλοποίηση του έργου τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν είναι σημαντικά. Η Κύπρος καθίσταται ενεργειακός κόμβος, αναβαθμίζεται γεωπολιτικά η Κυπριακή Δημοκρατία και δημιουργείται ο ηλεκτρικός διάδρομος από την Ανατολική Μεσόγειο προς την Ευρώπη. Αναδεικνύεται πρακτικά η σημασία της τριμερούς συνεργασίας Κύπρου -Ελλάδας -Ισραήλ. Με τη διασύνδεση της Κύπρου με την Ελλάδα και το ευρωπαϊκό δίκτυο ηλεκτρισμού, καθώς και το Ισραήλ, τερματίζεται η ενεργειακή απομόνωσή της. Διασφαλίζεται η ενεργειακή τροφοδοσία της χώρας και η αποφυγή περιστατικών Ολικής Σβέσης (Black Out), τα οποία και μπορούν να προκαλέσουν ανυπολόγιστο κόστος στην οικονομία. Επιτυγχάνεται ο στόχος για διασυνδεσιμότητα της Κύπρου με την ευρωπαϊκή ενεργειακή αγορά (Interconnection Targets 15% / Internal Energy Market). Προωθείται η επίτευξη των στόχων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πράσινη Ενέργεια, μέσω της περαιτέρω διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και της μείωσης των αέριων ρύπων. Διασυνδέεται η εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου με την ενιαία αγορά της Ευρώπης και προωθείται ο ανταγωνισμός στην αγορά ηλεκτρισμού.

Η τελετή στο Προεδρικό

Η έναρξη των κατασκευαστικών έργων θα προσλάβει πανηγυρικό χαρακτήρα με επίκεντρο τη Λευκωσία. Την ερχόμενη Παρασκευή θα πραγματοποιηθεί στο προεδρικό μέγαρο η τελετή έναρξης των εργασιών για το τμήμα Κύπρου - Κρήτης. Η τελετή θα πραγματοποιηθεί στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, της Ευρωπαίας Επιτρόπου για θέματα ενέργειας Kadri Simson, της Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας κας Νατάσας Πηλείδου και του Έλληνα Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κώστα Σκρέκα. Πέρας από τις ομιλίες στην τελετή θα γίνει και η παρουσίαση του έργου από τον Διευθύνοντα σύμβουλο του φορέα υλοποίησης του έργου EuroAsia Interconnector Ltd Αθανάσιο Κτωρίδη.

Τα αγκάθια στο δρόμο υλοποίησης του έργου

Η έναρξη των κατασκευαστικών έργων σίγουρα αποτελεί τη σημαντικότερη εξέλιξη, ωστόσο η πορεία του έργου σημαδεύτηκε και από δύσκολες στιγμές.

Ένα σημαντικό εμπόδιο που παρουσιάσθηκε προκαλώντας σοβαρές ανησυχίες για την άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κύπρου ήταν η απόφαση της Ελλάδας να υλοποιήσει αυτόνομα την τρίτη φάση του έργου που αφορούσε το κομμάτι Κρήτη – ηπειρωτική Ελλάδα.

Το όλο θέμα προσέλαβε πολιτικές διαστάσεις καθώς και παρέμβαση της Κομισιόν μιας και το συνολικό έργο είναι χαρακτηρισμένο ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) με φορέα υλοποίησης την εταιρεία EuroAsia Interconnector.

Η απόφαση των Αθηνών απασχόλησε μάλιστα την εδώ επίσκεψη του Κυριάκου Μητσοτάκη το 2019, με την ελληνική πλευρά να εξηγεί τότε στην κυπριακή κυβέρνηση και στην ομάδα διοίκησης της EuroAsia Interconnector ότι είναι «σημαντική προτεραιότητα για εμάς η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ. Είναι όμως ακόμα σημαντικότερη η ενεργειακή ευστάθεια της Κρήτης, πολύ περισσότερο που η λειτουργούσα, τότε, μονάδα της ΔΕΗ στη Μεγαλόνησο θα έπρεπε βάσει του ενωσιακού δικαίου να αποσυρθεί». Όπως έγινε γνωστό, τότε, η Αθήνα πίστευε επίσης πως η υλοποίηση του τμήματος Κρήτης – Αττικής θα καθυστερούσε εάν η εκτέλεση του έργου προχωρούσε ως ενιαίο, κάτι που θα επιβάρυνε το καταναλωτικό κοινό της Ελλάδας με €300 εκατ. ετησίως, που θα καταβάλλονταν μέσω των Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας.

Τελικά το κομμάτι Κρήτης – ηπειρωτικής Ελλάδας εκτελέσθηκε αυτόνομα με την Κομισιόν να το θέτει εκτός πλαισίου ΕΚΕ.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΑΝΤΙ ΜΠΡΟΥΣ / REUTERS**

Η εμπιστοσύνη κερδίζεται δύσκολα και χάνεται εύκολα

Η μεταστροφή της πρωθυπουργού του Ηνωμένου Βασιλείου Λιζ Τρας ως προς την κατάργηση του ανώτατου συντελεστή φόρου εισοδήματος στη χώρα ίσως και να αποτελεί το πρώτο βήμα στην πορεία προς την αποκατάσταση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας της. Οι επενδυτές από πλευράς τους προειδοποιούν ότι η κυβέρνηση ακόμη δεν έχει αποδείξει ότι μπορεί να αντεπεξέλθει οικονομικά στα σχέδιά της. Εκ πρώτης όψεως οι χρηματοπιστωτικές αγορές της Βρετανίας φαίνονται σε καλύτερη κατάσταση από την περασμένη εβδομάδα, όταν η λίρα κατέρρευσε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα έναντι του δολαρίου και τα κρατικά ομόλογα υποχώρησαν ως αντίδραση στα φορολογικά σχέδια του υπουργού Οικονομικών Κουάσι Κουαρτένγκ. Η Τράπεζα της Αγγλίας χρειάστηκε να παρέμβει την Τετάρτη για να αποκαταστήσει την τάξη στην αγορά των μακράς διαρκείας κρατικών ομολόγων της Βρετανίας, η οποία πιέστηκε όταν τα συνταξιοδοτικά ταμεία έσπευσαν να αντλήσουν μετρητά λόγω αντιδράσεων στον «μίνι προϋπολογισμό» στις 23 Σεπτεμβρίου.

Η μεταστροφή της Βρετανίδας πρωθυπουργού έγινε δεκτή με ικανοποίηση, αλλά οι αγορές παραμένουν επιφυλακτικές.

Κι ενώ η ισοτιμία της λίρας ενισχύθηκε και οι αποδόσεις των ομολόγων αποκλιμακώθηκαν τη Δευτέρα μετά την αναδίπλωση ως προς τη μείωση του υψηλότερου φορολογικού συντελεστή στα εισοδήματα, οι επενδυτές δυσπιστούν. Ο Κουαρτένγκ οφείλει να τους πείσει ότι μπορεί να χρηματοδοτήσει το αναπτυξιακό του σχέδιο, χωρίς να καταστρέψει τη φήμη της Βρετανίας στη διαχείριση του προϋπολογισμού της. «Η απάντηση θα είναι ξεκάθαρη μέσα στις επόμενες εβδομάδες, όταν ολοκληρωθούν τα έκτακτα μέτρα της Τράπεζας της Αγγλίας», δήλωσε η Τζέιν Φόλεϊ, διευθύντρια στρατηγικής συναλλάγματος και επιτοκίων στη Rabobank.

Η παρέμβαση της ΤτΑ για την αγορά ομολόγων αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 14 Οκτωβρίου. Είναι διάχυτη η ανησυχία πως οι άγριες συνθήκες της αγοράς θα επανέλθουν τάχιστα, εκτός εάν οι Τρας και Κουαρτένγκ αποδεχθούν πως απλώς και μόνον οι υποσχέσεις τους για μελλοντική οικονομική ανάπτυξη δεν επαρκούν για να εξηγήσουν πώς θα χρηματοδοτηθεί μια ατζέντα με υψηλές δαπάνες και χαμηλή φορολογία.

Οποιαδήποτε υποτροπή, που θα προκαλούσε σοβαρή δυσλειτουργία στην αγορά κρατικών ομολόγων, θα γεννούσε πιέσεις προς την Τράπεζα της Αγγλίας να συνεχίσει να αγοράζει τίτλους, ακόμη και με τον δείκτη του πληθωρισμού πλησίον πρωτόγνωρων επιπέδων για τα τελευταία 40 χρόνια. Κάτι τέτοιο, όπως διατείνονται οι οικονομολόγοι, θα μπορούσε να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για να αποκτήσει η τράπεζα ενός είδους δημοσιονομικό έλεγχο. Αυτό συμβαίνει όταν η καθαυτή αποστολή της να ελέγχει τον πληθωρισμό διακυβεύεται με την ανάμειξή της στη χρηματοδότηση του κράτους, όπερ και κλονίζει την επενδυτική εμπιστοσύνη.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ, ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ** *και* **ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ***

Τα «γεράκια» της ΕΚΤ ζητούν πολλά

Αντιμέτωπη με έναν πληθωρισμό 10% η ΕΚΤ αναμένεται να προβεί σε περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων τους επόμενους μήνες. Η ΕΚΤ όντως πρέπει να δράσει και να φανεί πως το πράττει, ούτως ώστε να ελέγξει τις προσδοκίες πληθωρισμού και να αποτρέψει το εφάπαξ σοκ οι τιμές των καυσίμων να μετασχηματιστούν σε ένα διαρκές πρόβλημα πληθωρισμού. Ωστόσο, οι υπέρ της επιθετικής πολιτικής αξιωματούχοι της ΕΚΤ, οι οποίοι θέλουν να προχωρήσουν πέραν των αδιευκρίνιστων ουδέτερων επιπέδων των επιτοκίων, φαίνεται πως δίνουν υπερβολική διάσταση στο θέμα, διότι υποβαθμίζουν το πόσο δεινή είναι η οικονομική δυσπραγία στην Ευρωζώνη αλλά και την πιθανή αντιπληθωριστική επίπτωση της ύφεσης. Στις εκτιμήσεις Σεπτεμβρίου η ΕΚΤ παρουσίασε ένα βασικό σενάριο για στασιμότητα του πραγματικού ΑΕΠ το τέταρτο τρίμηνο του 2022 και το πρώτο του 2023, και όχι μια συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Ως αποτέλεσμα η πρόβλεψη της τράπεζας για αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,9% το 2023 απέχει παρασάγγας από τη δική μας για συρρίκνωση 1,3%. Οι κραδασμοί από την εκτίναξη των τιμών ενέργειας περιστέλλουν τα πραγματικά διαθέσιμα εισοδήματα των καταναλωτών, ενώ η απειλή ενός δυσοίωνου χειμώνα μπορεί ακόμα και να τους κάνει να αυξήσουν τις αποταμιεύσεις τους για τις δύσκολες μέρες.

Το σοκ της ακριβής ενέργειας πιθανώς να περιορίσει τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση.

Ορισμένα στελέχη της ΕΚΤ φοβούνται ότι μια οικονομική εξασθένηση μπορεί να μη συμβάλει στην αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Στην ομιλία της της 30ής Σεπτεμβρίου η Ιζαμπελ Σνάμπελ υπογράμμισε ότι το σοκ της ακριβής ενέργειας πιθανώς να περιορίσει τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση. Καθώς δεν είναι σαφής ο καθαρός αντίκτυπος στο ισοζύγιο αθροιστικής ζήτησης και προσφοράς και στον παρατεταμένο πληθωρισμό, η ΕΚΤ θα έπρεπε να συνεχίσει να ακολουθεί μια προσέγγιση δυναμικού ελέγχου στη νομισματική πολιτική της. Διαβάζοντας ανάμεσα στις γραμμές, αυτό υποδηλώνει πως η ΕΚΤ χρειάζεται να αυξήσει τα επιτόκια πέραν των ουδέτερων επιπέδων, ώστε να φθάσουν σε ένα σημείο όπου περιστέλλεται περαιτέρω η ζήτηση. Η ομιλία Σνάμπελ μπορεί να μεταφράζεται σε ένα επιτόκιο αναχρηματοδότησης τουλάχιστον 3% και ένα επιτόκιο καταθέσεων τουλάχιστον 2,5% στις αρχές του 2023.

Ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης ενδεχομένως να αυξηθεί περισσότερο σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Ωστόσο, προϊόντος του 2023 η ύφεση θα αποδυναμώσει σημαντικά τις πληθωριστικές πιέσεις. Ως αποτέλεσμα ο πληθωρισμός αναμένεται να παρουσιάσει δραστική κάμψη. Οπότε θεωρούμε πως δεν υπάρχει ανάγκη η ΕΚΤ να επιδεινώσει περαιτέρω τις αναπόφευκτες επιπτώσεις για τα νοικοκυριά και τις εταιρείες, καθώς και να οξύνει τις κοινωνικές πιέσεις με το να αυξήσει τα επιτόκια πέραν των ουδέτερων επιπέδων τους.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμίεντινγκ, Σάλομον Φίντλερ και Κάλουμ Πίκερινγκ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

«Αν όλα πάνε καλά, η μεσολάβηση της Ουάσιγκτον θα έχει οδηγήσει σε ιστορική συμφωνία», είπε ο επικεφαλής της λιβανικής διαπραγματευτικής ομάδας, Ελιάς Μπου Σαμπ (δεξιά), ο οποίος παρέδωσε το έγγραφο της συμφωνίας με το Ισραήλ στον πρόεδρο της χώρας Μισέλ Αούν.

Ιστορική συμφωνία για αέριο

Λίβανος και Ισραήλ εξετάζουν την από κοινού άντληση και συνεκμετάλλευση

Την άντληση και συνεκμετάλλευση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου στα νερά μεταξύ Λιβάνου και Ισραήλ θα επιτρέψει η συμφωνία των δύο χωρών, υπό την αιγίδα των ΗΠΑ, που ρυθμίζει διαφωνίες δεκαετιών γύρω από τη χάραξη των θαλάσσιων συνόρων. Η συμφωνία, εφόσον υπογραφεί, θα αποκλιμακώσει τις ένοπλες εντάσεις στα χερσαία σύνορα των δύο κρατών και

Η συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο έχει εκτός από οικονομική σημασία και γεωστρατηγική, φέρνοντας σταθερότητα στα θαλάσσια σύνορα των δύο χωρών.

θα προσφέρει ζωτικής σημασίας πηγή εσόδων στην υπό κατάρρευση οικονομία του Λιβάνου.

Το σύμφωνο, που πρέπει να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο του Λιβάνου και από το υπουργικό συμβούλιο στην Ιερουσαλήμ, χαρακτηρίσθηκε ιστορική εξέλιξη από τις πολιτικές ηγεσίες σε Βηρυτό και Τελ Αβίβ. «Είναι ένα επίτευγμα ιστορικής σημασίας, που θα ενισχύσει την ασφάλεια του Ισραήλ, θα φέρει δισεκατομμύρια στην εθνική μας οικονομία και θα εγγυηθεί τη σταθερότητα στα βόρεια σύνορά μας», δήλωσε χθες ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Γιαΐρ Λαπίντ.

Ο πρόεδρος της χώρας, Μισέλ Αούν, δημοσίευσε μήνυμα στον λογαριασμό του στο Twitter αναφέροντας ότι «η τελική εκδοχή του κειμένου ικανοποιεί τον Λίβανο, δίνει απαντήσεις στις ενστάσεις του και προστατεύει τα δικαιώματά μας στον φυσικό μας πλούτο».

Εκκρεμεί η έγκριση

«Αν όλα πάνε καλά, η μεσολάβηση της Ουάσιγκτον θα έχει οδηγήσει σε ιστορική συμφωνία», είπε ο επικεφαλής της λιβανικής διαπραγματευτικής ομάδας και αντιπρόεδρος του Κοινοβουλίου, Ελιάς Μπου Σαμπ. Αξιωματούχοι της κυβέρνησης της Βηρυτού ελπίζουν ότι η συμφωνία θα γίνει αποδεκτή από τη σιιτική οργάνωση Χεζμπολάχ, που ελέγχει τον νότιο Λίβανο. Η οργάνωση έχει απειλήσει να επιτεθεί εναντίον των ισραηλινών εγκαταστάσεων υποθαλάσσιας άντλησης αερίου στα αμφισβητούμενα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Ισραήλ - Λιβάνου.

Σύμφωνα με δυτικά ΜΜΕ, η Χεζμπολάχ έχει πραγματοποιήσει πτήσεις μη επανδρωμένων αεροσκαφών drones πάνω από τις ισραηλινές εξέδρες άντλησης, με τρία από αυτά να καταρρίπτονται από το Ισραήλ στις αρχές Ιουλίου. Την περασμένη εβδομάδα, ο υπουργός Αμυνας του Ισραήλ, Μπένι Γκαντζ, έθεσε τον ισραηλινό στρατό σε κατάσταση επιφυλακής μετά την εμπλοκή που παρουσιάσθηκε στις διαπραγματεύσεις για τα θαλάσσια σύνορα. Τη γεωπολιτική σημασία της συμφωνίας τόνισε μιλώντας στην Κνέσετ ο πρωθυπουργός Λαπίντ: «Η εκμετάλλευση των κοιτασμάτων θα περιορίσει την εξάρτηση του Λιβάνου από το Ιράν, θα τιθασεύσει τη Χεζμπολάχ και θα φέρει περιφερειακή σταθερότητα». Ο υπουργός Αμυνας Μπ. Γκαντζ προσέθεσε: «Το Ισραήλ επιθυμεί να έχει έναν σταθερό και οικονομικά ανεξάρτητο γείτονα. Η συμφωνία είναι αμοιβαία επωφελής».

Η Χεζμπολάχ, που διαθέτει τη μεγαλύτερη κοινοβουλευτική ομάδα στη Βουλή της Βηρυτού, απέφυγε χθες να σχολιάσει την πρόοδο των διαπραγματεύσεων. Η συμφωνία αφορά μόνο τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ των δύο χωρών και όχι τα διαφιλονικούμενα χερσαία σύνορα, τα οποία αστυνομεύονται από ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ εδώ και περισσότερες από τέσσερις δεκαετίες. Ο καθορισμός των θαλάσσιων συνόρων αποδείχθηκε εξίσου δύσκολος, ιδιαίτερα μετά τον εντοπισμό σημαντικών αποθεμάτων φυσικού αερίου. Το Ισραήλ εκμεταλλεύεται ήδη το κοίτασμα, έχοντας τοποθετήσει σειρά από σημαδούρες χαράσσοντας άτυπα θαλάσσια σύνορα. Η Βηρυτός είχε αρχικά καταδικάσει την κίνηση αυτή του Ισραήλ ως μονομερή πρόκληση, για να υποχωρήσει πριν από δύο εβδομάδες.

Η επίλυση της κρίσης αποτελούσε προτεραιότητα για την κυβέρνηση Μπάιντεν, με τον ειδικό απεσταλμένο του Αμερικανού προέδρου, Αμός Χόκστιν, να επεξεργάζεται και να παρουσιάζει σχέδιο πρόσβασης των δύο χωρών στα χωρικά ύδατα.

Παρότι οι λεπτομέρειες της συμφωνίας δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί, δημοσιογραφικές πληροφορίες θέλουν το ζήτημα των ΑΟΖ των δύο χωρών να έχει επιλυθεί. Ο Λίβανος θα αποκτήσει πρόσβαση σε πηγές αερίου, που βρίσκονταν μέχρι σήμερα σε διαφιλονικούμενα νερά, ενώ το Ισραήλ θα μπορέσει να θέσει άμεσα σε λειτουργία το νέο φρεάτιο Καρίς, έχοντας εξασφαλίσει την άδεια της Βηρυτού.

Λιβανέζοι αξιωματούχοι υπογράμμισαν ότι η παρούσα συμφωνία δεν θα καταστήσει το –μη αναγνωρισμένο από τη Βηρυτό– κράτος του Ισραήλ συνεταίρο του Λιβάνου, ενώ η μέθοδος διαμοιρασμού των εσόδων από το φρεάτιο Κουάνα, που ανήκει γεωγραφικά και στις δύο χώρες, μένει να καθοριστεί.

Α.Ρ.

Ο Τζο Μπάιντεν επανεξετάζει τη σχέση με το Ριάντ

Τη σχέση ΗΠΑ - Σαουδικής Αραβίας επαναξιολογεί ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν, αντιδρώντας στη συμφωνία Ριάντ - Μόσχας για τη μείωση της παραγωγής πετρελαίου. Πρόκειται για μια απόφαση που ενισχύει το ρωσικό καθεστώς και ενδέχεται να εκτινάξει την τιμή της βενζίνης στις ΗΠΑ, πριν από τις ενδιάμεσες εκλογές. Αυτό ανέφερε αξιωματούχος του Λευκού Οίκου χθες, τονίζοντας ότι «ο πρόεδρος Μπάιντεν υπήρξε απολύτως σαφής ότι η σχέση Ριάντ - Ουάσιγκτον πρέπει να επαναξιολογηθεί». Ο Τζον Φ. Κίρμπι, συντονιστής στρατηγικής επικοινωνίας του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο αμερικανικών «αντιποίνων», υπό τη μορφή μέτρων, όπως πρότειναν εξέχοντα μέλη του Δημοκρατικού Κόμματος στο Κογκρέσο, εξοργισμένοι με την απόφαση του διεθνούς πετρελαϊκού καρτέλ OPEC Plus, που εξαγγέλθηκε την περασμένη εβδομάδα. Μεταξύ των μέτρων που προτάθηκαν είναι το «πάγωμα» της συνεργασίας Ριάντ - Ουάσιγκτον σε θέματα ασφαλείας, που περιλαμβάνει την πώληση όπλων, αλλά και την αφαίρεση της ασυλίας από τα μέλη του OPEC ώστε να είναι δυνατή η άσκηση διώξεων εναντίον τους για παραβίαση της αμερικανικής αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας.

«Ο πρόεδρος έχει προφανώς απογοητευθεί από την απόφαση του OPEC και θα θελήσει να συνεργαστεί με το Κογκρέσο, προκειμένου να εξευρεθεί η ορθή σχέση που πρέπει να συνδέει τις ΗΠΑ με τη Σαουδική Αραβία», δήλωσε ο Κίρμπι, επισημαίνοντας την επείγουσα φύση της κατάστασης. «Το χρονοδιάγραμμα είναι το παρόν και πιστεύω ότι ο πρόεδρος Μπάιντεν θα θελήσει να ξεκινήσει τις συζητήσεις αμέσως. Δεν πιστεύω ότι αυτή η κατάσταση είναι κάτι που μπορεί ή πρέπει να περιμένει για πολύ».

Πυρά Μενέντεζ

Μία μόλις ημέρα νωρίτερα, ο γερουσιαστής του Δημοκρατικού Κόμματος, Μπομπ Μενέντεζ, πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων της Γερουσίας, επέκρινε με δριμύτητα τη Σαουδική Αραβία υπογραμμίζοντας ότι πρακτικά υποστηρίζει τη βάρβαρη, ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, ενώ ζήτησε το άμεσο πάγωμα «κάθε μορφής συνεργασίας των ΗΠΑ με τη Σαουδική Αραβία». Επίσης, δεσμεύτηκε ότι θα χρησιμοποιήσει την ισχύ του προκειμένου να εμποδίσει τις πωλήσεις όπλων προς το Ριάντ. «Απλώς δεν υπάρχει χώρος για διπλό παιχνίδι σε αυτήν τη σύρραξη· είτε υποστηρίζεις τον ελεύθερο κόσμο, που προσπαθεί να σταματήσει έναν εγκληματία πολέμου από την εξάλειψη μιας ολόκληρης χώρας από τον χάρτη, είτε υποστηρίζεις έναν εγκληματία πολέμου. Το βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας επέλεξε το δεύτερο, με μια ειδεχθή απόφαση, που εκπορεύθηκε αποκλειστικά από το οικονομικό συμφέρον», κατέληξε ο γερουσιαστής.

Κριτική για την επίσκεψη

Η προθυμία του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν να εξετάσει το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων στη Σαουδική Αραβία αντικατοπτρίζει σαφή μεταστροφή της στάσης ενός προέδρου που προσπάθησε να βελτιώσει τις διακρατικές σχέσεις των δύο. Ταυτόχρονα, απηχεί την μήνιν που προκάλεσε στον Λευκό Οίκο η α-

Η απόφαση του OPEC+ για μείωση της παραγωγής πετρελαίου ενισχύει το ρωσικό καθεστώς και ενδέχεται να εκτινάξει την τιμή της βενζίνης στις ΗΠΑ, πριν από τις ενδιάμεσες εκλογές.

πόφαση της ομάδας OPEC Plus, υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας, για μείωση της παραγωγής πετρελαίου μέχρι και δύο εκατομμύρια βαρέλια ημερησίως. Ο Τζο Μπάιντεν αντιμετώπισε έντονη κριτική για την επίσκεψη που πραγματοποίησε στη Σαουδική Αραβία τον Ιούλιο και τον φιλικό χαιρετισμό του στον διάδοχο του θρόνου, Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν. Προεκλογικώς είχε δεσμευθεί ότι θα καθιστούσε τη χώρα διεθνή παρία λόγω της δολοφονίας του Σαουδάραβα δημοσιογράφου Τζαμάλ Κασόγκι, αρθρογράφου της Washington Post και κατοίκου των ΗΠΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της CIA, ο διάδοχος του σαουδαραβικού θρόνου, πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, έδωσε την εντολή για την επιχείρηση που κατέληξε στη δολοφονία και στην κατακρεούργηση του δημοσιογράφου το 2018.

Η οργή που προκάλεσε στην Ουάσιγκτον η απόφαση της Σαουδικής Αραβίας για περικοπή της παραγωγής πετρελαίου ενισχύθηκε από την κλιμάκωση των ρωσικών βομβαρδισμών εναντίον πολιτικών στόχων στην Ουκρανία, που είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο και τον τραυματισμό εκατοντάδων αμάχων.

Βοήθεια από το G7 ζητάει ο Ζελένσκι

Ανοιχτός σε συνάντηση με τον Μπάιντεν για αναζήτηση διπλωματικής λύσης ο Πούτιν

Ενώ συνεχίστηκαν χθες για δεύτερη κατά σειρά ημέρα, αν και σε μικρότερη έκταση, τα κύματα ρωσικών βομβαρδισμών εναντίον ουκρανικών υποδομών σε μεγάλα αστικά κέντρα, ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι απευθύνθηκε στους ηγέτες της ομάδας G7 ζητώντας άμεσα μέτρα στρατιωτικής στήριξης της χώρας του, με προτεραιότητα την αεράμυνα. Οι ηγέτες των επτά ισχυρότερων βιομηχανικών χωρών της Δύσης είχαν διαδικτυακή σύνοδο με κεντρικά θέματα συζήτησης τον πόλεμο στην Ουκρανία και την ενεργειακή κρίση. Στο τελικό ανακοινωθέν της συνόδου, οι επτά προειδοποιούν τη Ρωσία με «βαριές συνέπειες» αν κάνει χρήση χημικών, βιολογικών ή πυρηνικών όπλων και δεσμεύονται για συνέχιση της οικονομικής και στρατιωτικής βοήθειας προς το Κίεβο.

Στο ανακοινωθέν της συνόδου, οι επτά προειδοποιούν τη Ρωσία με «βαριές συνέπειες» αν κάνει χρήση χημικών, βιολογικών ή πυρηνικών όπλων και δεσμεύονται για συνέχιση της βοήθειας προς το Κίεβο.

Περικοπές στην ενέργεια

Τουλάχιστον ένας άνθρωπος σκοτώθηκε από τους χθεσινούς βομβαρδισμούς στη Ζαπορίζια, στη νότια Ουκρανία, ενώ μεγάλο μέρος του Λβιβ, στα δυτικά, έμεινε χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα λόγω ζημιών που προκάλεσαν ρωσικοί πύραυλοι. Οπως δήλωσε ο Ουκρανός υπουργός Εξωτερικών Ντμίτρο Κουλέμπα, τα ρωσικά πλήγματα του τελευταίου διημέρου είχαν ως κύριο στόχο ενεργειακές υποδομές, κέντρα τηλεπικοινωνιών και αρχηγεία του στρατού. Μεγάλα τμήματα της χώρας βυθίστηκαν στο σκοτάδι, με αποτέλεσμα το Κίεβο να αναστείλει τις εξαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη, σε μια στιγμή που η ήπειρος ήδη αντιμετώπιζε ενεργειακή κρίση.

Χθες η Ουκρανία ανακοίνωσε την περικοπή κατά 30% της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στη γειτονική Μολδαβία, η οποία κινδυνεύει άμεσα με αποσταθεροποίηση λόγω του πολέμου. Χιλιάδες διαδηλωτές που διαμαρτύρονται για τις αυξήσεις τιμών κατασκηνώνουν κάθε βράδυ έξω από το κοινοβούλιο και την οικία της πρωθυπουργού Μάγια Σάντου, ζητώντας την παραίτησή της. Η Σάντου έδωσε εντολή στην αστυνομία να αντιμετωπίσει με σιδηρά πυγμή τους διαδηλωτές, κατηγορώντας τους για «προδοσία της πατρίδας» και υποστηρίζοντας ότι «υπόσχονται στη Μόσχα πως θα εγκαταστήσουν μια κυβέρνηση που θα είναι πιστή στη Ρωσία». Φιλορώσοι αυτονομιστές που επιζητούν την απόσχιση από τη Μολδαβία έχουν μετατρέψει σε κράτος εν κράτει την περιοχή της Υπερδνειστερίας από τις αρχές της δεκαετίας του ’90 και η Ρωσία δια-τηρεί εκεί ειρηνευτική δύναμη.

Μια άλλη πρώην σοβιετική Δημοκρατία, η Λευκορωσία, βρίσκεται κοντά στο να εμπλακεί άμεσα στην ουκρανική κρίση, ύστερα από τις προχθεσινές ανακοινώσεις του προέδρου της, Αλεξάντερ Λουκασένκο, ότι θα δημιουργηθεί κοινό στρατιωτικό σώμα με τη Ρωσία κοντά στα ουκρανικά σύνορα. Η ανησυχία ενισχύθηκε χθες, καθώς το Μινσκ ανακοίνωσε ότι άρχισαν ασκήσεις ετοιμότητας του στρατού της χώρας λόγω ενδείξεων για πιθανές επιθετικές ενέργειες της Ουκρανίας.

Τα κύματα των πυραυλικών επιθέσεων χαροποίησαν τους πιο επιθετικούς κύκλους της Ρωσίας, οι οποίοι πίεζαν τον πρόεδρο Πούτιν για πιο αποφασιστική απάντηση στην ουκρανική αντεπίθεση των τελευταίων εβδομάδων. Ο ηγέτης των Τσετσένων Ραμζάν Καντίροφ δήλωσε ότι είναι «ικανοποιημένος 100%», ενώ τη συνέχιση με αμείωτο ρυθμό των βομβαρδισμών ζήτησε ο κυβερνήτης της Κριμαίας Σεργκέι Αξιόνοφ. Πάντως, ο επικεφαλής της βρετανικής μυστικής υπηρεσίας GCHQ εκτίμησε ότι τα ρωσικά πυρομαχικά εξαντλούνται και ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις προετοιμασιών της Μόσχας για χρήση πυρηνικών όπλων. Υποστήριξε επίσης ότι η Κίνα αντιπροσωπεύει μεγάλη απειλή για το σύνολο της Δύσης λόγω της τεράστιας οικονομικής και τεχνολογικής ισχύος της.

Από την πλευρά του, ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ δήλωσε, σε συνέντευξή του στην κρατική τηλεόραση, ότι η χώρα του είναι έτοιμη να μιλήσει με την Τουρκία ή και με τις ΗΠΑ για τους τρόπους τερματισμού του πολέμου και ότι δεν θα απέρριπτε πρόταση για συνάντηση Μπάιντεν - Πούτιν στο περιθώριο της συνόδου κορυφής της ομάδας G20 στην Ινδονησία, τον επόμενο μήνα. «Αν υπάρξει πρόταση, θα την εξετάσουμε», είπε ο επικεφαλής της ρωσικής διπλωματίας.

Αύριο Πέμπτη ο Ρώσος πρόεδρος θα συναντηθεί στην Αστάνα του Καζακστάν με τον Τούρκο ομόλογό του Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος προτείνει συνάντηση κορυφής Ρωσίας - Ουκρανίας στην Κωνσταντινούπολη για συμφωνία κατάπαυσης του πυρός.

Συστάσεις Σόιμπλε

Η Δύση δεν πρέπει να υποκύψει στον πυρηνικό εκβιασμό του Πούτιν, δήλωσε χθες ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, εκτιμώντας ότι ο Ρώσος ηγέτης «τελικά θα κάνει λογικές επιλογές». Σε συνέντευξη που παραχώρησε στον όμιλο της Bild, ο τέως πρόεδρος της γερμανικής Βουλής δήλωσε ότι η στήριξη της Ουκρανίας πρέπει να συνεχιστεί, παρά «τον τρομερό πληθωρισμό και τις υψηλές τιμές ενέργειας που όλοι υφιστάμεθα» και υποστήριξε ότι οι Γερμανοί είναι «κακομαθημένοι», αφού προβάλλουν υπερβολικές αξιώσεις από το κράτος σε δύσκολες στιγμές σαν τη σημερινή. Στην ένσταση του δημοσιογράφου, «μα αυτόν τον χειμώνα οι Γερμανοί θα ξεπαγιάσουν», η απάντηση θύμιζε έναν Σόιμπλε από τα παλιά: «Ε, τότε, βάλτε ένα πουλόβερ. Ή και δύο πουλόβερ. Μην κλαψουρίζετε, απλά αναγνωρίστε ότι ορισμένα πράγματα δεν είναι δεδομένα». Οσο για το ενδεχόμενο μπλακ άουτ, η σύσταση του βετεράνου πολιτικού ήταν: «Το ρεύμα μπορεί να κοπεί κάποιες φορές. Γι’ αυτό πρέπει να έχετε πάντα στο σπίτι σας μερικά κεριά, σπίρτα και έναν φακό μπαταρίας».

REUTERS, A.P.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Συμφέρει την Τουρκία μια σύγκρουση;

Από το 2019 και μετά ο Τούρκος Πρόεδρος ακολουθεί ένα παράλογο δρόμο που μοιάζει σε πολλά σημεία με αυτόν του Πούτιν. Φαίνεται ότι κατά βάθος θαυμάζει όσους καταπιέζουν τους λαούς τους και κρατούν την εξουσία με το ζόρι, πολλές φορές με αδιαφανείς διαδικασίες στις εκλογές ή ακόμα και χωρίς αυτές. Για να πετύχει τη μέχρι τώρα κυριαρχία του στην Τουρκία αναγκάστηκε να φυλακίσει ένα μεγάλο αριθμό του στρατιωτικού συνόλου της χώρας του αφήνοντάς την χωρίς πιλότους και χωρίς έμπειρα στελέχη στο στρατό. Την ίδια ώρα με τη συμφωνία για τους S400, αλλά και τη βοήθεια που δίνει στον Πούτιν λόγω των περιορισμών που υφίστανται στην οικονομία της η Ρωσία, έχει αναγκάσει τις Ηνωμένες Πολιτείες να μην του παραδίδουν σύγχρονα αεροπλάνα, όπως επίσης και ανταλλακτικά για τα υφιστάμενα οπλικά του συστήματα. Την ίδια ώρα η Ελλάδα εξοπλίζεται κατάλληλα με σύγχρονα συστήματα πολύ ανώτερα από αυτά της Τουρκίας. Για παράδειγμα, οι δυνατότητες των Γαλλικών Rafale δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τα Τουρκικά αεροπλάνα. Το ναυτικό μας επίσης είναι σε καλύτερο επίπεδο από αυτό της Τουρκίας όχι μόνο λόγω ανεβασμένου ηθικού, αλλά και λόγω των Γερμανικών υποβρυχίων κλάσης Παπανικολής που δεν ανιχνεύονται από το Τουρκικό ναυτικό. Την ίδια ώρα Ελλάδα και Κύπρος έχουν υπογράψει τριμερείς συμφωνίες με τις χώρες της περιοχής. Ο Ερντογάν αμφισβητεί την Ελληνική κυριαρχία των νησιών, αμφισβητεί τις οικονομικές μας ζώνες, αμφισβητεί τον εναέριο χώρο και επίσης θέλει στην Κύπρο να δημιουργηθούν δυο ξεχωριστά κράτη σε αντίθεση με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Θεωρεί επίσης ότι στην Ανατολική Μεσόγειο έχει δικαίωμα να κάνει ό,τι θέλει χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα γεωστρατηγικά συμφέροντα χωρών όπως του Ισραήλ και της Αιγύπτου. Την οποιαδήποτε στρατιωτική κίνηση εναντίον της Ελλάδας ή της Κύπρου με τα παραπάνω δεδομένα μόνο ως αυτοκτονική θα μπορούσα να τη χαρακτηρίσω, οπότε πιστεύω ότι ο Ερντογάν θα κινείται στα όρια της τρέλας χωρίς να δημιουργήσει επεισόδιο μέχρι και τις εκλογές. Αν όμως τολμήσει να δημιουργήσει επεισόδιο η απάντηση που θα πάρει θα είναι ολοκληρωτική. Δυστυχώς, οι εκλογές στην Τουρκία είναι ακόμα μακριά και δυστυχώς διατηρώντας την πολεμική εναντίον της Ελλάδας κατάφερε να ισορροπήσει τα ποσοστά του που είχαν πάρει την κατιούσα. Το μόνο πρόβλημα είναι να μην εγκλωβιστεί από την επιθετική του ρητορική. Προς το παρόν επιλέγω να είμαι αισιόδοξος και πιστεύω ότι θα μείνει στα λόγια και δεν θα περάσει στην πράξη.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Κυριακή
16/10

Η μαγική κουζίνα της Ινδίας

αυθεντικές συνταγές
της πιο πολύχρωμης
και μυρωδάτης κουζίνας
της Ασίας

+ «ΕΡΩΤΕΥΟΜΑΣΤΕ» ΞΑΝΑ ΤΟ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ / ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗ ΣΕΖΟΝ ΤΗΣ ΣΟΚΟΛΑΤΑΣ

Νέο «όχι» από Βερολίνο σε ευρωομόλογο για ενέργεια

Διαψεύστηκαν τα περί στροφής Σολτς για έκδοση κοινού χρέους

Το Βερολίνο διέψευσε τις πηγές που ανέφεραν στο Bloomberg πως ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς ενδέχεται να κάνει στροφή 180 μοιρών σε ένα ακανθώδες θέμα που γεννάει διχογνωμίες και στο οποίο μόνιμη επωδός είναι η γερμανική άρνηση. Ο λόγος για ρεπορτάζ που επικαλούμενο πηγές με γνώση του θέματος δήλωσαν ότι ο κ. Σολτς ενδέχεται να αντιστρέψει την πάγια άρνηση της Γερμανίας στην έκδοση κοινού χρέους προκειμένου να χρηματοδοτηθούν μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Επικαλούμενο πηγές της γερμανικής κυβέρνησης, το Reuters αναφέρει πως το Βερολίνο διαψεύδει κάθε τέτοιο ενδεχόμενο και δεν προτίθεται να υποστηρίξει κοινή έκδοση χρέους.

Νωρίτερα, ρεπορτάζ του Bloomberg επεκαλείτο πηγές με γνώση του θέματος που μίλησαν πάντως για κατ' ιδίαν δηλώσεις του Γερμανού καγκελαρίου στο περιθώριο της συνόδου και όχι για επίσημη τοποθέτησή του στη σύνοδο της Πράγας. Οι εν λόγω πηγές τόνισαν μάλιστα πως ο κ. Σολτς δήλωσε ανοικτός στην έκδοση ευρωομολόγου, υπό τον όρο όμως ότι τα κεφάλαια θα διανεμηθούν στα κράτη-μέλη της ως δάνεια και όχι ως επιδοτήσεις. Εξηγούσε μάλιστα πως η αλλαγή στάσης έπεται της επιθετικής κριτικής που έχει δεχθεί η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης για τον δανεισμό ύψους 200 δισ. ευρώ που αποφάσισε προκειμένου να στηρίξει νοικοκυριά και επιχειρήσεις εν μέσω της ενεργειακής κρίσης. Τόνιζε, επίσης, ότι τελευταία πυκνώνουν οι εκκλήσεις και αυξάνονται οι πιέσεις για την έκδοση κοινού χρέους, καθώς εντείνεται η ανησυχία για τις εκτεταμένες δαπάνες που θα απαιτηθούν για να μπορέσει η Ε.Ε. να αντέξει αυτόν τον χειμώνα χωρίς το ρωσικό φυσικό αέριο. Και μόνον οι διαρροές για τις σχετικές δηλώσεις του Γερμανού καγκελαρίου στάθηκαν, πάντως, χθες αρκετές για να οδηγήσουν σε άνοδο τα ομόλογα του ιταλικού δημοσίου, τα spread των οποίων υποχώρησαν κατά 12 μονάδες βάσης κάτω από τις 2,4 εκατοστιαίες μονάδες.

Οι διαρροές για αλλαγή στάσης του Γερμανού καγκελαρίου απέναντι σε ένα ευρωομόλογο στάθηκαν, πάντως, αρκετές για να οδηγήσουν σε άνοδο τα ομόλογα του ιταλικού δημοσίου.

Σύμφωνα, πάντα, με το Bloomberg, οι ίδιες πηγές, που ζήτησαν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους, υποστήριξαν πως θα μπορούσε να αποτελέσει πρότυπο για την έκδοση κοινού χρέους το πρόγραμμα SURE κατά της ύφεσης της πανδημίας που διασφάλιζε θέσεις εργασίας διαθέτοντας 100 δισ. ευρώ υπό τη μορφή δανείων. Οι λεπτομέρειες ενός νέου προγράμματος του είδους δεν έχουν καθοριστεί, αλλά μάλλον θα είναι μικρότερης κλίμακας από τα 724 δισ. ευρώ του προγράμματος κατά της πανδημίας. Σημειωτέον ότι αρχιτέκτονας αυτού του προγράμματος ήταν εν μέρει ο Ολαφ Σολτς, υπό την ιδιότητα που είχε τότε ως υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας. Η θέσπιση του συγκεκριμένου προγράμματος αποτέλεσε μια πρώτη τομή για την Ε.Ε. και όσοι το υποστήριξαν επέμεναν ότι θα είναι μοναδικό και δεν πρόκειται να επαναληφθεί. Το Bloomberg παρέθετε, άλλωστε, και την αντίδραση εκπροσώπου της γερμανικής κυβέρνησης που απέφυγε να τοποθετηθεί ευθέως και αρκέστηκε να δηλώσει πως υπάρχουν ακόμη αρκετά μεγάλα κεφάλαια από το πρόγραμμα κατά της πανδημίας που δεν έχουν διατεθεί. Το εν λόγω δημοσίευμα υπογράμμιζε, εξάλλου, ότι στην Πράγα ο Σολτς απέφυγε να απαντήσει συγκεκριμένα όταν ερωτήθηκε δημοσίως για το κατά πόσον θα υποστήριζε η Γερμανία ένα νέο γύρο κοινού χρέους για την αντιμετώπιση της κρίσης. Οπως τόνιζε, επέλεξε αντιθέτως να υπογραμμίσει πως υπάρχουν ακόμη δάνεια και εγγυήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης που δεν έχουν διατεθεί και «επομένως υπάρχουν αρκετοί διαθέσιμοι πόροι». Οπως σχολίασε μία από τις πηγές, ο Γερμανός καγκελάριος αποφεύγει να δώσει το πράσινο φως για τη δημιουργία κάποιου εργαλείου που θα χρηματοδοτηθεί με νέο χρέος, καθώς θέλει να λάβει υπόψη την απόφανση του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου ως προς τη συνταγματικότητα του Ταμείου Ανάκαμψης. Σε μια προκαταρκτική εκτίμησή του τον Απρίλιο του περασμένου έτους δικαστές του Συνταγματικού Δικαστηρίου αποφάνθηκαν πως θα είναι πολύ μεγαλύτερη η ζημιά που θα προκληθεί αν δεν διατεθούν τα απαιτούμενα κεφάλαια κατά της ύφεσης της πανδημίας παρά η ενδεχόμενη ζημιά από τον δανεισμό του Ταμείου Ανάκαμψης. Προσέθεσαν, επίσης, ότι η έκδοση κοινού χρέους της Ε.Ε. για τη χρηματοδότηση επιδοτήσεων σε κράτη-μέλη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης μπορεί να κριθεί συνταγματική, υπό τον όρο, όμως, ότι το μέτρο θα ληφθεί μόνο μία φορά. Ακόμη ένας λόγος, άλλωστε, που ο Σολτς επιδεικνύει ιδιαίτερη επιφυλακτικότητα είναι η αβεβαιότητα για τη νέα κυβέρνηση της οποίας αναμένεται να ηγηθεί η ακροδεξιά Τζόρτζια Μελόνι, που έχει μεν δηλώσει πως θα κυβερνήσει ως μετριοπαθής πολιτικός, αλλά υποστηρίζει πως θα χρειαστεί μετατροπές το πρόγραμμα της Ιταλίας με το οποίο έχει διασφαλίσει τη χρηματοδότησή της από το Ταμείο Ανάκαμψης. Σύμφωνα, πάντα, με τις ίδιες πηγές που μίλησαν στο Bloomberg, ο Γερμανός καγκελάριος θέλει πρώτα να δει τη νέα κυβέρνηση της Ρώμης και να συζητήσει με τη Μελόνι θέματα σχετικά με την ευρωπαϊκή ενοποίηση και στη συνέχεια θα αποφασίσει αν και πώς θα δεσμευθεί για την έκδοση κοινού χρέους της Ε.Ε.

BLOOMBERG, REUTERS

Ο Ολαφ Σολτς έχει υπογραμμίσει πως υπάρχουν ακόμη δάνεια και εγγυήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης που δεν έχουν διατεθεί και «επομένως υπάρχουν αρκετοί διαθέσιμοι πόροι» για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης.

Νομπέλ Οικονομίας στον πρόεδρο της Fed Μπερνάνκι και δύο οικονομολόγους

Ο Μπεν Μπερνάνκι, πρώην πρόεδρος της Federal Reserve, και δύο ακόμη οικονομολόγοι, οι Ντάγκλας Ντάιμοντ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου και Φίλιπ Ντίμπβιγκ, στέλεχος του Ιδρύματος Brookings στην Ουάσιγκτον, θα μοιραστούν φέτος το Νομπέλ Οικονομίας για την έρευνά τους στις τράπεζες και «στο πώς αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες τις χρηματοπιστωτικές κρίσεις». Ο κ. Μπερνάνκι βραβεύθηκε για τις μελέτες του γύρω από τις χρηματοπιστωτικές κρίσεις και για ένα σύγγραμμά του από το 1983 που αποτέλεσε τομή στο είδος του. Αφορούσε το πώς οι αποτυχίες των τραπεζών δίνουν ώθηση στις χρηματοπιστωτικές κρίσεις και δεν αποτελούν αποτέλεσμα μιας κρίσης. Ο Μπεν Μπερνάνκι ήταν πρόεδρος της Federal Reserve από το 2006, λίγο προτού εκδηλωθεί η κρίση των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ και δώσει τέλος στην ιλιγγιώδη άνοδό τους οδηγώντας τες στην παρακμή. Εκανε το διδακτορικό του στα Οικονομικά στο MIT και δίδαξε στο Princeton προτού αναλάβει επικεφαλής της ομοσπονδιακής τράπεζας. Χρησιμοποίησε την έρευνά του για τη Μεγάλη Υφεση στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και συνεργάστηκε στενά με τα άλλα στελέχη της ομοσπονδιακής τράπεζας με τα οποία έθεσαν σε εφαρμογή προγράμματα εκτάκτου ανάγκης που στήριξαν ορισμένες αγορές όταν αυτές βρίσκονταν στα πρόθυρα κατάρρευσης. Χρησιμοποίησε επίσης τις δυνατότητες της Federal Reserve για να καταστήσει δυνατή τη χορήγηση ενισχύσεων σε τράπεζες και ασφαλιστικές. Οι χειρισμοί του στην κρίση αποτέλεσαν αντικείμενο διχογνωμίας και διαμάχης. Η ομοσπονδιακή τράπεζα και το υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ άφησαν τότε να καταρρεύσει ο τραπεζικός κολοσσός της Lehman Brothers και σύμφωνα με τον κ. Μπερνάνκι και τους συνεργάτες του, δεν είχαν άλλη επιλογή.

Για τις έρευνές τους για τις τράπεζες και «στο πώς αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες τις χρηματοπιστωτικές κρίσεις».

Ορισμένοι επικριτές υποστήριξαν ότι η επενδυτική τράπεζα μπορούσε και έπρεπε να έχει σωθεί. Οι κραδασμοί που προκάλεσε η πτώση της επιτάχυναν την επιβράδυνση και οδήγησαν σε ύφεση που διήρκεσε από το 2007 έως το 2009 στις ΗΠΑ, ενώ επεκτάθηκε και στον υπόλοιπο κόσμο. Ο κ. Μπερνάνκι έφυγε από τη Fed το 2014 και σήμερα είναι συνεργάτης του Ινστιτούτου Brookings στην Ουάσιγκτον.

Τον 1983 και οι κ. Ντάιμοντ και Ντίμπβιγκ έγραψαν επίσης σχετικά με τους εγγενείς κινδύνους που εγκυμονεί ο μετασχηματισμός ενός χρέους από βραχυπρόθεσμο δανεισμό σε μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ειδικότερα, ο κ. Ντάιμοντ έγραψε σχετικά με το πώς καταγράφουν και παρακολουθούν οι τράπεζες τους δανειολήπτες. Ερωτώμενος από δημοσιογράφος κατά πόσον ανησυχεί σήμερα για τις τράπεζες και θα ήθελε να τις προειδοποιήσει σε μια στιγμή που επικρατεί αστάθεια στις αγορές και οι κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο αυξάνουν τα επιτόκια, ο κ. Ντάιμοντ απάντησε ότι οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις τείνουν να επιδεινώνονται τα μέγιστα όταν ο κόσμος αρχίζει να χάνει την εμπιστοσύνη του στη σταθερότητα του συστήματος.

Προσέθεσε, πάντως, πως σήμερα ο κόσμος είναι πολύ καλύτερα προετοιμασμένος για οποιαδήποτε χρηματοπιστωτική κρίση συγκριτικά με το πώς ήταν στην κρίση του 2008. Σχολιάζοντας την επιλογή των οικονομολόγων ο Τζον Χάσλερ, οικονομολόγος στο Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Μελετών του Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης και μέλος της επιτροπής βράβευσης, τόνισε πως «οι βραβευθέντες έθεσαν τα θεμέλια για τη σύγχρονη κατανόηση του γιατί είναι οι τράπεζες αναγκαίες αλλά και ευάλωτες και τι πρέπει να κάνουμε γι' αυτό».

THE NEW YORK TIMES, BLOOMBERG

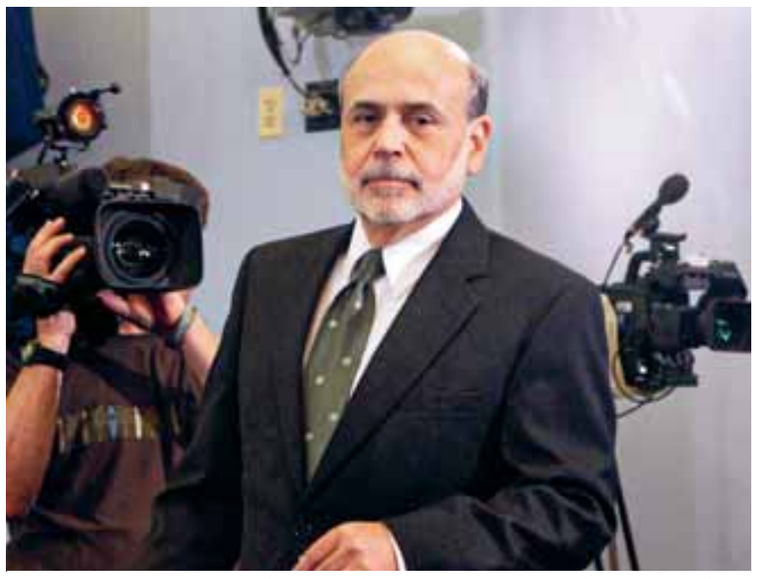

Ο Μπεν Μπερνάνκι ήταν πρόεδρος της Federal Reserve από το 2006, λίγο προτού εκδηλωθεί η κρίση των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ.

Προειδοποιήσεις για επικείμενη διεθνή ύφεση

Οι επικεφαλής του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας προειδοποίησαν χθες για τον άμεσο κίνδυνο παγκόσμιας ύφεσης εξαιτίας ενός συνδυασμού επιβράδυνσης των αναπτυγμένων οικονομιών και επιταχυνόμενου πληθωρισμού, που εξωθεί την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα και τις άλλες κεντρικές τράπεζες να αυξάνουν διαρκώς το κόστος δανεισμού.

Μιλώντας σε ψηφιακή επικοινωνία πριν από την έναρξη της ετήσιας συνόδου του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, η επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστάλινα Γκεοργκίεβα υπογράμμισε ότι στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, στις ΗΠΑ, η αγορά εργασίας παραμένει σε εξαιρετική κατάσταση, αλλά αρχίζει να χάνει την κεκτημένη ταχύτητα που απέκτησε μετά την πανδημία, καθώς η αύξηση του κόστους δανεισμού αρχίζει να έχει αντίκτυπο. Σε ό,τι αφορά την Ευρωζώνη, η επιβράδυνση είναι αναπόφευκτη εξαιτίας της εκτόξευσης των τιμών του φυσικού αερίου, όπως άλλωστε και της Κίνας, καθώς η οικονομία της αντιμετωπίζει το τίμημα της πανδημίας και της κρίσης του στεγαστικού τομέα. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, περίπου το 1/3 της παγκόσμιας οικονομίας θα σημειώσει τουλάχιστον δύο συναπτά τρίμηνα συρρίκνωσης φέτος και το επόμενο έτος και συνολικά το ΑΕΠ αυτών των χωρών –που αντιπροσωπεύουν το 1/3 της παγκόσμιας οικονομίας– θα μειωθεί μέχρι το 2026 κατά 4 τρισ. δολ. Το Ταμείο τονίζει, πάντως, πως οι πολιτικοί ταγοί και οι ιθύνοντες που χαράσσουν οικονομική πολιτική δεν μπορούν να αφήσουν τον πληθωρισμό να εκτροχιαστεί. Ειδικότερα, η κ. Γκεοργκίεβα τόνισε πως «αν δεν λάβουμε αρκετά μέτρα τότε θα αντιμετωπίσουμε πρόβλημα». Προσέθεσε επίσης, πως τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης κατά της ενεργειακής κρίσης πρέπει να είναι στοχευμένα, προκειμένου να μην ανατροφοδοτούν τον πληθωρισμό.

Αναπόφευκτη στην Ευρώπη, λέει το ΔΝΤ, «καμπανάκι» από την Παγκόσμια Τράπεζα για το χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών.

Κάλεσε, άλλωστε, τον κόσμο να στηρίξει και να βοηθήσει τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες που έχουν πληγεί τα μέγιστα από τη στροφή των μεγάλων κεντρικών τραπεζών σε περιοριστική νομισματική πολιτική. Σε παρεμφερείς επισημάνσεις προέβη και ο επικεφαλής της Παγκόσμιας Τράπεζας, Ντέιβιντ Μαλπάς, που μιλώντας από κοινού με την κ. Γκεοργκίεβα προειδοποίησε πως υπάρχει «πραγματικός κίνδυνος» να συρρικνωθεί η παγκόσμια οικονομία στη διάρκεια του επόμενου έτους. Οπως υπογράμμισε, η ενίσχυση του δολαρίου έναντι όλων των νομισμάτων, αλλά προπαντός των νομισμάτων του αναπτυσσόμενου κόσμου, αυξάνει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους των χωρών με χαμηλότερο εισόδημα.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, περίπου το 1/3 της παγκόσμιας οικονομίας θα σημειώσει τουλάχιστον δύο συναπτά τρίμηνα συρρίκνωσης φέτος και το επόμενο έτος και συνολικά το ΑΕΠ αυτών των χωρών, που αντιπροσωπεύουν το 1/3 της παγκόσμιας οικονομίας, θα μειωθεί μέχρι το 2026 κατά 4 τρισ. δολάρια.

Μοναδικό **οικοσύστημα υπηρεσιών** αποκλειστικά για **e-shops!**

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

UPS Authorised Service Contractor · GAP AKIS EXPRESS · Western Union WU · DSV · vpayments · WORLDLINE · G.A.P. VASSILOPOULOS WAREHOUSING LOGISTICS LTD · fetch

#COCKTAILFESTCY

3RD CYPRUS COCKTAIL FESTIVAL

BY Difford's Guide

DEEJAY 93.5 RADIO

MAIN SPONSOR

αλφαμεγα

17 OCTOBER 2022

TIME: 18:00

NICOSIA MUNICIPALITY GARDENS

CYPRUS LOST + FOUND DRINKERY/ NOTES AND SPIRITS/ UKIYO LISTENING BAR/ BARONYMOUS/ SEVEN MONKEYS THE BAR/ HIGH & WET/ SOUSOURADA BAR/ ΛΑΜΠΑΤΕΡ BISTRO BAR/ LIBRARY BAR / GIN GARDEN/ MASON BAR/ KATHIKAS SQUARE GIN BAR **ITALY** ATRIUM BAR/ 1930 **FRANCE** LE SYNDICAT **GREECE** THE CLUMSIES/ BABA AU RUM/ TO ΛΟΚΑΛΙ/ LINE ATHENS/ BARRO NEGRO/ UPUPA EPOPS - THE BAR/ THE BAR IN FRONT OF THE BAR/ 42 BARSTRONOMY

SPONSORS

BELVEDERE VODKA · Naked Malt · El Dorado Demerara Rum · Silent Pool · Johnnie Walker · Bombay Sapphire · Tanqueray · O/PURIST · Beefeater London · Volcan de mi Tierra

Δυσφορία

Εκφράζοντας δυσφορία για την απόφαση του ΟΠΕΚ να μειώσει την παραγωγή πετρελαίου, ο Λευκός Οίκος τόνισε πως «με δεδομένη την κίνηση αυτή, η κυβέρνηση θα συμβουλευθεί με το Κογκρέσο και θα εξετάσει άλλα εργαλεία και άλλους φορείς ώστε να περιορίσει τον έλεγχο που ασκεί το διεθνές καρτέλ στις τιμές της ενέργειας».

Αποφασιστικότητα

Δηλώνοντας την αποφασιστικότητα του διεθνούς καρτέλ να διατηρήσει κυρίαρχη θέση στην αγορά πετρελαίου, αλλά και να διαφοροποιηθεί από τη στάση της Ουάσιγκτον, ο υπουργός Ενέργειας της Σαουδικής Αραβίας, Αμπντουλαζίζ μπιν Σαλμάν, υπογράμμισε πως «ο ΟΠΕΚ όχι μόνον είναι εδώ για να μείνει, αλλά θα παραμείνει και η δύναμη που θα επιφέρει σταθερότητα».

Το τίμημα

Ερωτώμενος από δημοσιογράφους κατά πόσον η στάση του ΟΠΕΚ να κωφεύσει στις εκκλήσεις της Ουάσιγκτον και να μειώσει την παραγωγή του, οδηγώντας τις τιμές σε νέα άνοδο, ο γενικός γραμματέας του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου, Χαϊτάμ αλ Γκαΐς, τόνισε πως «τα πάντα έχουν ένα τίμημα και η ενεργειακή ασφάλεια έχει και αυτή ένα τίμημα».

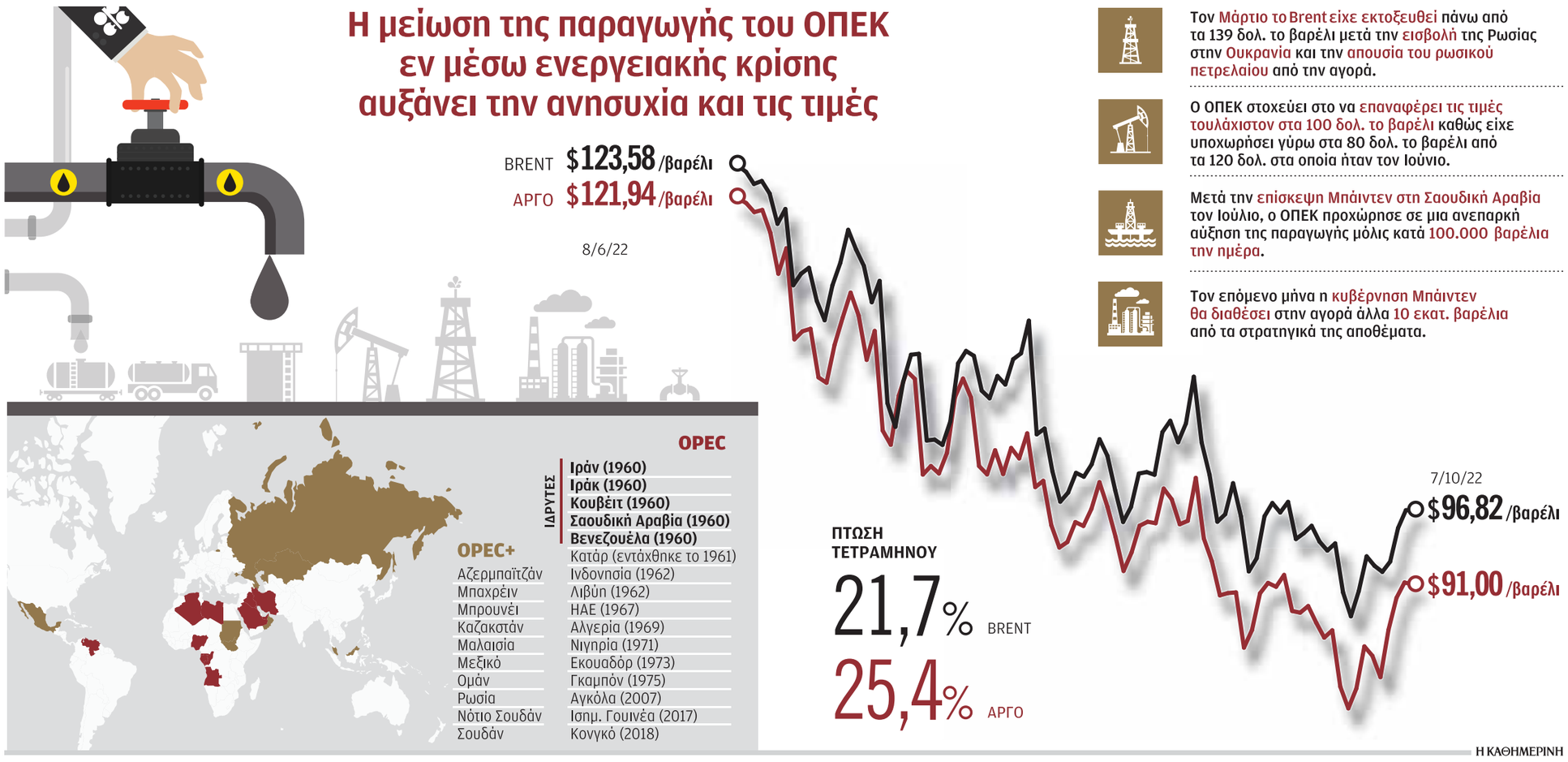

Σε τροχιά σύγκρουσης οι ΗΠΑ με τον ΟΠΕΚ

Κίνδυνος μεγάλων ανατιμήσεων στο πετρέλαιο μετά την πρόσφατη απόφαση για μείωση της παραγωγής

ΤΗΣ ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Την περασμένη Τετάρτη, όταν ο ΟΠΕΚ αποφάσισε να μειώσει την παραγωγή του κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα, σημαντική μερίδα αναλυτών είδαν αυτή την κίνηση του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου ως ρήξη στη μακροχρόνια ενεργειακή συμμαχία του Ριάντ με την Ουάσιγκτον. Μια συμμαχία που ξεκίνησε γύρω στο 1933, συμπορεύθηκε με τη δημιουργία της Arabian American Oil Company (Aramco), την κρατικοποίησή της από τη Σαουδική Αραβία και τη μετονομασία της σε Saudi Aramco, αλλά και το πετρελαϊκό εμπάργκο που συγκλόνισε άλλοτε την παγκόσμια οικονομία.

Η απόφαση του ΟΠΕΚ είχε αναμφίβολα ένα χαρακτήρα διελκυστίνδας ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Ριάντ, καθώς είχαν προηγηθεί οι συστηματικές προσπάθειες της κυβέρνησης Μπάιντεν να πείσει την ντε φάκτο ηγετική δύναμη του διεθνούς καρτέλ, τη Σαουδική Αραβία, να αυξήσει την παραγωγή. Ζητούμενο, βέβαια, να υπάρξει φθηνό πετρέλαιο στην παγκόσμια οικονομία στη συγκυρία της ενεργειακής κρίσης και παράλληλα να πληγούν τα πετρελαϊκά έσοδα της Ρωσίας που χρηματοδοτούν τον παρατεταμένο πόλεμο στην Ουκρανία. Τη διπλή αυτή διάσταση της διελκυστίνδας ανάμεσα στο Ριάντ και την Ουάσιγκτον συνόψισε το σχόλιο του Μπιλ Φάρεν Πράις, βετεράνου του ΟΠΕΚ και στελέχους της συμβουλευτικής Enverus. Σχολιάζοντας την απόφαση για μείωση της παραγωγής και βλέποντας τις τιμές να ανεβαίνουν, ο Πράις τόνισε πως «η Σαουδική Αραβία έθεσε το καρτέλ σε τροχιά σύγκρουσης με τον ελεύθερο κόσμο καθώς συντάχθηκε με τη Ρωσία στο όνομα της προστασίας της αγοράς πετρελαίου, όταν οι καταναλωτές όλου του κόσμου αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν έναν ιλιγγιώδη πληθωρισμό και ένα αυξανόμενο κόστος διαβίωσης».

> **Η κυβέρνηση Μπάιντεν ετοιμάζεται να διαθέσει στην αγορά πετρέλαιο από τα στρατηγικά αποθεματά της, ενώ αναζητάει εναλλακτικές ακόμη και στη Βενεζουέλα.**

Ακολούθησε η άνοδος περίπου 12% που σημείωσαν οι τιμές του «μαύρου χρυσού», με το αργό Δυτικού Τέξας να πλησιάζει τα 89 δολ. το βαρέλι όταν συντασσόταν το παρόν και το Brent να αγγίζει τα 95 δολ. το βαρέλι. Η άνοδος αναμφίβολα προδίδει πως ο ΟΠΕΚ, και κατά κύριο λόγο η Σαουδική Αραβία, έχει ανακτήσει τη δυνατότητα να ελέγχει τις τιμές του «μαύρου χρυσού». Τη δυνατότητα που είχε χάσει όταν η σχιστολιθική επανάσταση των ΗΠΑ, η βομβαρδιστική παραγωγή πετρελαίου από τα σχιστολιθικά πετρώματα της Αμερικής, είχε κατακλύσει την παγκόσμια αγορά με πετρέλαιο. Τότε η αγορά έμενε σχεδόν ασυγκίνητη στις κινήσεις του ΟΠΕΚ. Τώρα όμως και εν μέσω της ενεργειακής κρίσης ο ΟΠΕΚ έχει επιδιώξει να ανεβάσει τις τιμές κωφεύοντας στις επανειλημμένες εκκλήσεις της Ουάσιγκτον και η κυβέρνηση Μπάιντεν έχει αντιδράσει διαθέτοντας στην αγορά πετρέλαιο από τα στρατηγικά αποθέματα της υπερδύναμης. Κάτι που όλα δείχνουν πως ετοιμάζεται να ξανακάνει, ενώ αναζητάει εναλλακτικές και μεταξύ άλλων τείνει χέρι συμφιλίωσης στη Βενεζουέλα για να μπορέσουν να αντλήσουν από εκεί πετρέλαιο οι αμερικανικές πετρελαϊκές.

Στο μεταξύ, οι Ευρωπαίοι ετοιμάζονται να θέσουν τον Δεκέμβριο σε ισχύ την απαγόρευση στις εισαγωγές ρωσικού πετρελαίου και η μείωση της παραγωγής εγκυμονεί τον κίνδυνο να εξωθήσει την παγκόσμια οικονομία σε ύφεση και να επιταχύνει ανεξέλεγκτα τον πληθωρισμό αν εκτοξεύσει τις τιμές στα ύψη, επαναφέροντάς τες στα 120 δολ. το βαρέλι στα οποία βρίσκονταν στις αρχές του καλοκαιριού. Οι αισιόδοξοι επιλέγουν, πάντως, να δώσουν προσοχή στα λόγια του Σαουδάραβα πρίγκιπα και υπουργού Ενέργειας του βασιλείου Αμπντουλαζίζ μπιν Σαλμάν, ο οποίος τόνισε πως στην πραγματικότητα η παραγωγή δεν θα μειωθεί παρά 1-1,1 εκατ. βαρέλια την ημέρα, καθώς πολλές χώρες δεν είχαν έτσι κι αλλιώς κατορθώσει να παράγουν όσο πετρέλαιο προέβλεπαν οι ποσοστώσεις που τους αναλογούσαν.

Οι Σαουδάραβες θέλουν υψηλές τιμές στον «μαύρο χρυσό»

Των **ΝΤΕΙΒΙΝΤ Ε. ΣΑΝΓΚΕΡ** *και* **ΜΠΕΝ ΧΑΜΠΑΡΝΤ**
THE NEW YORK TIMES

Η απόφαση του ΟΠΕΚ+ να μειώσει την παραγωγή πετρελαίου υπονομεύει τις προσπάθειες του προέδρου Μπάιντεν να αποτρέψει την άνοδο των τιμών της βενζίνης ενόψει των εκλογών του μεσοδιαστήματος, αλλά και να περιορίσει τα πετρελαϊκά έσοδα της Ρωσίας που χρηματοδοτούν τον πόλεμο στην Ουκρανία. Σκιαγραφεί, όμως, και την αποτυχία της προσπάθειας που κατέβαλε το καλοκαίρι να προσεγγίσει διπλωματικά τον πρίγκιπα της Σαουδικής Αραβίας.

Η απόφαση του ΟΠΕΚ και των συμμάχων του υπογραμμίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΗΠΑ στην εξωτερική και την οικονομική τους πολιτική, τη στιγμή που η παγκόσμια οικονομία απειλείται με ύφεση και η πολιτική εκμετάλλευση της ενέργειας εξελίσσεται σε καίριο συστατικό του πολέμου στην Ουκρανία. Ελήφθη, άλλωστε, στα κεντρικά γραφεία του ΟΠΕΚ στη Βιέννη όπου παρευρέθη ο αντιπρόεδρος της ρωσικής κυβέρνησης, στον οποίο έχει επιβάλει κυρώσεις η Ουάσιγκτον. Είχε προηγηθεί συντονισμένη, αλλά τελικά αποτυχημένη διπλωματική προσπάθεια της Ουάσιγκτον να αποτρέψει μια μείωση της παραγωγής. Η απόφαση αποτέλεσε, έτσι, ένα μήνυμα πως η επιρροή του προέδρου Μπάιντεν στους συμμάχους της υπερδύναμης στον Κόλπο είναι πολύ μικρότερη από όσο ήλπιζε. Κατέδειξε, επίσης, ότι ακόμη και σε μια εποχή που θα έπρεπε να υποβαθμίζεται η σημασία του πετρελαίου ως πηγή ενέργειας, ο ΟΠΕΚ+ κινείται με βάση τα δικά του συμφέροντα. Εν προκειμένω, για τα μέλη του ήταν πολύ πιο σημαντικό να διατηρήσουν τις τιμές σε υψηλά επίπεδα, παρά να τιμωρήσουν τη Ρωσία για την εισβολή στην Ουκρανία.

Επί ημέρες πριν από τη σύνοδο του ΟΠΕΚ+, ο Λευκός Οίκος προσπαθούσε να αποτρέψει την απόφαση καλώντας τη Σαουδική Αραβία, την οποία είχε άλλωστε επισκεφθεί ο Αμερικανός πρόεδρος τον Ιούλιο με τον ίδιο σκοπό. Οπως τόνισαν τότε στελέχη της κυβέρνησής του, ήταν μια κίνηση πολιτικού ρίσκου, που κύριο στόχο είχε να επιτύχει μια αύξηση στην προσφορά πετρελαίου, ακόμη και υφιστάμενος την κριτική ότι αποκαθιστούσε σχέσεις με τον Σαουδάραβα πρίγκιπα, τον ηθικό αυτουργό της δολοφονίας του δημοσιογράφου Τζαμάλ Κασόγκι. Η σιωπηρή συνεννόηση που προέκυψε από την επίσκεψη Μπάιντεν ήταν πως η Σαουδική Αραβία θα προχωρούσε σε αύξηση της παραγωγής της κατά 750.000 βαρέλια την ημέρα και θα ακολουθούσαν τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, αυξάνοντας τη δική τους παραγωγή κατά 500.000 βαρέλια την ημέρα. Το αποτέλεσμα θα ήταν να οδηγήσουν σε πτώση τις τιμές της βενζίνης και του πετρελαίου. Δεν έγιναν, όμως, έτσι τα πράγματα.

Επίδειξη δύναμης και «πλάτη» στη Ρωσία από το διεθνές καρτέλ των πετρελαιοπαραγωγών

Η Σαουδική Αραβία αύξησε αρχικά την παραγωγή της τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, αλλά αρνήθηκε να τη διατηρήσει στα αυξημένα επίπεδα για το υπόλοιπο έτος. Η ηγεσία της όπως και όλες οι χώρες του ΟΠΕΚ έβλεπαν με φόβο το φάσμα της παγκόσμιας ύφεσης να οδηγεί σε υποχώρηση τις τιμές κάτω από τα 120 δολ. το βαρέλι και να τις συμπιέζει σε επίπεδα κάποιες φορές και κάτω των 80 δολ. Γι' αυτό και οι Σαουδάραβες αποφάσισαν να δράσουν.

Η μείωση της παραγωγής του ΟΠΕΚ μπορεί να μην είναι τόσο μεγάλη όσο φαίνεται, αλλά ο αντίκτυπός της στις τιμές της βενζίνης θα είναι πολύ μεγαλύτερος. Και πέραν του αντίκτυπου που θα έχει στον πληθωρισμό και πέρα από κάθε άλλο πολιτικό συνεπακόλουθο, καθιστά σαφές ότι οι αραβικές χώρες δεν συντάσσονται με τη στάση της Δύσης έναντι της Ρωσίας, που αποτελεί πλέον μέλος του ΟΠΕΚ.

Η προσπάθεια να μειωθούν τα πετρελαϊκά έσοδα της Ρωσίας τινάχτηκε στον αέρα. Η απόφαση του ΟΠΕΚ βοηθάει τη Ρωσία να επιβάλει υψηλότερες τιμές, για να εξισορροπήσει τη μεγάλη έκπτωση με την οποία αναγκάστηκε να πουλήσει το πετρέλαιό της στην Κίνα και σε άλλες χώρες ως αντάλλαγμα που δεν συμμετείχαν στη διεθνή απομόνωσή της. Στην πράξη, η απόφαση του ΟΠΕΚ θα οδηγήσει σε αύξηση των εσόδων όλων των χωρών-μελών του, συμπεριλαμβανομένων της Ρωσίας και του Ιράν. Ορισμένοι αναλυτές θεμάτων του Περσικού Κόλπου σπεύδουν να ερμηνεύσουν τη στάση του ΟΠΕΚ ως ευθύ πλήγμα κατά του κ. Μπάιντεν. «Είναι σαφώς πολιτικής φύσης και δεν έχει καμιά σχέση με το χρήμα», σχολίασε η Τσίντζια Μπιάνκο, στέλεχος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων. Οι Σαουδάραβες, όμως, απορρίπτουν την κατηγορία, όπως και πολλοί αξιωματούχοι χωρών-μελών του ΟΠΕΚ, που επιμένουν πως η απόφαση για μείωση της παραγωγής ελήφθη με κίνητρα αμιγώς τεχνικής φύσης. «Κατηγορηματικώς δεν πρόκειται για μια κίνηση εχθρική προς τον πρόεδρο Μπάιντεν», επισημαίνει ο Σαουδάραβας αναλυτής Αλί Σιχαμπί, και επιμένει πως «στόχος είναι να διατηρηθεί η τιμή του πετρελαίου σε μια αποδεκτή διακύμανση». Ο ίδιος αναλυτής εξηγεί πως το πετρέλαιο είναι τόσο θεμελιώδους σημασίας για την οικονομία της Σαουδικής Αραβίας και για τα σχέδια του πρίγκιπα Μοχάμεντ, ώστε η ανάγκη να παραμείνει προσοδοφόρο το κύριο εμπόρευμα της χώρας επισκίασε άλλα ζητήματα. «Προσπαθούν να διασφαλίσουν αυτό που τους κρατάει στη ζωή», υπογραμμίζει, για να καταλήξει ότι το πετρέλαιο «είναι αυτό που κρατάει το βασίλειο των Σαούντ στη ζωή και τα πάντα εξαρτώνται από αυτό».

> **Η προσπάθεια να μειωθούν τα πετρελαϊκά έσοδα της Μόσχας τινάχτηκε στον αέρα.**

Αλλοι παρατηρητές της αγοράς πετρελαίου ερμηνεύουν την απόφαση του ΟΠΕΚ ως συνεπακόλουθο της αναταραχής που έχει υπάρξει στις αγορές τα τελευταία χρόνια, αλλά και της ύφεσης που φαίνεται να απειλεί τώρα την παγκόσμια οικονομία. Οι προσπάθειες των Ευρωπαίων να αποκόψουν το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο της Ρωσίας από την παγκόσμια αγορά είχαν ως αποτέλεσμα να καταλήξει πολύ ρωσικό πετρέλαιο στην Ασία και οι Ευρωπαίοι να αναζητούν εναλλακτικούς προμηθευτές ενέργειας. Μέσα σε αυτή την ταραχώδη εποχή, οι Σαουδάραβες θέλουν να δείξουν πως το πετρέλαιο είναι ακόμη σημαντικό και ότι έχουν τη δύναμη να καθοδηγήσουν την αγορά. «Είναι σίγουρα μια κίνηση επίδειξης δύναμης από πλευράς των Σαουδαράβων», τονίζει η Κάρεν Γιανγκ, στέλεχος του Κέντρου Παγκόσμιας Πολιτικής Ενέργειας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Και προσθέτει: «Δηλώνουν πως έχουν την ικανότητα να διαμορφώσουν αυτήν την αγορά».

THE NEW YORK TIMES

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το παγκόσμιο πρόβλημα του χρέους

Του **ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΞΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 υποτίθεται πως δίδαξε στον κόσμο τους κινδύνους του υπερβολικού χρέους. Αλλά ο δανεισμός έχει εκτοξευθεί από τότε. Το χρέος των κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών ήταν το 195% του παγκόσμιου ΑΕΠ το 2007, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και στα τέλη του 2020 είχε φτάσει στο 256%. Οι όγκοι χρέους είναι δυσβάσταχτοι, επειδή τα επιτόκια αυξάνονται για να εξουδετερώσουν τον πληθωρισμό, η πανδημία του κορωνοϊού και η ενεργειακή κρίση έχουν επιβαρύνει την ανάπτυξη και οι επενδυτές είναι πιο απρόθυμοι να αναλάβουν το ρίσκο. Η ανωτέρω κατάσταση προκαλεί πιέσεις ειδικότερα στην Ευρώπη, στην Κίνα και στον Παγκόσμιο Νότο,

Πολλές κυβερνήσεις έπαψαν να ανησυχούν για την ισορροπία των ισολογισμών τους.

δηλητηριάζοντας την εσωτερική πολιτική και τη γεωπολιτική. Το χρέος έχει αυξηθεί, επειδή οι κυβερνήσεις διέσωσαν το χρηματοπιστωτικό σύστημα, στη συνέχεια στήριξαν νοικοκυριά και εταιρείες κατά τη διάρκεια της πανδημίας και τώρα αμβλύνουν το πλήγμα των δυσθεώρητων τιμών του φυσικού αερίου και του ηλεκτρικού ρεύματος. Το φθηνό χρήμα δημιούργησε αυτές τις υπερβολές και στη Δύση εμφανίστηκε με τη μορφή ποσοτικής χαλάρωσης (QE), όπου οι κεντρικές τράπεζες αγόραζαν κρατικά ομόλογα και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Είχαν δίκιο όταν χρησιμοποίησαν το QE για να αποτρέψουν την ύφεση, αλλά το φθηνό χρήμα ήταν απλώς παυσίπονο. Πολλές κυβερνήσεις έπαψαν να ανησυχούν για την ισορροπία των ισολογισμών τους. Εντούτοις, εάν οι δανειολήπτες είχαν χρησιμοποιήσει τα χρήματα για παραγωγικές επενδύσεις, αυτό μπορεί να μην είχε σημασία. Αντίθετα, τα ξόδεψαν σε μη παραγωγικές επενδύσεις ή κατανάλωση.

Η υπερβολική κατασκευή ακινήτων της Κίνας είναι ένα μείζον παράδειγμα. Το χρέος της χώρας ως ποσοστό του ΑΕΠ έχει διπλασιαστεί από το 2007, σύμφωνα με το ΔΝΤ. Αυτό πνίγει την οικονομία της και είναι ένας από τους λόγους που η Παγκόσμια Τράπεζα μόλις μείωσε τις προβλέψεις ανάπτυξης για την Κίνα φέτος από 5% σε μόλις 2,8%. Οι δε μαζικές παρεμβάσεις των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης αποτελούν κλασικό παράδειγμα δανεισμού για τη χρηματοδότηση της κατανάλωσης. Οι πολιτικοί έχουν κάνει ελάχιστη προσπάθεια να κατευθύνουν τις επιδοτήσεις στους πιο ευάλωτους. Συν τοις άλλοις, το τεχνητά φθηνό χρήμα ευνοεί επικίνδυνες συμπεριφορές. Οι επενδυτές έχουν χρησιμοποιήσει μόχλευση για να κυνηγήσουν υψηλότερες αποδόσεις, ενώ χρηματοδοτούν μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία με βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Δεν είναι μόνο οι κεντρικές τράπεζες που αυξάνουν καθυστερημένα τα επιτόκια για να συγκρατήσουν τον πληθωρισμό. Και οι επενδυτές των ομολογιακών αγορών, που επιβάλλουν την πειθαρχία, ξυπνούν από τον μακρύ λήθαργο. Η πρώτη σοβαρή ένδειξη είναι η απότομη πτώση των βρετανικών κρατικών ομολόγων την περασμένη εβδομάδα, πριν παρέμβει η Τράπεζα της Αγγλίας. Οι επενδυτές έχασαν την εμπιστοσύνη τους στη Λιζ Τρας, τη νέα πρωθυπουργό της Βρετανίας, επειδή δανείζεται για να μειώσει τους φόρους και να αμβλύνει τον αντίκτυπο από τις υψηλές τιμές ενέργειας, αλλά και επειδή το Brexit είχε ήδη βλάψει τις οικονομικές προοπτικές της χώρας. Αλλά η προθυμία της να αναλάβει το ρίσκο είναι δείγμα μιας γενιάς πολιτικών που έχει μεγαλώσει πιστεύοντας ότι υπάρχουν λίγες συνέπειες από την αύξηση του χρέους.

Δεν είναι μόνο το Ηνωμένο Βασίλειο που κινδυνεύει. Η Ιταλία και η Ελλάδα είναι ιδιαίτερα ευάλωτες λόγω των υψηλών αναλογιών χρέους προς ΑΕΠ. Οι δε Ηνωμένες Πολιτείες, τέλος, βρίσκονται σε σχετικά καλύτερη θέση, διότι τα αποθέματα σχιστολιθικού αερίου τις αναδεικνύουν νικήτριες της ενεργειακής κρίσης. Και η άνοδος του δολαρίου θα τις βοηθήσει να σταματήσουν γρηγορότερα τον πληθωρισμό.

Τέλος εποχής για την ανάπτυξη της αγοράς ακινήτων στην Ευρώπη

Εντονες πιέσεις στις εταιρείες του κλάδου λόγω αύξησης των επιτοκίων

Μόλις τον περασμένο Φεβρουάριο τα λαμπερά γραφεία της Deutsche Bank στο Λονδίνο ήταν περιζήτητα και οι επενδυτές υπέβαλαν προσφορές 1,1 δισ. δολ. Και μετά ήρθε ο πόλεμος στην Ουκρανία. Οδήγησε στα ύψη τις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων και εξώθησε τις κεντρικές τράπεζες στην πιο επιθετική στροφή σε περιοριστική νομισματική πολιτική που έχει καταγραφεί μέσα στον αιώνα. Ολα αυτά έφεραν το τέλος της εκρηκτικής ανάπτυξης που γνώρισε ο τομέας των ακινήτων στην Ευρώπη επί μία δεκαετία. Δεδομένου μάλιστα του χρηματοδοτικού κενού που αντιμετωπίζουν, πολλές από τις μεγάλες εταιρείες ακινήτων μπορεί να βρεθούν σε δεινή θέση. Οι αγορές είχαν ήδη κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου, με τον δείκτη Ακινήτων Stoxx 600 να έχει σημειώσει πτώση 40% από την αρχή του έτους και τις αποτιμήσεις των εταιρειών να βρίσκονται στα πιο χαμηλά επίπεδα που έχουν καταγράψει μετά

Ο δείκτης Ακινήτων Stoxx 600 έχει σημειώσει πτώση 40% από την αρχή του έτους.

την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Τώρα, όμως, φαίνεται τι αντίκτυπο έχει το τέλος του φθηνού χρήματος.

Η Land Securities Group, ιδιοκτήτρια του κτιρίου που από τις αρχές του 2023 θα στεγάσει τα γραφεία της Deutsche Bank στο Λονδίνο, οριστικοποίησε τελικά την πώλησή του αποδεχόμενη τιμή κατά 15% χαμηλότερη από τις αρχικές προσφορές που είχαν υποβληθεί πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Η συγκεκριμένη πώληση αποτελεί σπάνια ένδειξη των πιέσεων που υφίστανται οι μέχρι προσφάτως ευημερούσες αγορές ακινήτων της Ευρώπης. Εχουν ακυρωθεί προγραμματισμένες πωλήσεις κτιρίων που αποτελούσαν τρόπαια όπως ήταν, για παράδειγμα, τα κεντρικά γραφεία της Bank of America στο Λονδίνο δίπλα στον καθεδρικό ναό του Αποστόλου Παύλου. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της χρηματιστηριακής CBRE, έχουν ακυρωθεί πωλήσεις κτιριακών εγκαταστάσεων γραφείων στο Λονδίνο συνολικής αξίας 6 δισ. στερλινών. Σχολιάζοντας σχετικά ο Ιαν Ρίκγουντ, ιδρυτής της Henley Investment Management, τονίζει πως «μοιάζει σαν αγοραστές και πωλητές να παραμένουν διστακτικοί στην αίθουσα του χορού και κανείς να μην τολμάει να χορέψει».

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της χρηματιστηριακής CBRE, στο Λονδίνο έχουν ακυρωθεί πωλήσεις κτιριακών εγκαταστάσεων γραφείων συνο-λικής αξίας 6 δισ. στερλινών.

Σύντομα θα υπάρξει άλλο πρόβλημα όταν οι εταιρείες θα επιχειρήσουν να αναχρηματοδοτήσουν το χρέος και θα διαπιστώσουν πως το κόστος του δανεισμού έχει φτάσει στο Διάστημα. Για πολλές από αυτές είναι ήδη κλειστές οι πόρτες των αγορών χρέους και ίσως να μην υπάρχουν αρκετά κεφάλαια για να πληρωθούν όσα δάνεια λήγουν. Ο Χανς Βρένσεν, επικεφαλής της εταιρείας ερευνών και στρατηγικής AEW Capital Management, υπολογίζει ότι χρειάζονται 24 δισ. ευρώ μέσα στα επόμενα τρία χρόνια για την αναχρηματοδότηση ομολόγων που έχουν εκδώσει εταιρείες ακινήτων Γερμανίας, Γαλλίας και Βρετανίας. Σύμφωνα με τη Νικόλ Λουξ, στέλεχος της Bayes Business School, «αυτά θα οδηγήσουν αναπόφευκτα σε εξαναγκαστικές πωλήσεις ακινήτων». Τον δρόμο σε αυτήν την κατεύθυνση φαίνεται πως ανοίγει η Vonovia, η μεγαλύτερη εταιρεία ακινήτων στην Ευρώπη, καθώς σχεδιάζει να πουλήσει περιουσιακά στοιχεία άνω των 13 δισ. ευρώ για να αποπληρώσει χρέος. Διάφορες άλλες εταιρείες ακινήτων που επωφελήθηκαν από τον φθηνό δανεισμό, όπως οι Aroundtown, Adler Group και η σουηδική SBB, σχεδιάζουν να εκποιήσουν περιουσιακά τους στοιχεία προτού χρειαστεί να αποπληρώσουν τα δάνειά τους.

Οι μεγάλες εταιρείες ακινήτων επισημαίνουν πως οι αξίες παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Η Vonovia καθησύχασε προσφάτως τους επενδυτές της επιμένοντας πως το τρίτο τρίμηνο οι αξίες των ακινήτων παρέμειναν σταθερές ή κινήθηκαν ανοδικά. Θα μπορούσαν να ενισχυθούν με μια αύξηση των ενοικίων. Δεδομένου, όμως, ότι κυοφορείται μια οδυνηρή ύφεση στην Ευρώπη και αυξάνεται το κόστος των πάντων, επιχειρήσεις και καταναλωτές έχουν ήδη εξαντλήσει τις δυνατότητές τους. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, πάνω από το 10% των νοικοκυριών χαρακτήριζαν υπερβολικές τις δαπάνες για στέγη από το περασμένο έτος, όταν δεν είχε ακόμη απογειωθεί ο πληθωρισμός. Μέχρι στιγμής, πάντως, τα θεμελιώδη μεγέθη του κλάδου παραμένουν συμπαγή.

Η ζήτηση για νέους χώρους παραμένει σε υψηλά επίπεδα, τα κενά ακίνητα είναι περιορισμένα και ο πληθωρισμός κρατάει υπό έλεγχο την προσφορά νέων ακινήτων, καθώς αποθαρρύνει την κατασκευαστική δραστηριότητα. Και το σημαντικότερο είναι ότι τα επίπεδα χρέους των εταιρειών ακινήτων δεν είναι υψηλά εάν συγκριθούν με τις υπερβολές που είχαν γίνει πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Ο Τζέιμς Σεπάλα, στέλεχος της Blackstone, υπογραμμίζει πως «στο παρελθόν οι κρίσεις στην αγορά ακινήτων οφείλονται συνήθως σε δύο παράγοντες: στο υπερβολικό χρέος ή στην υπερβολική οικοδομική δραστηριότητα, αλλά σήμερα δεν υπάρχει τίποτε από τα δύο». Αυτό δεν αναιρεί ωστόσο την πτώση που έχουν σημειώσει οι μετοχές των εταιρειών ακινήτων. Είναι τόσο μεγάλη αυτή η πτώση, ώστε η αξία του χαρτοφυλακίου των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εταιρειών ακινήτων θα έχει μειωθεί κατά τουλάχιστον 39%». Ενας άλλος κίνδυνος απορρέει από την ποιοτική μεταβολή που έχει σημειωθεί στο είδος χρέους των εταιρειών ακινήτων μέσα στα τελευταία 10 χρόνια. Το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ διευκόλυνε τις μεγάλες εταιρείες ακινήτων να εκδίδουν ομόλογα αντί να χρηματοδοτούνται με στεγαστικά δάνεια. Ετσι οι εταιρείες ακινήτων έχουν ομόλογα ύψους περίπου 80 δισ. ευρώ που λήγουν μέσα στα επόμενα τρία χρόνια. Δεδομένου ότι μετά και την πτώση των αξιών, οι αγορές ομολόγων δεν είναι πλέον προσιτές, οι εταιρείες ακινήτων χρειάζονται νέες πηγές χρηματοδότησης. Οι τράπεζες, όμως, είναι πολύ επιφυλακτικές, όπως είναι φυσικό, καθώς μετά την προηγούμενη μεγάλη κρίση πέρασαν τα τελευταία 10 χρόνια μειώνοντας σταδιακά την έκθεσή τους σε δάνεια στον κλάδο.

BLOOMBERG

Ο καύσωνας άφησε τους Γάλλους χωρίς μουστάρδα Dijon

Ας φανταστούμε ένα συνηθισμένο πρωινό στη γαλλική πόλη Ντιζόν, την ιστορική πρωτεύουσα της Βουργουνδίας, από όπου έχει πάρει και το όνομά της η διάσημη μουστάρδα Ντιζόν. Μια μικρή ομάδα περιμένει έξω από το κατάστημα ντελικατέσεν της πολύ γνωστής μάρκας μουστάρδας Maille, μέχρι να ανοίξουν οι πόρτες. Προς έκπληξη όλων –ανάμεσά τους και μια Γαλλίδα επισκέπτρια, η Σεσίλ Μαρτίν από τη νότια Γαλλία– μια επιγραφή έξω από το κατάστημα λέει πως η κατανάλωση της περίφημης μουστάρδας περιορίζεται μόνο σε ένα βάζο ανά νοικοκυριό. «Δεν υπάρχει καμία μουστάρδα στα σούπερ μάρκετ ή, τουλάχιστον, καμία μουστάρδα Ντιζόν», λέει η Σεσίλ Μαρτίν.

«Ολη μου η οικογένεια αγαπάει τη μουστάρδα Ντιζόν. Είναι πραγματικά δύσκολο να φανταστεί κανείς τη γαλλική κουζίνα χωρίς αυτήν», δήλωσε στην Deutsche Welle. Η ίδια χρησιμοποιούσε σε πολλές επιλογές τη μουστάρδα αυτή, ως ντρέσινγκ στις σαλάτες, στο κρέας, στα θαλασσινά, στις τηγανητές πατάτες, ακόμη και στα μακαρόνια. Η Γαλλία είναι η πρώτη χώρα στην κατανάλωση μουστάρδας παγκοσμίως και ανάλογη είναι και η αγάπη των καταναλωτών για το προϊόν.

Και αυτό εξηγεί γιατί ολοένα και περισσότεροι προσπαθούν να συγκεντρώσουν μεγαλύτερες ποσότητες του καρυκεύματος. Πολλά εστιατόρια, στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν την έλλειψη αυτή, εφευρίσκουν εναλλακτικούς τρόπους.

Ο Γκιγιόμ Ρουαγέ, σεφ του εστιατορίου Au Clos de Napoleon στην ύπαιθρο της Βουργουνδίας, δηλώνει πως, ενώ στο εστιατόριο έπαιρναν συνήθως 6-7 κιλά μουστάρδας, τώρα έχουν σταματήσει να τη σερβίρουν και διαθέτουν σε δόσεις τις προμήθειές τους. Ακόμη και το πιο γνωστό πιάτο του εστιατορίου, με όνομα «Le poulet Gaston Gerard» έχει τροποποιηθεί ώστε να διασφαλιστεί πως δεν θα υπάρχει έλλειψη μουστάρδας.

Η έλλειψη σπόρων, που εισάγονται από τον Καναδά, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην παραγωγή μουστάρδας.

«Προσπαθούμε να φτιάχνουμε λιγότερα πιάτα με βάση τη μουστάρδα», σημειώνει ο Ρουαγέ στην DW. Ο λόγος για τις μειωμένες ποσότητες μουστάρδας στα ράφια των γαλλικών σούπερ μάρκετ βρίσκεται στον... Καναδά, από όπου η Γαλλία εισάγει περίπου το 80% των σπόρων που χρειάζεται η γαλλική βιομηχανία. Ενας καταστροφικός καύσωνας πέρυσι στις επαρχίες της Αλμπέρτας και του Σασκάτσουαν του Καναδά, που οφείλεται στην κλιματική αλλαγή, μείωσε στο μισό την παραγωγή, με αποτέλεσμα οι γαλλικές εταιρείες να μην μπορούν να εξασφαλίσουν τις ποσότητες των σπόρων που χρειάζονται για την παραγωγή του συγκεκριμένου τύπου μουστάρδας.

Λόγω της μεγάλης έλλειψης, η μπουτίκ της Maille αναγκάζεται να πουλάει μόνο μία συσκευασία μουστάρδας Ντιζόν σε κάθε πελάτη.

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο, διότι η Ρωσία και η Ουκρανία καλλιεργούν τον ήπιο, κίτρινο σιναπόσπορο, που είναι δημοφιλής σε χώρες όπως η Γερμανία και η Ουγγαρία, και όχι τους καφέ σπόρους ή brassica juncea, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της κλασικής μουστάρδας Ντιζόν.

Η κατάρρευση των εξαγωγών από τη Ρωσία και την Ουκρανία έχει ως παρεπόμενο την αναζήτηση άλλων τύπων μουστάρδας, συμπεριλαμβανομένης και της γαλλικής Ντιζόν. Η έλλειψη σπόρων έχει προκαλέσει πλήγμα στους Γάλλους παραγωγούς μουστάρδας. Επί του παρόντος, η τοπική παραγωγή σπόρων αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 20% των προμηθειών στον τομέα. «Η ξηρασία στον Καναδά σε συνδυασμό με έναν ασυνήθιστα ήπιο χειμώνα στη Γαλλία πέρυσι σήμαινε ότι οι σοδειές και στις δύο περιοχές καταστράφηκαν», εξήγησε, τέλος, ο Λουκ Βαντερμέσεν, διευθύνων σύμβουλος της Reine de Dijon, του τρίτου μεγαλύτερου παραγωγού μουστάρδας στη Γαλλία, που συνήθως παράγει περίπου 16.000 τόνους μουστάρδας τον χρόνο, μιλώντας στην DW.

«Καμπανάκι» από ΕΚΤ για τα μπόνους στελεχών μεγάλων τραπεζών

Πιέσεις ασκούνται από την ΕΚΤ προς ορισμένες τράπεζες της Ευρωζώνης, συστήνοντάς τους να ελέγξουν τα μπόνους των στελεχών τους για το 2022 λόγω ανησυχιών για τις οικονομικές προοπτικές, σύμφωνα με έγκυρες πηγές. Με βάση το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η ΕΚΤ είχε προσφάτως αναφέρει ότι αναμένει μείωση στις μεταβλητές αμοιβές και στα μερίσματα, φοβούμενη πως η κρίση της ενέργειας πιθανώς να προκαλέσει πτωχεύσεις, όπως αναφέρουν πηγές. Οι τελευταίες ζήτησαν να μην κατονομαστούν, διότι οι συζητήσεις είναι ιδιωτικές. Οι προειδοποιήσεις είχαν χαρακτήρα επείγοντος, ενόψει και μιας εντονότερης επιβράδυνσης της οικονομίας το 2023, όπως εκτιμά η ΕΚΤ. Η προσέγγιση αυτή εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει να κάνει με αρκετά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ευρωζώνης, όπως αυτά των UniCredit, Commerzbank και Deutsche Bank, που διατύπωσαν προσφάτως αισιόδοξες προβλέψεις για την κερδοφορία τους, ανεξαρτήτως του πληθωρισμού και της αύξησης των επιτοκίων. Πέραν τούτου, δηλώνουν ότι δεν θεωρούν πως θα βρεθούν στην ανάγκη να κάνουν μαζικές προβλέψεις έναντι αδυναμίας εξοφλήσεως δανείων, ακόμη κι αν αντιμετωπίζουν το σοβαρό πρόβλημα του διογκούμενου κόστους ενέργειας στην Ευρώπη. Ο Αντρέα Ενρία, ο οποίος προεδρεύει του εποπτικού συμβουλίου της ΕΚΤ, εκτιμά πως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποβαθμίζουν τους κινδύνους, ενώ παράλληλα δείχνουν απρόθυμα να συζητήσουν σοβαρά θέματα που αφορούν την εποπτεία τους. «Η Ευρώπη βρίσκεται ενώπιον ενός επίμονου και καθολικού μακροοικονομικού σοκ, το οποίο απαιτεί οι αρμόδιες εποπτικές αρχές να λειτουργήσουν με πολύ μεγάλη προσοχή», υπογράμμισε ο κ. Ενρία.

Συστήνει επίσης περικοπές και στα μερίσματα λόγω αυξημένων οικονομικών κινδύνων και προοπτικών ύφεσης.

Η ΕΚΤ έχει ήδη αποδείξει πως είναι έτοιμη να παρέμβει, εάν πιστεύει ότι το πρόγραμμα μπόνους μιας τράπεζας της Ευρωζώνης είναι υπερβολικό, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους οξυμένους οικονομικούς κινδύνους. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού είχε συστήσει εξαιρετική προσοχή και αυτοσυγκράτηση, ενώ στην ουσία υποχρέωσε ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα (BNP Paribas, Deutsche Bank και UniCredit) να περικόψουν τις παροχές τους σε μπόνους για το 2020, σύμφωνα με το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg.

Παγίδα χρέους από την Κίνα σε πολλές φτωχές χώρες

Σε εξάρτηση από το Πεκίνο μεγάλο μέρος του αναπτυσσόμενου κόσμου

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, τα 3/5 του αναπτυσσόμενου κόσμου δυσκολεύονται πολύ σήμερα να αποπληρώσουν τα δάνειά τους ή έχουν ήδη πτωχεύσει. Και τουλάχιστον οι μισές από τις φτωχές χώρες οφείλουν στην Κίνα περισσότερα από όσα οφείλουν σε όλες τις δυτικές κυβερνήσεις.

Του **ΚΙΘ ΜΠΡΆΣΕΡ**
THE NEW YORK TIMES

Τον Αύγουστο, το Πεκίνο διέγραψε το 0,3% των δανείων που έχει χορηγήσει σε αφρικανικές χώρες, αλλά επρόκειτο για 20ετή δάνεια που ήδη δεν εξυπηρετούνταν.

Όταν το Σουρινάμ δεν μπορούσε να αποπληρώσει το χρέος του στην Κίνα, μια κινεζική κρατική τράπεζα προχώρησε σε κατάσχεση των χρημάτων από ένα λογαριασμό της νοτιοαμερικανικής χώρας. Προσφάτως, ενώ το Πακιστάν αγωνιζόταν να αντιμετωπίσει τις καταστρεπτικές πλημμύρες, αυξήθηκαν ταχύτατα οι πληρωμές του δανείου του προς την Κίνα. Και τον Αύγουστο, όταν διεξάγονταν προεδρικές εκλογές στην Κένυα και στην Ανγκόλα, ένα από τα καυτά θέματα της προεκλογικής εκστρατείας ήταν οι οφειλές των δύο χωρών στην Κίνα.

Σε όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο, η Κίνα είναι ο γεωπολιτικός γίγαντας που ελέγχει τις μοίρες των οικονομιών πολλών χωρών, αλλά την ίδια στιγμή οι χώρες αυτές της οφείλουν κολοσσιαία ποσά, που ίσως να μην της αποπληρώσουν ποτέ εις το έπακρον. Το Πεκίνο ήταν ο δανειστής που προτίμησαν πολλές χώρες την περασμένη δεκαετία, καθώς τους χορηγούσε τα αναγκαία κεφάλαια για να φτιάξουν τρένα υψηλής ταχύτητας, υδροηλεκτρικά φράγματα, αεροδρόμια και μεγάλους αυτοκινητόδρομους. Τώρα που ο πληθωρισμός επιταχύνεται και οι οικονομίες αποδυναμώνονται, η Κίνα έχει τη δύναμη και μπορεί να κόψει τη χρηματοδότηση σε αυτές τις χώρες, να τις δανείσει περισσότερο ή, στην καλύτερη περίπτωση, να διαγράψει μικρά μερίδια των χρεών τους.

Οι χώρες αυτές βρίσκονται σε δεινή οικονομική θέση εξαιτίας των επιπτώσεων της πανδημίας, αλλά και των υψηλών τιμών της ενέργειας και των τροφίμων. Και πολλές έχουν μεγάλα χρέη στην Κίνα. Το συνολικό χρέος του Πακιστάν, για παράδειγμα, υπερδιπλασιάστηκε στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας καθώς αυξήθηκε δραματικά ο δανεισμός του από την Κίνα. Στην Κένυα το δημόσιο χρέος έχει πολλαπλασιαστεί επί 9 και στο Σουρινάμ δεκαπλασιάστηκε. Και το είδος των δανείων που χορηγεί η Κίνα δυσχεραίνει περαιτέρω την κατάσταση.

Σε σύγκριση με τις δυτικές κυβερνήσεις και τους πολυμερείς οργανισμούς, τα δάνεια της Κίνας στις φτωχές χώρες είναι σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό με κυμαινόμενο επιτόκιο. Τώρα που τα επιτόκια αυξάνονται, διογκώνονται οι δόσεις των δανείων ακριβώς τη στιγμή που οι φτωχές αυτές χώρες δυσκολεύονται περισσότερο. Και τα νομίσματά τους έχουν υποτιμηθεί έναντι του δολαρίου, αλλά σχεδόν όλα τα δάνειά τους πρέπει να αποπληρωθούν σε δολάρια. Και επιπλέον η γραφειοκρατία στα διάφορα κλιμάκια της ηγεσίας του Πεκίνου δυσχεραίνει περαιτέρω την ανεύρεση λύσης στο πρόβλημα του χρέους αυτών των χωρών. Τον περασμένο μήνα, η Κίνα συμμετείχε μαζί με τη Γαλλία στις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία μείωσης του χρέους της Ζάμπιας, με τις λεπτομέρειες να μην έχουν ακόμη αποφασιστεί. Τον Αύγουστο, το Πεκίνο διέγραψε περίπου το 0,3% των δανείων που έχει χορηγήσει σε αφρικανικές χώρες, αλλά επρόκειτο για 20ετή δάνεια που ήδη δεν εξυπηρετούντο προ πολλού και δεν επρόκειτο να πάρει ποτέ πίσω τα χρήματά της.

Οι δυτικές χώρες ασκούν πιέσεις για να διαγράψει περισσότερα δάνεια. Κινέζοι αξιωματούχοι και ακαδημαϊκοί υποστηρίζουν πως η Δύση βιάζεται πολύ να κατηγορήσει την Κίνα.

Η χρηματοδότηση που χορηγούν οι ΗΠΑ σε φτωχές χώρες είναι μέσω εγγυήσεων και όχι μέσω δανείων, αλλά τα αμερικανικά hedge funds δανείζουν εκτεταμένα στις αναπτυσσόμενες χώρες αγοράζοντας τα ομόλογά τους. Η Κίνα επισημαίνει επίσης ότι οι πολυμερείς πιστωτικοί οργανισμοί όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, που παραδοσιακά είναι υπό αμερικανική επιρροή, δεν έχουν διαγράψει δάνειά τους στις φτωχές χώρες. Κάτι τέτοιο, βέβαια, θα έθετε σε κίνδυνο την πιστοληπτική τους αξιολόγηση. Ο Κινέζος υπουργός Εξωτερικών, Γουάνγκ Γι, υποστηρίζει επίμονα πως η χώρα του καταβάλλει ειλικρινείς προσπάθειες για να βοηθήσει τους οφειλέτες της και αντικρούει κατηγορηματικά τις κατηγορίες που είχαν διατυπώσει εναντίον της ο τέως πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ και η κυβέρνησή του ότι η Κίνα ασκεί τη «διπλωματία της παγίδας του χρέους», δανείζοντας υπερβολικά πολλά σε φτωχές χώρες ώστε να τις παγιδεύσει σε μια εξάρτηση από το Πεκίνο.

«Δεν πρόκειται για παγίδες χρέους αλλά για μνημεία συνεργασίας», επιμένει ο κ. Γουάνγκ. Στο παρελθόν, το Πεκίνο συνήθιζε να δανείζει περισσότερα σε χώρες όπως η Αργεντινή, ο Ισημερινός και το Πακιστάν για να συνεχίσουν την αποπληρωμή των παλαιότερων δανείων τους. Το αποτέλεσμα ήταν ότι διευκόλυνε μεν αυτές τις χώρες που μπορούσαν, έτσι, να εισάγουν τρόφιμα και καύσιμα, αλλά έμεναν όλο και περισσότερο υπερχρεωμένες.

Η Ουάσιγκτον, αντιθέτως, καλεί κυβερνήσεις και τράπεζες να διαγράφουν μέρος των δανείων που έχουν χορηγήσει σε φτωχές χώρες. Αυτό έγινε με την κρίση χρέους της Λατινικής Αμερικής τη δεκαετία του 1980. Και έτσι οι χώρες κατορθώνουν να αποπληρώσουν το υπόλοιπο χρέος τους. Η προσέγγιση αυτή, όμως, υποχρεώνει τις τράπεζες να υφίστανται βαρύτατες ζημίες, κάτι που δεν είναι αποδεκτό στην Κίνα και πολλώ δε μάλλον τώρα με την επιβράδυνση και την κρίση της αγοράς στέγης. Και σύμφωνα με το ΔΝΤ, τα 3/5 του αναπτυσσόμενου κόσμου δυσκολεύονται πολύ σήμερα να αποπληρώσουν τα δάνειά τους ή έχουν ήδη πτωχεύσει. Και τουλάχιστον οι μισές από τις φτωχές χώρες οφείλουν στην Κίνα περισσότερα από όσα οφείλουν σε όλες τις δυτικές κυβερνήσεις.

Περιορισμοί από τις ΗΠΑ στις εξαγωγές επεξεργαστών σε κινεζικές επιχειρήσεις

Φουντώνει η ένταση στις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις.

Επανέρχεται η ένταση στις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις καθώς η Ουάσιγκτον προχωράει στην επιβολή νέων περιορισμών στις αιτήσεις για εξαγωγές επεξεργαστών σε κινεζικές επιχειρήσεις. Πρόκειται για απόφαση του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου, που προκάλεσε την άμεση αντίδραση της κινεζικής πρεσβείας.

Οπως αναφέρουν διεθνή ΜΜΕ, η κυβέρνηση Μπάιντεν εξετάζει την εξαίρεση των εταιρειών επεξεργαστών Samsung και SK Hynix από μια σειρά νέων περιοριστικών μέτρων για τους κατασκευαστές μικροκυκλωμάτων μνήμης στην Κίνα. Η πρεσβεία της Κίνας χαρακτήρισε τη νέα κίνηση της Ουάσιγκτον «προσπάθεια ηγεμόνευσης στον κλάδο». Την ίδια στιγμή, πάντως, αμερικανικές πηγές που μίλησαν σε διεθνή ΜΜΕ τόνισαν πως τα νέα μέτρα έχουν στόχο να εμποδίσουν την υλοποίηση των ακραίων τεχνολογικών φιλοδοξιών του Πεκίνου, που σχεδιάζει την ανάδειξη της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο σε παγκόσμια τεχνολογική υπερδύναμη. Παράλληλα, όμως, οι νέοι περιορισμοί στοχεύουν στο να εμποδίσουν τη χρήση των αμερικανικών επεξεργαστών στην παραγωγή σύγχρονων οπλικών συστημάτων.

Ως εκ τούτου, το υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ, που σχεδιάζει να επιβάλει άμεσα εντός των ημερών αυτούς τους περιορισμούς στις εξαγωγές τεχνολογίας στην Κίνα, είναι πιθανόν να αρνηθεί τη χορήγηση σχετικής άδειας στα αιτήματα που έχουν υποβάλει αρκετές αμερικανικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με αμερικανικές πηγές που προτίμησαν την ανωνυμία λόγω της ευαισθησίας του θέματος, πρόκειται για προμηθευτές εξοπλισμού που σχεδιάζουν να εξάγουν σε κινεζικές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και οι Yangtze Memory Technologies Co. (YMTC) και ChangXin Memory Technologies Inc. (CXMT). Τα αιτήματα αυτά αφορούν τον εξοπλισμό για την παραγωγή μικροκυκλωμάτων υψηλής τεχνολογίας, των λεγόμενων dram, ή για την παραγωγή επεξεργαστών μνήμης, των γνωστών ως φλας.

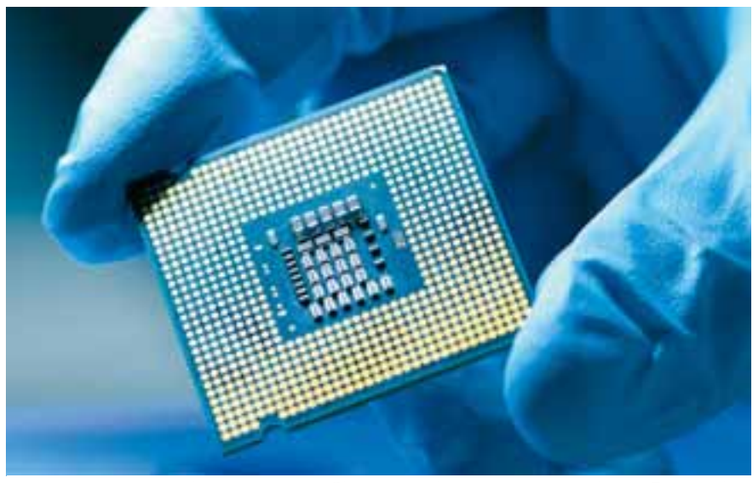

Οι περιορισμοί στοχεύουν στο να εμποδίσουν τη χρήση των αμερικανικών επεξεργαστών στην παραγωγή σύγχρονων οπλικών συστημάτων.

Οι ίδιες πηγές ανέφεραν, πάντως, πως τα αιτήματα για την έκδοση των αδειών για την πώληση εξοπλισμού σε ξένες εταιρείες που παράγουν επεξεργαστές μνήμης εξελιγμένης τεχνολογίας στην Κίνα θα εξετάζονται και θα κρίνονται κατά περίπτωσιν. Μία εκ των πηγών που είναι ενήμερες για τα σχέδια του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου υπογράμμισε πως το σκεπτικό των νέων περιορισμών «δεν έχει στόχο να πλήξει τις ξένες εταιρείες».

Σε προσπάθεια δημοσιογράφων, ωστόσο, τόσο ο Λευκός Οίκος όσο και το αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου αρνήθηκαν να μιλήσουν σχετικά. Ομοίως απέφυγαν να σχολιάσουν την είδηση και τις προθέσεις της κυβέρνησης Μπάιντεν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες SK Hynix Inc., Samsung Electronics Co., YMTC και CXMT.

Από την πλευρά της, πάντως, η πρεσβεία της Κίνας στην Ουάσιγκτον έσπευσε να επικρίνει τις νέες κινήσεις της υπερδύναμης και τα περιοριστικά μέτρα που σχεδιάζει η κυβέρνηση Μπάιντεν ως «επιδίωξη ηγεμόνευσης στην επιστήμη και στην τεχνολογία». Παράλληλα, κατηγόρησε τις ΗΠΑ ότι χρησιμοποιούν την «τεχνολογική επιρροή τους για να περιορίσουν την ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών και των αναδυόμενων αγορών και να καταπιέσουν τις χώρες αυτές».

Σημειωτέον ότι στη διάρκεια του καλοκαιριού κι ενώ η πρόεδρος της αμερικανικής Βουλής, Νάνσι Πελόζι, βρισκόταν σε επίσημη επίσκεψη στην Ταϊβάν, οι αμερικανικές αρχές επικαλέστηκαν τον νόμο Σαρμάνης-Οξλεϊ και κάλεσαν τις κινεζικές εταιρείες να δεχθούν τον πλήρη λογιστικό έλεγχο των αμερικανικών αρχών και να προσφέρουν την απαιτούμενη ενημέρωση στην αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προκειμένου να μην αποπεμφθούν από τους δείκτες του αμερικανικού χρηματιστηρίου. Η απαίτηση αυτή των αμερικανικών αρχών έγινε παράμετρος στον εμπορικό, οικονομικό και τεχνολογικό πόλεμο ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, διακύβευμα του οποίου είναι η παγκόσμια κυριαρχία στις νέες τεχνολογίες και στην οικονομία.

Πυκνώνουν τα σύννεφα ύφεσης πάνω από την Ευρώπη

Η Morgan Stanley προεξοφλεί πως όλες οι οικονομίες θα διολισθήσουν σε ύφεση από το δ΄ τρίμηνο του έτους.

Πυκνώνουν τα σύννεφα πάνω από τις οικονομίες της Ευρώπης σύμφωνα με τη Morgan Stanley που επικαλούμενη τα τελευταία στοιχεία εκτιμά ότι η ύφεση έχει ήδη ξεκινήσει από το τρίτο τρίμηνο του έτους για ορισμένες οικονομίες. Ο αμερικανικός τραπεζικός κολοσσός προεξοφλεί πως όλες οι οικονομίες θα διολισθήσουν σε ύφεση από το τελευταίο κιόλας τρίμηνο του έτους με το ΑΕΠ της Ευρωζώνης να συρρικνώνεται επί τρία συναπτά τρίμηνα. Οι αναλυτές της Morgan Stanley επισημαίνουν ότι η ύφεση βρίσκεται ήδη στην Ευρώπη αλλά όχι σε όλες τις χώρες της. Η αρχική της εκτίμηση ήταν, άλλωστε, πως η Ευρωζώνη θα μπορούσε να διατηρήσει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο χάρη στη μεγάλη ανάκαμψη του τουρισμού και όλων των δραστηριοτήτων που εξαρτώνται από αυτόν κατά τους θερινούς μήνες. Επιπλέον, τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα για τους δείκτες υπεύθυνων προμηθειών τον Σεπτέμβριο καταδεικνύουν μια εντελώς άνιση εικόνα ανάμεσα στις ευρωπαϊκές οικονομίες. Στη Γαλλία και στην Ισπανία καταδεικνύουν συνεχιζόμενη ανάπτυξη σε αντίθεση με την Ιταλία και τη Γερμανία, των οποίων οι οικονομίες συρρικνώνονται ήδη.

Σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό, η Morgan Stanley εκτιμά πως θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα το 2023, εξαιτίας κατά κύριο λόγο της ενέργειας που οδηγεί σε επιτάχυνση τις τιμές σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Οι εκτιμήσεις της κατατείνουν σε έναν κατά μέσο όρο πληθωρισμό 8,2% για το τρέχον έτος και αποκλιμάκωσή του στο 5,2% το επόμενο έτος. Προβλέπει, άλλωστε, πως τα μέτρα στήριξης που έχουν αποφασίσει οι κυβερνήσεις δεν θα αποτρέψουν τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των ευρωπαϊκών νοικοκυριών τόσο το 2022 όσο και το 2023, όπως και την πτώση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Για το σύνολο της Ευρωζώνης εκτιμά πως το γ΄ τρίμηνο του 2022 η οικονομία της θα συρρικνωθεί κατά 0,1% και κατά 0,5% το δ΄ τρίμηνο και για τρίτο συναπτό τρίμηνο κατά 0,4% τους πρώτους τρεις μήνες του επόμενου έτους. Δυσοίωνη είναι, άλλωστε, η προειδοποίηση της αμερικανικής τράπεζας ότι η μείωση του ΑΕΠ της Ευρωζώνης μπορεί να είναι 0,5% το επόμενο έτος, αλλά μπορεί και να φτάσει στο 1,5% αν επιβληθεί δελτίο στην ενέργεια. Και ακόμη πιο δυσοίωνη είναι η εκτίμησή της ότι αυτή τη φορά η ανάκαμψη θα είναι πολύ πιο αργή από άλλες περιόδους κρίσεις καθώς ο πληθωρισμός θα εξακολουθήσει να οδηγεί σε μείωση των δαπανών.

Δυσοίωνη είναι η προειδοποίηση της αμερικανικής τράπεζας ότι η μείωση του ΑΕΠ της Ευρωζώνης μπορεί να είναι 0,5% το επόμενο έτος, αλλά μπορεί και να φτάσει το 1,5% εάν επιβληθεί δελτίο στην ενέργεια.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πιέσεις για αυξήσεις μισθών στην Ευρώπη

Των **ΤΖΟΙΣ ΑΛΒΙΣ** και **ΤΖΟΖΕΦΙΝ ΜΕΙΣΟΝ / REUTERS**

Τα σχέδια των ευρωπαϊκών εταιρειών να αυξήσουν τους μισθούς και να πληρώσουν εφάπαξ μπόνους για να βοηθήσουν το προσωπικό να αντιμετωπίσει τον επικείμενο δριμύ χειμώνα προβληματίζουν τους επενδυτές, οι οποίοι και ανησυχούν μήπως το επιπλέον κόστος βλάψει τα εταιρικά κέρδη και υπονομεύσει την οικονομία εν συνόλω. Λόγου χάριν, οι Stellantis και LVMH συγκαταλέγονται στις εταιρείες που προσφέρουν εφάπαξ μπόνους στους περισσότερους υπαλλήλους για να τους βοηθήσουν να αντεπεξέλθουν στους φουσκωμένους λογαριασμούς τροφίμων και ρεύματος κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Κι ενώ αυτές τις πληρωμές είναι σχετικά εύκολο να τις αφομοιώσουν οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες, διατυπώνεται ένας μεγαλύτερος

Ανησυχία επενδυτών ότι τροφοδοτούν τον πληθωρισμό και θα επηρεάσουντα κέρδη των εταιρειών.

προβληματισμός για το ότι πολλές εξ αυτών προωθούν διαπραγματεύσεις για ετήσιες αναθεωρήσεις μισθών ή έχουν συμφωνήσει μη προγραμματισμένες αυξήσεις. Στο Ηνωμένο Βασίλειο οι περισσότεροι όμιλοι λιανεμπορίου τροφίμων αύξησαν τα ωρομίσθια δύο φορές μέσα στο 2022, η γαλλική αλυσίδα σούπερ μάρκετ Carrefour έκανε αύξηση μισθών και κατέβαλε εφάπαξ επίδομα και η αυτοκινητοβιομηχανία Stellantis θα ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για τους μισθούς στη Γαλλία τον Δεκέμβριο αντί στις αρχές του 2023. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν ζητήσει επίσης καλύτερες αμοιβές, τέτοιες ώστε να αντιστοιχούν στον πληθωρισμό της Ευρωζώνης, που ανήλθε σε επίπεδα ρεκόρ 10% τον Σεπτέμβριο. Τα ιταλικά συνδικάτα που εκπροσωπούν τους εργαζομένους στις Stellantis, Ferrari, Iveco και CNH Industrial θα ζητήσουν αύξηση μισθού άνω του 8% το 2023 στις συνομιλίες που ξεκινούν την τρέχουσα εβδομάδα.

Αυτή είναι η συσσώρευση πίεσης στα στελέχη, που ήδη έχουν να αντιμετωπίσουν το αυξανόμενο κόστος ενέργειας, τροφίμων, πρώτων υλών και πιστώσεων, αλλά και τη διαταραχή της αλυσίδας εφοδιασμού, με αποτέλεσμα να έχει αυξηθεί το κόστος αποστολής αγαθών, καθυστερώντας την ανάκαμψη από την πανδημία. Μέχρι τώρα πολλές εταιρείες διαφορετικών κλάδων έχουν μετακυλίσει το επιπλέον κόστος στο καταναλωτικό κοινό. Η δε προειδοποίηση από την H&M, τη δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία ένδυσης στον κόσμο, ότι η ζήτηση μειώνεται, υποδηλώνει ότι οι καταναλωτές αρχίζουν να αντιδρούν, θέτοντας εν αμφιβόλω εάν μπορούν οι επιχειρήσεις να συνεχίσουν αυτή τη στρατηγική. Ο Χανί Ρεντά, διαχειριστής παγκόσμιου χαρτοφυλακίου πολλαπλών περιουσιακών στοιχείων στην PineBridge Investments, αναμένει ότι η Ευρώπη θα βυθιστεί σε ύφεση το τέταρτο τρίμηνο. Ο Στέφαν Εκόλο, αναλυτής σε θέματα στρατηγικής μετοχών παγκόσμιων ομίλων στην Tradition στο Λονδίνο, δήλωσε ότι αναμένει πως η επερχόμενη περίοδος αποτελεσμάτων τρίτου τριμήνου θα χαρακτηριστεί από προειδοποιήσεις για κέρδη ή χαμηλότερα από τα αναμενόμενα κέρδη, πιέζοντας τις μετοχές. «Οι αυξήσεις των μισθών θα συνεχίσουν να τροφοδοτούν τον πληθωρισμό και θα πρέπει να είναι επιζήμιες για τα περιθώρια κέρδους των εταιρειών, επειδή την ίδια στιγμή εξακολουθούν να επιβαρύνονται με αυξανόμενα κόστη», είπε. Ο βασικός ευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 (.STOXX) έχει υποχωρήσει περίπου 20% φέτος, ευρισκόμενος σε τροχιά για τη χειρότερη επίδοσή του από την παγκόσμια οικονομική κρίση το 2008.

Το κόστος για τις εταιρείες στην Ευρωζώνη αυξήθηκε κατά 43,3% το δωδεκάμηνο με λήξη τον Αύγουστο, σύμφωνα με τη Eurostat, δηλαδή υπερδιπλάσια από τις ΗΠΑ. Περίπου οι μισοί κλάδοι στη Γηραιά Ηπειρο έχουν μειώσει τις προβλέψεις του περιθωρίου κέρδους από την αρχή του έτους, σύμφωνα με την Bernstein. Παρ' όλα αυτά, οι εταιρείες του STOXX 600 αναμένεται να αναφέρουν αύξηση κερδών περίπου 32% το τρίτο τρίμηνο, λόγω των ομίλων κοινής ωφέλειας και ενέργειας που ευνοήθηκαν από την άνοδο στις τιμές καυσίμων, σύμφωνα με τη Refinitiv – χωρίς την ενέργεια, η αύξηση των κερδών θα ήταν 11,8%.

Νέα παρέμβαση της Τράπεζας της Αγγλίας στην αγορά ομολόγων

Για να αποτρέψει μια μείζονα κρίση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας

Μία ακόμη πυροσβεστική παρέμβαση της ανακοίνωσε η Τράπεζα της Αγγλίας, για να αποτρέψει μια μείζονα κρίση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας μετά τις μαζικές πωλήσεις τίτλων στις οποίες προέβησαν τα συνταξιοδοτικά ταμεία της Βρετανίας. Ανακοίνωσε ότι θα αγοράσει μεγάλο όγκο από ομόλογα του βρετανικού δημοσίου, δίνοντας παράταση σε σχετικό πρόγραμμα που ανακοίνωσε προ ημερών και αφορούσε την αγορά μακροπρόθεσμων τίτλων του βρετανικού δημοσίου συνολικής αξίας 65 δισ. στερλινών. Το εν λόγω πρόγραμμα επρόκειτο να τερματιστεί την Παρασκευή, αλλά τώρα η Τράπεζα της Αγγλίας ανακοινώνει όχι μόνον την παράτασή του αλλά και τη

Ανακοίνωσε παράταση του προγράμματος αγορών βρετανικών τίτλων μετά τις μαζικές πωλήσεις στις οποίες προέβησαν τα συνταξιοδοτικά ταμεία της Βρετανίας.

χαλάρωση των όρων για την επιλογή των ομολόγων που θα αγοράζει. Παράλληλα, ανακοίνωσε τη δημιουργία νέου εργαλείου χρηματοδότησης για τα συνταξιοδοτικά ταμεία της χώρας προκειμένου να διασφαλίσει επάρκεια ρευστότητας στον κλάδο και να αποτρέψει μια κρίση ρευστότητας.

Πρόκειται για τη δεύτερη αποφασιστική παρέμβαση της Τράπεζας της Αγγλίας, η οποία στα τέλη του περασμένου μήνα ανακοίνωσε ότι θα προχωρήσει σε μαζικές αγορές μακροπρόθεσμων τίτλων του βρετανικού δημοσίου. Αιτία τόσο της νέας κίνησης όσο και της προηγούμενης ήταν η μεγάλη πτώση της αγοράς και οι μαζικές πωλήσεις τίτλων που προκάλεσε ο «μίνι» προϋπολογισμός του υπουργού Οικονομικών, Κουάσι Κουαρτένγκ. Ο εν λόγω «μίνι προϋπολογισμός» ανακοινώθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου και προκάλεσε τεκτονικούς κραδασμούς στις αγορές, καθώς προέβλεπε εκτεταμένες φοροαπαλλαγές στους πλουσιότερους πολίτες της χώρας. Προπαντός, όμως, προέβλεπε την πλήρη κατάργηση του υψηλότερου φορολογικού συντελεστή, 45%, για τα υψηλότερα εισοδήματα. Με την ανακοίνωση αυτού του σχεδίου της νέας πρωθυπουργού, Λιζ Τρας, η αγορά αντέδρασε σχεδόν βίαια υποτιμώντας επιθετικά τη στερλίνα και προκαλώντας μαζική πτώση τίτλων, μετοχών και ομολόγων. Ετσι, έπειτα από αλλεπάλληλες δηλώσεις αδιαλλαξίας και επιδείξεις πυγμής από πλευράς της κ. Τρας, η κυβέρνηση αναγκάστηκε σε αναδίπλωση και ανακάλεσε την κατάργηση του υψηλότερου φορολογικού συντελεστή, που ήταν και η κατεξοχήν πέτρα του σκανδάλου.

Η Τράπεζα της Αγγλίας ανακοίνωσε τη δημιουργία ενός νέου εργαλείου χρηματοδότησης για τα συνταξιοδοτικά ταμεία της χώρας, προκειμένου να διασφαλίσει την επάρκεια ρευστότητας στον κλάδο.

Είχε, όμως, προλάβει να γίνει αρκετό κακό έως εκείνη τη στιγμή αφού είχαν προηγηθεί μαζικές πωλήσεις ομολόγων του βρετανικού δημοσίου, που με τη σειρά τους οδήγησαν σε κρίση τα συνταξιοδοτικά ταμεία του κράτους, κατεξοχήν επενδυτές σε τίτλους του δημοσίου. Τα συνταξιοδοτικά ταμεία είχαν προχωρήσει σε μαζικές πωλήσεις ομολόγων, συμπεριλαμβανομένων και εταιρικών ομολόγων, ρίχνοντας τις τιμές τους. Με την παρέμβασή της η κεντρική τράπεζα κατόρθωσε να επαναφέρει την ηρεμία στην αγορά, αλλά πυροδότησε εσωτερικές διαμάχες για το κατά πόσον στοχεύει στη μείωση των αποδόσεων του δημοσίου χρέους. Τα στελέχη της υπογράμμιζαν πως οι κινήσεις της δεν στοιχειοθετούν νομισματική πολιτική μολονότι έκανε χρήση ενός εκ των εργαλείων νομισματικής πολιτικής, την ποσοτική χαλάρωση. Την περασμένη εβδομάδα, ο αντιπρόεδρός της, Ντέιβ Ράμσντεν, σχολίασε τις κινήσεις της κεντρικής τράπεζας, επισημαίνοντας ότι προς το παρόν «κερδίζει χρόνο». Εξαιτίας, πάντως, αυτών των διχογνωμιών, το νέο εργαλείο χρηματοδότησης έχει σχεδιασθεί έτσι ώστε να καθιστά σαφές πως όλα αυτά τα μέτρα δεν αποτελούν εμμέσως ένα είδος νομισματικής πολιτικής. Η κεντρική τράπεζα έχει, άλλωστε, μεγάλα περιθώρια να προχωρήσει σε περαιτέρω αγορές ομολόγων εντός της εβδομάδας. Το πρόγραμμα που ανακοίνωσε προ ημερών προέβλεπε πως οι αγορές ομολόγων θα περιορίζονταν σε τίτλους αξίας έως 5 δισ. στερλινών την ημέρα, όμως τις πρώτες οκτώ ημέρες της παρέμβασης δεν αγόρασε συνολικά παρά τίτλους αξίας κάτω των 4 δισ. στερλινών.

Σημειωτέον, πάντως, ότι παρά τις κινήσεις της Τράπεζας της Αγγλίας, το κόστος μακροπρόθεσμου δανεισμού της Βρετανίας εξακολουθεί να κινείται ανοδικά. Οι αποδόσεις των 30ετών ομολόγων σημείωσαν χθες άνοδο 0,14 εκατοστιαίας μονάδας, στο 4,5%, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδό τους μετά την παρέμβαση της 28ης Σεπτεμβρίου.

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Η Amazon επενδύει 1 δισ. ευρώ σε ηλεκτρικά βαρέα φορτηγά

Μεγάλες επενδύσεις ενός δισεκατομμυρίου ευρώ προετοιμάζει ο κολοσσός ψηφιακού εμπορίου Amazon για τη Γηραιά Ηπειρο μέσα σε ορίζοντα πενταετίας, που θα αφορούν ηλεκτρικά φορτηγά και ημιφορτηγά, καθώς και κόμβους διανομής πακέτων με χαμηλές εκπομπές ρύπων. Η επένδυση εντάσσεται στον σχεδιασμό της ώστε να επιτύχει μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα από τις δραστηριότητές της, αλλά και στοχεύει στην τόνωση της καινοτομίας στον κλάδο των μεταφορών και στην παροχή κινήτρων για να αυξηθούν οι δημόσιες υποδομές των σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Η Amazon επιδιώκει να υπερτριπλασιάσει τον στόλο οχημάτων της στην Ευρώπη, ούτως ώστε από 3.000 να φθάσουν και να ξεπεράσουν τις 10.000 έως το 2025. Πάντως, δεν έδωσε στοιχεία σχετικά με το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων της επί του συνολικού της στόχου, αν και διευκρίνισε ότι αυτά τα 3.000 ημιφορτηγά μηδενικών εκπομπών παρέδωσαν πάνω από 100 εκατομμύρια πα-

Η επένδυση εντάσσεται στον σχεδιασμό της ώστε να επιτύχει μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα από τις δραστηριότητές της.

κέτα το 2021. Η Amazon σχεδιάζει επίσης να αγοράσει περισσότερα από 1.500 ηλεκτρικά βαρέα φορτηγά οχήματα τα επόμενα χρόνια.

Αν και ορισμένες μεγάλες εταιρείες διαχείρισης συστημάτων τροφοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών παράδοσης δεμάτων United Parcel Service και και FedEx, έχουν δεσμευθεί να αγοράσουν μεγάλο αριθμό ηλεκτρικών ημιφορτηγών και φορτηγών μηδενικών εκπομπών, δεν υπάρχουν ακόμη πολλά διαθέσιμα τέτοια οχήματα στην αγορά. Ορισμένες νεοφυείς επιχειρήσεις καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες να διαθέσουν ηλεκτρικά ημιφορτηγά και φορτηγά στην αγορά, αντιμετωπίζοντας, ωστόσο, οξυμένο ανταγωνισμό από τους παλαιού τύπου κατασκευαστές όπως οι General Motors και Ford Motor. Η μεγαλύτερη παραγγελία ηλεκτρικών ημιφορτηγων της Amazon ωστόσο αφορά 100.000 οχήματα από τη Rivian Automotive έως το 2025. Ακόμα, η εταιρεία ανέφερε ότι, εκ παραλλήλου με τις επενδύσεις σε ηλεκτρικά οχήματα, θα διαθέσει κεφάλαια και για χιλιάδες φορτιστές σε εγκαταστάσεις σε όλη την Ευρώπη. Επιπροσθέτως, ο αμερικανικός όμιλος λιανεμπορίου θα επενδύσει χρήματα προκειμένου να διπλασιάσει το ευρωπαϊκό δίκτυο κόμβων μικροκινητικότητας, που σήμερα καλύπτει 20 πόλεις. Η χρήση τους από την Amazon είναι πως, όντας σε κεντρικά σημεία, μπορεί να τα εκμεταλλεύεται για να δοκιμάζει νέες και ήπιες ως προς τους ρύπους μεθόδους παράδοσης. Μία από τις μεθόδους αυτές είναι η χρήση ηλεκτρικών ποδηλάτων, που μπορούν και μεταφέρουν δέματα, ή η παράδοση πακέτων με τα πόδια για να περιοριστούν οι εκπομπές αερίων ρύπων. Συνολικά η Amazon έχει ορίσει ως στόχο για να μην εκπέμπει παρά μηδενικά καυσαέρια το 2040. Εν τω μεταξύ, ενόψει εορταστικής περιόδου, η οποία ουσιαστικά ξεκινά για τις Ηνωμένες Πολιτείες από την Ημέρα των Ευχαριστιών, στις 24 Νοεμβρίου, ο αμερικανικός όμιλος ανακοίνωσε πως θα προσλάβει 150.000 νέους υπαλλήλους. Την εν λόγω περίοδο, που εκτείνεται έως την Πρωτοχρονιά χονδρικά, απαιτούνται περισσότεροι εργαζόμενοι για τις θέσεις στη συσκευασία, στη διαλογή και στην αποστολή προϊόντων. Βέβαια, οι προσλήψεις για τα Χριστούγεννα είναι κάτι σύνηθες για την Amazon και τον κλάδο συνολικά, αλλά φέτος θα πραγματοποιηθούν υπό συνθήκες αυξανόμενου πληθωρισμού και ανελαστικής αγοράς εργασίας. Την προηγούμενη εβδομάδα, τέλος, η εταιρεία ανακοίνωσε αύξηση ωρομισθίων για αποθηκάριους και εργαζομένους στην παράδοση.

Η Amazon σχεδιάζει να αγοράσει περισσότερα από 1.500 ηλεκτρικά βαρέα φορτηγά τα επόμενα χρόνια.

"Ευχαριστούμε
για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια.
Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε
την μεταξύ μας τραπεζική σχέση."
Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB Bank
RCB

Η Ελλάδα δεν θα μείνει χωρίς ρεύμα

Εσχατο μέτρο οι διακοπές στην ηλεκτροδότηση, τονίζει σε συνέντευξή του ο πρόεδρος της ΡΑΕ, Αθανάσιος Δαγούμας

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

«Δεν θα μείνουμε χωρίς ρεύμα». Η διαβεβαίωση διά στόματος, όχι ενός πολιτικού, αλλά του ανθρώπου με την πλέον ολιστική ματιά της αγοράς, του προέδρου της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), αναπληρωτή καθηγητή Αθανασίου Δαγούμα, είναι αναμφίβολα καθησυχαστική για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις της χώρας, που προετοιμάζονται για έναν δύσκολο χειμώνα. Οι περικοπές ρεύματος, σύμφωνα με τον κ. Δαγούμα, αποτελούν το έσχατο μέτρο για ακραία σενάρια και οι διαχειριστές (ΑΔΜΗΕ και ΔΕΔΔΗΕ) είναι υποχρεωμένοι να αποτυπώνουν τη σειρά διακοπής. «Ελπίζουμε ότι δεν θα φθάσουμε εκεί, αλλά ετοιμαζόμαστε γι' αυτό», τονίζει σε συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ». «Οι λιγνιτικές μονάδες ενισχύουν την ασφάλεια εφοδιασμού και ειδικά σήμερα αποτελούν βασικό μοχλό αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης», σύμφωνα με τον κ. Δαγούμα, και ο χρόνος απόσυρσής τους θα κριθεί από τον βαθμό διείσδυσης των ΑΠΕ. Μιλώντας για την ενεργειακή κρίση επισημαίνει την ολιγωρία της Ευρώπης, χαρακτηρίζοντας πάντως σημαντικό το γεγονός ότι «οι ελληνικές προτάσεις αποτελούν αυτή τη στιγμή τη βάση συζήτησης στην Ευρώπη». Η ΡΑΕ εμφανίζεται μάλιστα να παίρνει πρωτοβουλία για να κινητοποιήσει τον ρυθμιστή της Ευρώπης (ACER) να προχωρήσει σε αλλαγές του υφιστάμενου μοντέλου λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού. Οπως αποκαλύπτει ο κ. Δαγούμας στην «Κ», η ΡΑΕ θα προχωρήσει σε μελέτη σχεδιασμού της ευρωπαϊκής αγοράς για να προτείνει αλλαγές.

– Υπάρχει περίπτωση να μείνουμε χωρίς ρεύμα φέτος ή να χρειαστούν περικοπές; Και στους οικιακούς καταναλωτές; Και υπό ποιες προϋποθέσεις, πόσο πιθανό είναι;

– Οχι, δεν θα μείνουμε χωρίς ρεύμα. Ολοι οι εμπλεκόμενοι φορείς –ΥΠΕΝ, ΡΑΕ, διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΣΦΑ), διαχειριστές δικτύων διανομής (ΔΕΔΔΗΕ, 4 ΕΔΑ), λειτουργοί αγοράς (ΕΧΕ, ΔΑΠΕΕΠ), ηλεκτροπαραγωγοί και προμηθευτές ενέργειας– είμαστε σε διαρκή και αγαστή συνεργασία για τη διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας, η οποία αποτελεί μία από τις δύο διαστάσεις της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης: η άλλη αποτελεί το αυξημένο ενεργειακό κόστος. Επιτρέψτε μου να εξηγήσω τη διαδικασία:

Η ΡΑΕ έχει οριστεί ως η αρμόδια Αρχή για την ασφάλεια εφοδιασμού στη χώρα μας σε ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο, όντας μαζί με την Κύπρο οι δύο μόνες χώρες από τις 27 της Ε.Ε., όπου ο ρόλος αυτός έχει ανατεθεί στον ανεξάρτητο ρυθμιστή και όχι σε κρατική οντότητα. Ο σχεδιασμός της χώρας βασίζεται σε 2 κύρια κείμενα για κάθε προϊόν (ηλεκτρισμό και φυσικό αέριο), ήτοι το σχέδιο προληπτικής δράσης και σχέδιο έκτακτης ανάγκης - σχέδιο ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων. Στο πρώτο περιγράφονται μέτρα που λαμβάνονται είτε προληπτικά είτε κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, ενώ στο δεύτερο αναλύεται η διαδικασία ενεργοποίησής τους κατά τη διάρκεια της κρίσης, ανάλογα με την κατάσταση συναγερμού. Θα σας αναφέρω τα σημαντικότερα μέτρα. Εχουμε αυξήσει τη δυναμικότητα αεριοποίησης της Ρεβυθούσας (μία από τις τέσσερις πύλες εισόδου φυσικού αερίου στη χώρα μας), όπως και την αποθηκευτική της ικανότητα μέσω ενός πλοίου που λειτουργεί ως πλωτή δεξαμενή και έχουμε επίσης αυξήσει την αποθηκευτική ικανότητα των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής που έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν με εναλλακτικό καύσιμο (diesel). Παράλληλα έχει δρομολογηθεί η αποθήκευση φυσικού αερίου σε αποθήκες γειτονικών χωρών και στη Ρεβυθούσα για προμηθευτές φυσικού αερίου και ηλεκτροπαραγωγούς αντίστοιχα.

Επίσης, είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι οι διαχειριστές (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΣΦΑ) είναι υποχρεωμένοι να αποτυπώσουν τη σειρά διακοπής των καταναλωτών, ως το έσχατο μέτρο σε ακραία σενάρια. Δεν σημαίνει ότι αυτά θεωρούνται πιθανά, καθώς η χώρα μας δεν βρίσκεται σε κατάσταση συναγερμού, ενώ η Γερμανία, για παράδειγμα, βρίσκεται ήδη από τα τέλη Ιουνίου στο επίπεδο 2 (με μέγιστο το 3).

– Με τα δεδομένα και τις εκτιμήσεις που υπάρχουν, θεωρείτε πως θα πρέπει και μέχρι πότε να παραμείνουν στο σύστημα οι λιγνιτικές μονάδες;

– Θα πρέπει να πω ότι σε συνεργασία με το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τη ΔΕΗ έχουμε προγραμματίσει την αύξηση της εξόρυξης λιγνίτη. Οι λιγνιτικές μονάδες που παραμένουν στο σύστημα ενισχύουν την ασφάλεια εφοδιασμού της Ελλάδας και, ειδικά σήμερα, αποτελούν βασικό μοχλό αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης. Στην πορεία της ενεργειακής μετάβασης η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα βαίνει διαρκώς μειούμενη και θα είναι τόση, όση είναι απαραίτητη για την ασφάλεια εφοδιασμού. Η ίδια η πορεία της ενεργειακής μετάβασης, καθώς και η διείσδυση των ΑΠΕ, σε συνδυασμό με τις μονάδες αποθήκευσης, θα καθορίσουν τον χρόνο απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων. Βασικό μέλημα παραμένει η ασφάλεια εφοδιασμού με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για τους καταναλωτές.

– Πολύ πρόσφατα με επιστολή σας προς το ΥΠΕΝ εκφράσατε ανησυχία για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές καταναλωτών προς τους παρόχους. Αναφερθήκατε σε ένα ποσό της τάξης του 1 δισ. ευρώ. Ποια είναι η πραγματική εικόνα σήμερα;

– Προφανώς παρακολουθούμε τις οφειλές των προμηθευτών και των καταναλωτών προς αυτούς και ενημερώνουμε σχετικώς το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Υπενθυμίζω ότι ο κώδικας προμήθειας αποτελεί τον μόνο κώδικα που εκδίδεται με υπουργική απόφαση και όχι με απόφαση της ΡΑΕ. Εχουμε ήδη εισηγηθεί τροποποίηση διατάξεών του, ιδίως σχετιζόμενες με την αλλαγή προμηθευτή. Σε σχέση με τις οφειλές καταναλωτών, είναι αληθές ότι η αύξηση του ενεργειακού κόστους οδηγεί σε προβλήματα ρευστότητας και σε αύξηση διακανονισμών. Η ενίσχυση από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (ΤΕΜ) συμβάλλει καταλυτικά στον περιορισμό του φαινομένου, ενώ ενδεικτικό είναι ότι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των προμηθευτών προς τους διαχειριστές έχουν απομειωθεί κάτω από τα 100 εκατ. ευρώ, όταν πριν από την κρίση ήταν της τάξης των 500 εκατ. ευρώ. Η σχετική πρωτοβουλία της ΡΑΕ για θετική αναφορά έχει συμβάλει καταλυτικά στον εν λόγω εξορθολογισμό.

– Από την αρχή της κρίσης παρακολουθούμε μια δυσκολία της Ευρώπης για συντεταγμένη ενιαία αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Πού οφείλονται αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις και πόσο εύκολο είναι να γεφυρωθούν;

– Κατ' αρχάς, θεωρώ πολύ σημαντικό το γεγονός ότι οι ελληνικές προτάσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης αποτελούν αυτή τη στιγμή τη βάση συζήτησης στην Ευρώπη. Σε μια Ευρώπη που δυστυχώς αργεί να λάβει αποφάσεις. Οι διαφορετικές προσεγγίσεις οφείλονται στα χαρακτηριστικά και την αρχιτεκτονική των αγορών, στο ενεργειακό μείγμα κάθε χώρας, ενδεχομένως και σε πολιτικούς λόγους. Παρά το γεγονός ότι όλοι πλέον συμφωνούν ότι υπάρχει πρόβλημα, υπάρχουν διαφορετικές εκτιμήσεις και προσεγγίσεις στην αντιμετώπισή του.

– Εχουν αρχίσει να καταφθάνουν στη ΡΑΕ τα αιτήματα των βιομηχανιών για εξαίρεση από τη μείωση της κατανάλωσης φυσικού αερίου. Ποια είναι τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης από την πλευρά σας;

– Είναι αλήθεια ότι η κατάσταση στην Ευρώπη είναι τόσο πιεστική, που οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ψηφίζονται σε χρόνο ρεκόρ. Ως αποτέλεσμα, τα κριτήρια του κανονισμού για τις «σημαντικές βιομηχανίες» είναι ασαφή και γενικά. Προφανώς θέλουμε να στηρίξουμε τη βιομηχανία μας, αλλά η αλήθεια είναι ότι η βιομηχανία είναι από τους πρώτους στη σειρά διακοπής, πριν από την ηλεκτροπαραγωγή, ενώ οι οικιακοί καταναλωτές και οι κοινωνικές υποδομές (π.χ. νοσοκομεία) προφανώς είναι οι τελευταίοι. Ελπίζουμε ότι δεν θα φθάσουμε εκεί, αλλά ετοιμαζόμαστε και γι' αυτό. Σίγουρα, πρέπει να προστατευθούν βιομηχανίες οι οποίες θα υποστούν ζημίες σε περίπτωση διακοπής φυσικού αερίου, θα καταστραφεί δηλαδή μεγάλο μέρος της παραγωγής τους ή και η ίδια η εγκατάστασή τους, κάτι που είναι, όπως καταλαβαίνετε, μη αναστρέψιμο. Επίσης θα εξετάσουμε το μέγεθος της γενικότερης οικονομικής ζημίας, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία για την εφοδιαστική αλυσίδα και την οικονομία της χώρας, καθώς και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας εξαγωγικών βιομηχανιών στη διεθνή αγορά.

> Οι λιγνιτικές μονάδες αποτελούν βασικό μοχλό αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης.

> Η χώρα μας δεν βρίσκεται σε κατάσταση συναγερμού, ενώ η Γερμανία βρίσκεται από τα τέλη Ιουνίου στο επίπεδο 2, με μέγιστο το 3.

> Πρέπει να προστατευθούν βιομηχανίες οι οποίες θα υποστούν ζημίες σε περίπτωση διακοπής αερίου.

> Στις κατευθύνσεις του νέου σχεδιασμού πρέπει να είναι η ενίσχυση των ΑΠΕ και της αποθήκευσης ενέργειας.

Μιλώντας για την ενεργειακή κρίση ο πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) Αθανάσιος Δαγούμας επισημαίνει την ολιγωρία της Ευρώπης, χαρακτηρίζοντας πάντως σημαντικό το γεγονός ότι «οι ελληνικές προτάσεις αποτελούν αυτή τη στιγμή τη βάση συζήτησης στην Ευρώπη».

Η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί βασική προτεραιότητα

– Πού εντοπίζετε αδυναμίες οι οποίες πρέπει να αντιμετωπισθούν ώστε να περιοριστεί η αβεβαιότητα; Ποια είναι τα μαθήματα που θα πρέπει να πάρουμε από αυτή την κρίση; Τι πρέπει να αλλάξουμε στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, στη δομή και στη λειτουργία της αγοράς, στην καταναλωτική συμπεριφορά μας;

– Η ενεργειακή κρίση οδηγεί σε αναγκαιότητα προσαρμογής του βραχυχρόνιου και μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού. Οσον αφορά το πρώτο, η μείωση του ενεργειακού κόστους είναι ζωτική για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών κλάδων. Στο πλαίσιο αυτό η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας έχει συμβάλει καταλυτικά στην υιοθέτηση και εφαρμογή μηχανισμών απομείωσης «υπερκερδών» των ηλεκτροπαραγωγών, αρχικώς μέσω του μηχανισμού εκ των υστέρων φορολόγησής τους για την περίοδο Οκτώβριος 2021 - Ιούνιος 2022 και ακολούθως μέσω της εκ των προτέρων παρακράτησης εσόδων τους από τον Ιούλιο 2022 και έκτοτε. Η εξοικονόμηση ενέργειας πρέπει να είναι η βασική προτεραιότητα τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, καθώς ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη μέσω μείωσης του ενεργειακού κόστους, έχει υψηλή εγχώρια προστιθέμενη αξία και δημιουργεί πολλές θέσεις εργασίας. Γι' αυτό άλλωστε και έχει τεθεί πρώτη στη λίστα των βασικών κατευθύνσεων στο νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ). Στις βασικές κατευθύνσεις του νέου ΕΣΕΚ θα πρέπει επίσης να είναι η ενίσχυση των ΑΠΕ και της αποθήκευσης με επιτάχυνση διαδικασιών αλλά και ταυτόχρονη ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού, εκμετάλλευση εγχώριων πηγών στη βάση και συμπληρωτικών ωφελειών (διαχείριση νερού, εκμετάλλευση γεωργικών αποβλήτων, ολιστική ανάπτυξη, κυκλική οικονομία).

Στις προτεραιότητες πρέπει να είναι φυσικά η δημιουργία ενεργειακών υποδομών για ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας αλλά και η εκμετάλλευση πόρων φυσικού αερίου στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και πιθανώς στη χώρα μας. Θα πρέπει βεβαίως να αποσαφηνιστεί ο ρόλος του φυσικού αερίου ως καυσίμου μετάβασης και οι αντίστοιχες υποδομές. Σε σχέση με τον σχεδιασμό της αγοράς, η ΡΑΕ θα προχωρήσει άμεσα σε μελέτη του σχεδιασμού της ευρωπαϊκής χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, εξετάζοντας όλες τις ευρωπαϊκές χονδρεμπορικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να προτείνει τεκμηριωμένες αλλαγές του υφιστάμενου μοντέλου λειτουργίας στον Ευρωπαίο Ρυθμιστή (ACER).

Αισιόδοξο βρίσκουν τον νέο προϋπολογισμό διεθνείς οίκοι

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2023 που κατατέθηκε στη Βουλή την περασμένη εβδομάδα χαρακτηρίζεται «λίγο αισιόδοξο» από τους οικονομολόγους διεθνών οίκων που μίλησαν στην «Κ», καθώς το αβέβαιο περιβάλλον λόγω της ενεργειακής κρίσης, της γεωπολιτικής αστάθειας και της πιθανής έντονης ύφεσης στην Ευρωζώνη, δημιουργεί προκλήσεις για τις υποθέσεις της ελληνικής κυβέρνησης στο μέτωπο της ανάπτυξης και των δημοσιονομικών, και κυρίως σε αυτό των επενδύσεων.

«Η δέσμευση της κυβέρνησης να επιτύχει πρωτογενές πλεόνασμα το επόμενο έτος παραμένει. Ωστόσο, εάν αυτές οι προβλέψεις είναι ρεαλιστικές ή όχι εξαρτάται όχι μόνο από τη βούλησή της, αλλά από αρκετούς άλλους παράγοντες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πιο σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας το επόμενο έτος, με αποτέλεσμα χαμηλότερα φορολογικά έσοδα ή/και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τις προβλεπόμενες δαπάνες, όπως για παράδειγμα υψηλότερες τιμές ενέργειας», όπως σημειώνει στην «Κ» η Σπυριδούλα Τζίμα, αναπληρώτρια αντιπρόεδρος του οίκου αξιολόγησης DBRS. Ο οίκος βλέπει θετικά τη δέσμευση της Ελλάδας για δημοσιονομική προσαρμογή, αλλά ταυτόχρονα σημειώνει ότι οι κίνδυνοι είναι αυξημένοι. «Πιστεύουμε ότι η αποκατάσταση των δημοσιονομικών λογαριασμών είναι ένα θετικό βήμα, αλλά είναι επίσης σημαντική η διατήρηση ενός μείγματος δημοσιονομικής πολιτικής που δεν αποτελεί εμπόδιο για την ανάπτυξη», τονίζει η κ. Τζίμα. Οι προβλέψεις της ελληνικής κυβέρνησης για την ανάπτυξη 2,1% είναι υψηλότερες από αυτές των περισσότερων οίκων, ενώ κάποιοι δεν αποκλείουν και την πιθανότητα η Ελλάδα να εισέλθει σε ύφεση. Παράλληλα, η αναθεώρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 0,7% του ΑΕΠ από 1,1% πριν είναι στον σωστό δρόμο, όπως επισημαίνουν, αν και ο στόχος εξακολουθεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί δεδομένου του διεθνούς περιβάλλοντος.

> Η πρόβλεψη των περισσότερων οίκων για την ανάπτυξη είναι χαμηλότερη σε σχέση με τον στόχο της κυβέρνησης.

Το πρωτογενές πλεόνασμα

«Παρά το γεγονός ότι οι στόχοι του προϋπολογισμού του 2023 έχουν μειωθεί, ο στόχος για πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα εξακολουθεί να είναι λίγο αισιόδοξος», όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της Oxford Economics για την Ελλάδα, Πάολο Γκρινιάνι. Αυτό, όπως εξηγεί, οφείλεται κυρίως στις υποθέσεις για την ελληνική οικονομία. «Η κυβέρνηση εξακολουθεί να αναμένει θετική ανάπτυξη το 2023, ενώ εμείς αναμένουμε μικρή συρρίκνωση του ΑΕΠ λόγω της συνεχιζόμενης ενεργειακής κρίσης, του υψηλότερου πληθωρισμού και των επιτοκίων». Επιπλέον, ο κ. Γκρινιάνι σημειώνει πως η πρόσφατη αύξηση της απόδοσης των 10ετών ομολόγων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα δημόσια οικονομικά κατά περίπου 0,2%-0,4% του ΑΕΠ. «Συνεπώς, πιστεύουμε ότι το δημοσιονομικό ισοζύγιο θα επιδεινωθεί το 2023, καθώς η κυβέρνηση θα χρειαστεί να στηρίξει την οικονομία περισσότερο από ό,τι αναμένεται». Αν και η HSBC πιστεύει ότι ο νέος στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα στο 0,7% του ΑΕΠ του 2023 είναι πιο ρεαλιστικός, ωστόσο προβλέπει μικρό πρωτογενές έλλειμμα και συνολικό έλλειμμα 2,8%. «Μέρος της διαφοράς πιθανόν να οφείλεται στη λιγότερο αισιόδοξη άποψή μας για τις οικονομικές προοπτικές, παρά τη στήριξη από το NGEU», όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της τράπεζας, Φάμπιο Μπαλμπόνι.

Η αναθεώρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 0,7% του ΑΕΠ, από 1,1% πριν, είναι στον σωστό δρόμο, επισημαίνουν οι αναλυτές, αν και ο στόχος είναι δύσκολος δεδομένου του αρνητικού διεθνούς περιβάλλοντος.

Η UniCredit προβλέπει αρκετά χαμηλότερη αύξηση του ΑΕΠ το επόμενο έτος, στο 0,7%, καθώς η σημαντική συρρίκνωση του ΑΕΠ που αναμένει στο τελευταίο τρίμηνο του 2022 συμβάλλει στη μείωση των προβλέψεων του 2023. «Οι κίνδυνοι για τις προβλέψεις της κυβέρνησης για το 2023 είναι σημαντικοί, ωστόσο εκτιμώ ότι η Ελλάδα είναι πιθανό να αποφύγει την ύφεση το επόμενο έτος, δεδομένης της χαμηλότερης εξάρτησής της από το ρωσικό αέριο σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωζώνης», όπως σημειώνει στην «Κ» η Τουλία Μπούκο, επικεφαλής έρευνας της UniCredit για την Ελλάδα.

Οι επενδύσεις

Οπως παρατηρούν οι οικονομολόγοι, αν και η Ελλάδα έχει σημειώσει σημαντικά βήματα στο μέτωπο των επενδύσεων, ωστόσο δεν θεωρούν ότι η χώρα θα αποτελέσει το επενδυτικό hot spot που οραματίζεται η κυβέρνηση βλέποντας αύξηση 16% των επενδύσεων το 2023, και αυτό λόγω του επιδεινούμενου εξωτερικού περιβάλλοντος και της εμπιστοσύνης γενικότερα. «Η Ελλάδα βλέπει πολύ θετικές εξελίξεις στο επενδυτικό κομμάτι, αν και σε αυτή την περίπτωση έχουμε μια πιο συντηρητική άποψη. Προβλέπουμε σημαντική αύξηση των πάγιων επενδύσεων το 2023 άνω του 7%, παρά την ύφεση, με "οδηγό" το NGEU και την κρατική στήριξη», σημειώνει ο Γκρινιάνι της Oxford Economics, ενώ υπογραμμίζει ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε δολάρια βρίσκονται σε επίπεδο-ρεκόρ, ένα θετικό σημάδι από τους διεθνείς επενδυτές. «Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί κίνδυνοι που μπορεί να θολώσουν πολύ γρήγορα το επενδυτικό περιβάλλον, και κυρίως ο πόλεμος στην Ουκρανία και η άνοδος των γεωπολιτικών εντάσεων με την Τουρκία», όπως προειδοποιεί.

Ακόμη χαμηλότερα θέτει τον πήχυ για τις επενδύσεις η HSBC. «Πιστεύουμε ότι οι επενδύσεις θα επιβραδυνθούν το επόμενο έτος (+5,2%) λόγω της επιδείνωσης των εξωτερικών προοπτικών και της εμπιστοσύνης», επισημαίνει ο κ. Μπαλμπόνι. «Οι επενδύσεις, ιδιαίτερα σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, αποτελούν σημαντικά βήματα για τη βελτίωση των οικονομικών προοπτικών», σημειώνει η κ. Τζίμα της DBRS, ωστόσο τονίζει πως το επενδυτικό κενό παραμένει υψηλό. «Η Ελλάδα παρουσιάζει αδύναμη απόδοση στους Δείκτες Παγκόσμιας Διακυβέρνησης σε σύγκριση με τις χώρες της Ευρωζώνης. Πιστεύουμε ότι η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον, τις επιδόσεις της δημόσιας διοίκησης, το δικαστικό σύστημα, το θεσμικό πλαίσιο, ένα απλό και ανταγωνιστικό φορολογικό σύστημα και η πολιτική σταθερότητα είναι παράγοντες που δημιουργούν καλές συνθήκες για επενδύσεις».

JOAO ADAO
Managing Director
Facebook, Instagram
and WhatsApp

digitalagenda
CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 17, 2022

BOOK YOUR TICKET
digitalagendacy.com

POWERED BY

JINIUS by Bank of Cyprus | cyta

SUPPORTERS
Deloitte. | techisland | Χαρ. Πηλακούτας Λτδ. | LLPC LAW FIRM

OFFICIAL CARRIER
AEGEAN A STAR ALLIANCE MEMBER

PARTNERS
UNIVERSITY of NICOSIA | THE CYPRUS INSTITUTE OF NEUROLOGY & GENETICS | Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου | CYENS CENTRE OF EXCELLENCE | FREDERICK UNIVERSITY | Libertex | bet on alfa

A PROJECT ENDORSED BY

Οι τράπεζες αυξάνουν τα σταθερά επιτόκια των στεγαστικών δανείων

Παραμένουν πιο ελκυστικά από τα κυμαινόμενα, αλλά μειώνεται η διαφορά τους

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε αυξήσεις στα σταθερά επιτόκια των στεγαστικών προχωρούν η μία μετά την άλλη οι τράπεζες, περιορίζοντας το όφελος για νέους δανειολήπτες που θέλουν να «κλειδώσουν» τη δόση του δανείου για την αγορά ή επισκευή κατοικίας για μεγάλη διάρκεια έως και 30 χρόνων.

Την αρχή έκανε η Alpha Bank με αύξηση των σταθερών επιτοκίων κατά 40 μονάδες βάσης και ακολούθησε την περασμένη εβδομάδα η Eurobank με άνοδο κατά 50 μονάδες βάσης. Εντός της εβδομάδας πιθανότατα, σε αυξήσεις στα σταθερά επιτόκια

Περιορίζεται το όφελος για όσους θέλουν να «κλειδώσουν» τη δόση του δανείου για μεγάλη διάρκεια έως και 30 χρόνων.

θα προχωρήσουν τόσο η Εθνική Τράπεζα όσο και η Τράπεζα Πειραιώς. Η άνοδος των σταθερών επιτοκίων συνδυάζεται με μειώσεις στο περιθώριο που εφαρμόζουν οι τράπεζες για τα κυμαινόμενα επιτόκια και χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Eurobank, η οποία παράλληλα με την αύξηση των σταθερών της επιτοκίων προχώρησε σε μείωση του spread κατά μισή μονάδα στα κυμαινόμενα (είχε προηγηθεί μείωση άλλων 80 μονάδων τον Ιούλιο), διατηρώντας σε ελκυστικό επίπεδο το τελικό κυμαινόμενο επιτόκιο και αντισταθμίζοντας εν μέρει την άνοδο του euribor 3μήνου, που έχει αναρριχηθεί στο 1,2%. Σύμφωνα με πληροφορίες, σε ανάλογη «διπλή» κίνηση θα προχωρήσει και η Τράπεζα Πειραιώς. Τα σταθερά επιτόκια, που ισχύουν σήμερα ακόμη και μετά τις πρόσφατες αναπροσαρμογές, παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλά όχι μόνο σε σχέση με το κόστος χρήματος που επιβαρύνεται η τράπεζα προκειμένου να κλειδώσει τις μακροχρόνιες διάρκειες, αλλά και σε σχέση με τα ισχύοντα κυμαινόμενα. Οπως εξηγεί ο επικεφαλής του τομέα δανείων retail banking της Eurobank Γιώργος Παπαϊωάννου, «τα σταθερά επιτόκια ήταν παραδοσιακά στο παρελθόν σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τα κυμαινόμενα και η προώθηση το 2019 πρώτα από τη Eurobank των χαμηλών σταθερών αποτέλεσε μια πρωτοποριακή κίνηση που συνέπεσε με την αντιστροφή της τάσης στην πορεία των επιτοκίων, επιτρέποντας σε σημαντικό αριθμό δανειοληπτών να επωφεληθούν της δυνατότητας να κλειδώσουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα τη δόση του δανείου τους για μεγάλη χρονική διάρκεια έως και 30 χρόνια».

Με δεδομένες τις προβλέψεις για ανακοπή της ανοδικής πορείας των επιτοκίων από το 2023 εφόσον ο πληθωρισμός τιθασευθεί και εκτονωθεί η γεωπολιτική κρίση, ο συνδυασμός σταθερού και κυμαινόμενου επιτοκίου μετά τη λήξη της σταθερής διάρκειας, μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική λύση για νέους δανειολήπτες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επωφεληθούν ακόμη από τα σταθερά χαμηλά επιτόκια, αλλά και από τη μείωση των spreads στα κυμαινόμενα. Να σημειωθεί ότι για όσους δανειολήπτες επιλέγουν σταθερό επιτόκιο συγκεκριμένης διάρκειας, όπως 3, 5 ή 10 ετών, το spread που θα επιβαρύνει το κυμαινόμενο επιτόκιο στη συνέχεια, συμφωνείται με την υπογραφή της σύμβασης και δεν αλλάζει.

Μετά τις αναπροσαρμογές τα σταθερά επιτόκια της Alpha Bank ξεκινούν από 3,20% (από 2,80% πριν) για διάρκεια 5 ετών και κλιμακώνονται στο 3,40% για τα 10 έτη, στο 3,60% για τα 15 έτη, στο 3,80% για 20 έτη, στο 4% για 25 έτη και στο 4,20% για την τριακονταετία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα σταθερά επιτόκια της Alpha Bank προσαυξάνονται κατά 0,20% εφόσον το δάνειο ξεπερνάει το 60% της αξίας του ακινήτου, ενώ μετά τη λήξη της σταθερής περιόδου εφαρμόζεται κυμαινόμενο επιτόκιο, που διαμορφώνεται με βάση το euribor 3μήνου πλέον περιθωρίου που ξεκινάει από 3% και φθάνει έως και το 3,50% ανάλογα με το ύψος του δανείου.

Αντίστοιχα το σταθερό επιτόκιο της Eurobank για μικρή διάρκεια 3 ετών διαμορφώνεται πλέον στο 3,10% (από 2,90% πριν) και των 5 ετών στο 3,60% (από 3,10% πριν) και κλιμακώνονται στο 4% για τα 10 έτη, στο 4,20% για τα 15 έτη, στο 4,40% για τα 20 έτη, στο 4,50% για τα 25 έτη και στο 4,70% για τα 30 έτη. Η τράπεζα μετά τη λήξη της σταθερής περιόδου εφαρμόζει κυμαινόμενο επιτόκιο που διαμορφώνεται με βάση το euribor 3μήνου πλέον περιθωρίου που ξεκινάει από 2,10% (ή 1,35% σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεσμεύσει καταθέσεις) και φθάνει έως και το 3,10%.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η αύξηση στα σταθερά επιτόκια της Εθνικής Τράπεζας θα κινηθεί επίσης στις 50 μονάδες βάσης, ενώ σε αντίστοιχα επίπεδα θα είναι και η αύξηση που θα ανακοινώσει η Τράπεζα Πειραιώς, η οποία θα συνδυαστεί με μείωση στο περιθώριο για τα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, από το σημερινό επίπεδο του 2,65%-3,75% που ισχύει σήμαρα, ανάλογα με την πιστοληπτική διαβάθμιση του πελάτη.

Παραδείγματα στεγαστικού δανείου με σταθερά προγράμματα vs κυμαινόμενου

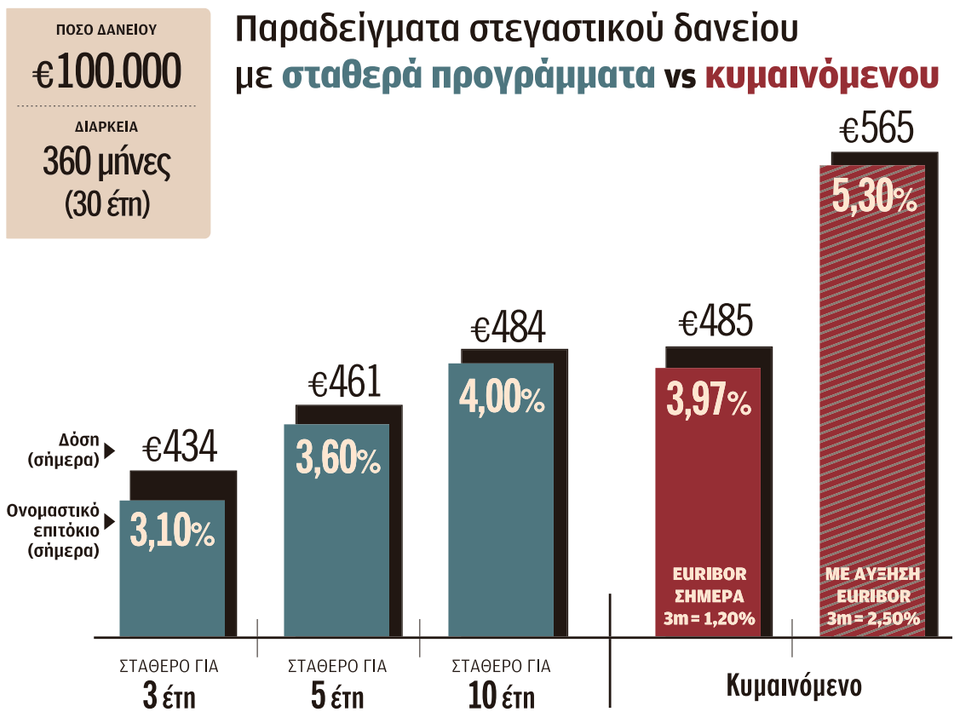

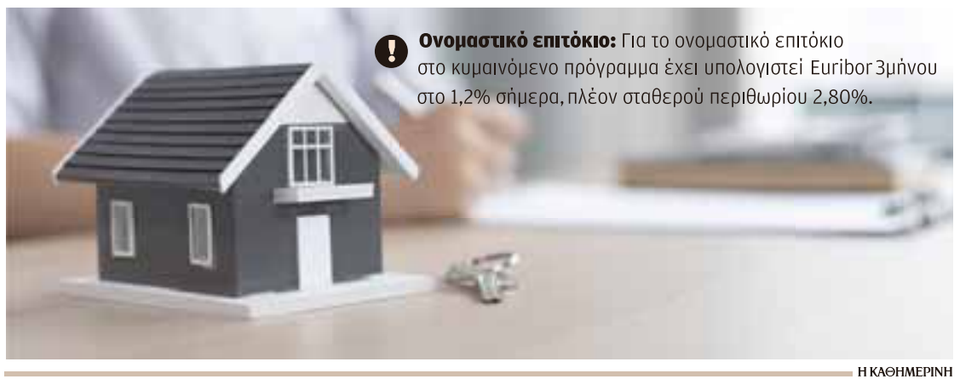

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κατανάλωση, τουρισμός, απασχόληση στηρίζουν τον ρυθμό ανάπτυξης

Η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα εκτιμάται ότι θα παραμείνει σε θετικό έδαφος κατά τους επόμενους μήνες, ενώ η ευρωπαϊκή οικονομία πιθανότατα θα επιβραδυνθεί ή ενδέχεται και να εισέλθει σε ύφεση, αναφέρει η Alpha Bank στο Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων, αναλύοντας τον δείκτη οικονομικού κλίματος, ο οποίος αποτελεί πρόδρομο δείκτη της οικονομικής δραστηριότητας. Ωστόσο, το δελτίο καταγράφει επίσης τον υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, που προκύπτει από τον αντίστοιχο δείκτη οικονομικής αβεβαιότητας, αλλά και τις έντονες ανησυχίες για τον πληθωρισμό στην Ελλάδα.

Οι εξελίξεις αυτές, σύμφωνα με το δελτίο της τράπεζας, «συνάδουν με τις πρόσφατες προβλέψεις του υπουργείου Οικονομικών στο προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2023, σύμφωνα με το οποίο το επόμενο έτος η οικονομική μεγέθυνση θα διαμορφωθεί σε 2,1% έναντι 0,9% στην Ευρωζώνη (ΕΚΤ, Staff projections, Σεπτέμβριος 2022). Οπως επισημαίνεται ωστόσο στο κείμενο του προσχεδίου, η πρόβλεψη για το 2023 είναι σχετικά επισφαλής, εξαιτίας των γεωπολιτικών εξελίξεων, του πολέμου στην Ουκρανία και των συνθηκών εφοδιασμού της Ευρώπης με φυσικό αέριο κ.λπ.».

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ανήλθε στις 105,1 μονάδες τον Σεπτέμβριο, από 101,7 μονάδες τον Αύγουστο. Οι αναλυτές της Alpha Bank (επικεφαλής οικονομολόγος Παναγιώτης Καπόπουλος) επισημαίνουν ότι, αν και ο σχετικός δείκτης παραμένει σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με την περίοδο πριν από την ενεργειακή κρίση, η διαφορά του από τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ενωσης βαίνει αύξουσα, φτάνοντας τον Σεπτέμβριο τις 12,5 μονάδες.

«Παρά τις ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις, η αναπτυξιακή δυναμική στο εννεάμηνο του 2022, που στηρίχθηκε στην υψηλή ροπή για κατανάλωση και στην έντονη άνοδο της τουριστικής κίνησης και των ταξιδιωτικών εισπράξεων, σε συνδυασμό με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, οδήγησαν στην ανάκαμψη του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής», σημειώνεται στο δελτίο.

Σχετικά με τον δείκτη οικονομικής αβεβαιότητας, οι αναλυτές της τράπεζας επισημαίνουν ότι η εξέλιξή του και των συνιστωσών του οδηγούν στο συμπέρασμα ότι στην παρούσα συγκυρία οι συνθήκες διαμόρφωσης προβλέψεων ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας εξαιτίας των γεωπολιτικών εξελίξεων και της ενεργειακής κρίσης.

Η άνοδος του δείκτη στην Ελλάδα ξεπέρασε την αντίστοιχη μεταβολή του μέσου όρου της Ε.Ε.-«27». Και στις δύο περιπτώσεις, ωστόσο, η αυξημένη αβεβαιότητα καταγράφηκε πρωτίστως στον τομέα της βιομηχανίας και στους καταναλωτές, γεγονός που αποδίδεται στο αυξημένο κόστος παραγωγής και στη μειωμένη αγοραστική δύναμη. Οσον αφορά τον πληθωρισμό, εξάλλου, το δελτίο επισημαίνει ότι οι σχετικές προσδοκίες των καταναλωτών, αν και αποκλιμακώθηκαν κατά τους τελευταίους μήνες, παραμένουν έντονα θετικές. Την ίδια ώρα, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή σε Ελλάδα και Ε.Ε.-«27» αυξάνεται με επιταχυνόμενο ρυθμό.

Το ΑΕΠ θα συνεχίσει την αυξητική πορεία του τους επόμενους μήνες, εκτιμά η Alpha Bank.

«Η αποκλιμάκωση των πληθωριστικών προσδοκιών των καταναλωτών», αναφέρει το δελτίο, «ενδεχομένως συνδέεται: i) με τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, τόσο για την επιδότηση των λογαριασμών ενέργειας όσο και για την εξασφάλιση της απαιτούμενης ποσότητας ενέργειας για τον προσεχή χειμώνα και ii) με τις διαδοχικές αυξήσεις επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι οι προσδοκίες των καταναλωτών για την εξέλιξη των τιμών παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αλμα 332% της τιμής του αερίου, μεγάλες ανατιμήσεις σε βασικά είδη διατροφής

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Μια ανάσα από το ρεκόρ του Ιουνίου (12,1%) έφθασε ο πληθωρισμός τον Σεπτέμβριο, καθώς διαμορφώθηκε στο 12% έπειτα από δύο μήνες μικρής αποκλιμάκωσης. Τον Σεπτέμβριο, πάντως, καταγράφηκε η μεγαλύτερη μηνιαία μεταβολή από τις αρχές του έτους, 2,9%, καθώς εκτός από την εκτόξευση της τιμής του φυσικού αερίου στα ύψη, πέρασαν στις τιμές καταναλωτή σωρεία αυξήσεων σε βασικά τρόφιμα και άλλα είδη παντοπωλείου.

Το γεγονός ότι στην ενέργεια, στα τρόφιμα, στις μεταφορές και στα είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού εντοπίζονται οι μεγαλύτερες ανατιμήσεις εξηγεί τη μεγάλη πίεση που δέχονται τα νοικοκυριά, τα οποία πλέον έχουν μεταβάλει σημαντικά τις καταναλωτικές τους συνήθειες και ετοιμάζονται να γιορτάσουν και τα Χριστούγεννα «κυνηγώντας» τις προσφορές στα σούπερ μάρκετ. Ο χειμώνας προμηνύεται δύσκολος και ήδη στον πίνακα με τις μεγαλύτερες ανατιμήσεις φιγουράρουν και τα στερεά καύσιμα – δηλαδή κατά βάση καυσόξυλα και πέλετ.

Στο 12% ο πληθωρισμός τον Σεπτέμβριο – Λιγότερα προϊόντα αγοράζουν οι καταναλωτές από τα σούπερ μάρκετ.

Οι ομάδες αγαθών - υπηρεσιών στις οποίες έχει καταγραφεί η μεγαλύτερη αύξηση σε ετήσια βάση είναι της «Στέγασης» (35,4%) και της «Διατροφής και μη αλκοολούχων ποτών» (13,6%). Αιτία η τετραπλάσια και πλέον τιμή του φυσικού αερίου (332% υψηλότερη σε σύγκριση με τον περυσινό Σεπτέμβριο), η αύξηση κατά 65,1% της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης, κατά 30,5% του ηλεκτρισμού, ενώ αυξήσεις 16,1% κατέγραψε η ΕΛΣΤΑΤ στα στερεά καύσιμα.

Οι πληροφορίες, πάντως, από την αγορά κάνουν λόγο για πολύ μεγαλύτερες αυξήσεις στα καυσόξυλα, ακόμη και για διπλασιασμό της τιμής τους σε σύγκριση με πέρυσι, λόγω της πολύ αυξημένης ζήτησης. Ψωμί, γαλακτοκομικά, κρέατα και λάδι, από τα κυριότερα δηλαδή είδη διατροφής, βρίσκονται στην κορυφή των ανατιμήσεων. Σε ετήσια βάση οι αυξήσεις τιμών είναι στο ψωμί - δημητριακά 18,4%, στα γαλακτοκομικά - αυγά 23,3%, στα κρέατα 17,6%, στα έλαια 17%, στον καφέ 14,3%, στα λαχανικά 8,7% και στα σοκολατοειδή 6,2%.

Οι ανατιμήσεις στην ενέργεια επηρεάζουν άμεσα και τις χρεώσεις στις μεταφορές. Τα αεροπορικά εισιτήρια είναι ακριβότερα κατά 58,7%, τα ακτοπλοϊκά κατά 25,4% και οι χρεώσεις των ταξί κατά 32,9%. Πλέον οι ανατιμήσεις καταγράφονται και στον κλάδο της εστίασης, με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ να δίνουν αυξήσεις 6,7%.

Οι μεγάλες ανατιμήσεις από τις αρχές του χρόνου και κυρίως από την άνοιξη και έπειτα οδηγούν τους καταναλωτές στην αγορά λιγότερων προϊόντων από το σούπερ μάρκετ. Τούτο, βεβαίως, δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι δεν βάζουν το χέρι πιο βαθιά στην τσέπη. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI, το διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022 ο τζίρος των σούπερ μάρκετ αυξήθηκε κατά 3%, όμως την ίδια στιγμή ο όγκος πωλήσεων υποχώρησε κατά 1,6% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Επιπλέον, οι καταναλωτές στρέφονται σε φθηνότερα προϊόντα, με τα στοιχεία να δείχνουν αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας κατά 11,2% στο οκτάμηνο και μερίδιο 15,9% από 14,8% στο σύνολο του 2021.

Οι 15 μεγαλύτερες αυξήσεις τιμών Σεπτέμβριος 2022 / Σεπτέμβριος 2021

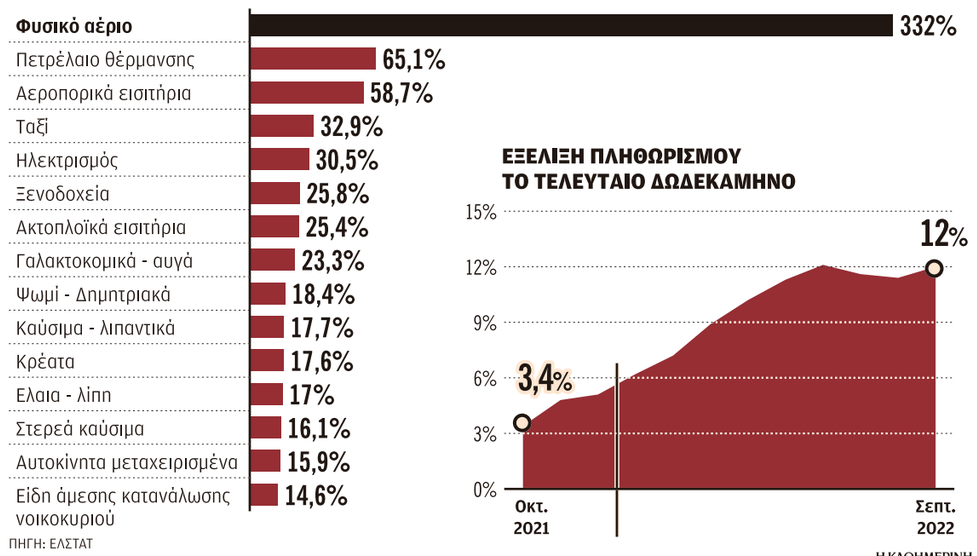

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στο κυνήγι προσφορών

Σύμφωνα, εξάλλου, με πανευρωπαϊκή έρευνα που πραγματοποίησε η NielsenIQ, πολύ λιγότεροι καταναλωτές στην Ελλάδα εμφανίζονται διατεθειμένοι να δώσουν περισσότερα χρήματα για να αγοράσουν πιο ποιοτικά προϊόντα (το σχετικό ποσοστό είναι χαμηλότερο κατά 26 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2019). Οι προσφορές και εν γένει τα φθηνότερα προϊόντα θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο και τα Χριστούγεννα. Το 46% των καταναλωτών στην Ελλάδα δηλώνει ότι θα αξιοποιήσει τις προσφορές προκειμένου να αγοράσει τρόφιμα για το χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

ECONOMIST IMPACT

18th Annual Cyprus Summit

Navigating the crisis through mastery and inclusiveness

October 18th-19th 2022
Hilton, Nicosia

In collaboration with European Commission

hazlis & rivas
Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe

Top-flight confirmed speakers include:

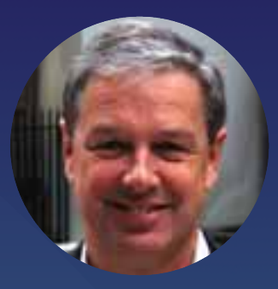

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Erika Olson
Deputy assistant secretary of state for Southern Europe and the Caucasus
US Department of State
(via connection)

Andreas Borgeas
State senator
California State Senate

Gabriel Makhlouf
Governor
Central Bank of Ireland
(via connection)

Hryhoriy Nemyria
First deputy chairman
Foreign Affairs Committee
Parliament of Ukraine
Former deputy prime minister
Ukraine

Ian Lesser
Vice-president
The German Marshall Fund of the United States

Irfan Siddiq
British high commissioner to Cyprus

Judith G. Garber
US ambassador to Cyprus

Yannis Maniatis
Former minister for environment, energy and climate change
Greece

Wim Van Aken
Mission chief for Cyprus
European Stability Mechanism

Sean Marion
Managing director,
Financial Institutions Group
Moody's Investors Service

George Pagoulatos
Professor of European Politics and Economy
AUEB
Director-general
Hellenic Foundation for European and Foreign Policy

www.hazliseconomist.com | www.18thcyprussummit.economist.com

Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe
@Economist Impact_SEUR
Economist Impact SE Europe Events
Economist Impact SE Europe Events

Premium gold sponsor: pwc
Premium energy sponsor: ExxonMobil
Gold sponsors: BAT, capital.com, intrakat, ecommbx
Silver sponsors: kaizen GAMING, Stoiximan, HELLENIC BANK
Bronze sponsors: the human energy company, OMEXOM, European University Cyprus
Communication sponsor: KATHIMERINI
Official airline carrier: AEGEAN
Logistics supplier: DHL
Contributor: NESPRESSO.
Supported by: Cyprus Chamber of Commerce and Industry
Supporters: Proclium, CONEQ, ARTECNIKO, AVA

Ολα στο... τσουβάλι των στρατηγικών επενδύσεων

Με ειδικές ευνοϊκές διατάξεις εντάσσονται και σχέδια οικιστικής ανάπτυξης, που παρεκκλίνουν από τους όρους δόμησης

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

«Στρατηγικές επενδύσεις είναι οι επενδύσεις, οι οποίες, λόγω της στρατηγικής τους βαρύτητας για την εθνική ή την τοπική οικονομία, δύνανται να ενισχύσουν την απασχόληση, την παραγωγική ανασυγκρότηση και την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της χώρας, σύμφωνα με τις αρχές της κοινωνικά δίκαιης, δίχως αποκλεισμούς, ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης, με κύρια χαρακτηριστικά την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων, την εξωστρέφεια και εξαγωγική δραστηριότητα, την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα, τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό, την εξοικονόμηση φυσικών πόρων στην προοπτική της κυκλικής οικονομίας και την υψηλή προστιθέμενη αξία ιδίως σε τομείς οικονομικών δραστηριοτήτων διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων ή υπηρεσιών». Ο παραπάνω ορισμός των στρατηγικών επενδύσεων «υποδέχεται» τον επισκέπτη της ειδικής ενότητας για τις στρατηγικές επενδύσεις που υπάρχει στην ιστοσελίδα του υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Ως εδώ καλά θα πουν οι περισσότεροι. Αν ρίξει, ωστόσο, κάποιος μια ματιά στα επενδυτικά έργα που έχουν εγκριθεί τα τελευταία 12 χρόνια –τόσα χρόνια μετράει στην Ελλάδα το θεσμικό πλαίσιο για τις στρατηγικές επενδύσεις– εύλογα θα αναρωτηθεί κατά πόσο συμβάλλει στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας μια επένδυση οικιστικής ανάπτυξης –που δεν πρόκειται καν για τουριστικές κατοικίες– στην πρωτεύουσα ή ένα εμπορικό κέντρο. Την ίδια ώρα, μάλιστα, που ο κατάλογος των επενδυτικών σχεδίων που έχουν ενταχθεί στο καθεστώς των στρατηγικών επενδύσεων περιλαμβάνει μόνο δύο από τον κλάδο της βιομηχανίας, ενώ η πλειονότητα αφορά την κατασκευή τουριστικών συγκροτημάτων και φωτοβολταϊκών πάρκων. Εκτός από τον ορισμό των στρατηγικών επενδύσεων που στην πορεία έχασε την πραγματική του έννοια, «ελαστικοποιήθηκαν» και οι όροι δόμησης εις βάρος ακόμη και του ήδη επιβαρυμένου αστικού περιβάλλοντος της Αττικής, με την κατά παρέκκλιση αδειοδότηση να αποτελεί σχεδόν τον κανόνα και την «ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη» που αναφέρεται στον ορισμό των στρατηγικών επενδύσεων να χάνεται στον δρόμο.

Η λίστα περιλαμβάνει μόνο δύο επενδυτικά σχέδια στη βιομηχανία, ενώ η πλειονότητα αφορά τουριστικά συγκροτήματα και φωτοβολταϊκά.

Αν ρίξει κάποιος μια ματιά στα επενδυτικά έργα που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο των στρατηγικών επενδύσεων, εύλογα θα αναρωτηθεί κατά πόσον συμβάλλει στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας μια επένδυση οικιστικής ανάπτυξης -που δεν πρόκειται καν για τουριστικές κατοικίες- στην πρωτεύουσα ή ένα εμπορικό κέντρο.

Ενδεικτικά, ο τελευταίος νόμος 4864/2021 έδωσε τη δυνατότητα παρεκκλίσεων τόσο από τον νέο οικοδομικό κανονισμό (ΝΟΚ), όσο και από τους τοπικούς όρους δόμησης που μπορεί να ισχύουν σε μια περιοχή. Κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι μπορεί να εγκριθεί μεγαλύτερος συντελεστής δόμησης, μεγαλύτερη κάλυψη, μεγαλύτερο ύψος κτιρίων. Επιπλέον, έφτασε να εντάσσει στα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) ακόμη και μη όμορη έκταση που βρίσκεται έως 1,5 χλμ. από το κυρίως ακίνητο της επένδυσης.

Το χρονικό του fast track

Τι συνέβη λοιπόν από το 2010 όταν θεσπίστηκε ο πρώτος νόμος για τις στρατηγικές επενδύσεις και το περίφημο fast track, ο νόμος 3894/2010 με εμπνευστή τον τότε υπουργό Επικρατείας Χάρη Παμπούκη, έως τον τελευταίο νόμο, τον 4864/2021 που θεσπίστηκε στα τέλη του περασμένου χρόνου;

Είτε λόγω αδυναμίας των αρμόδιων υπηρεσιών να εφαρμόσουν τον νόμο, είτε λόγω αδυναμίας των επίδοξων επενδυτών να βρουν τελικά τα απαιτούμενα κεφάλαια –ο πρώτος νόμος θεσπίστηκε ενώ η Ελλάδα έμπαινε στο σπιράλ της ύφεσης– ο ορισμός της στρατηγικής επένδυσης έγινε κατά το κοινώς λεγόμενο «λάστιχο» τόσο ως προς τα ποσοτικά όσο και ως προς τα ποιοτικά κριτήρια για να χωρέσουν διαφόρων ειδών επενδύσεις. Τούτο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ο νόμος 3894/2010 έχει τροποποιηθεί έως τώρα πέντε φορές με τις αλλαγές να αφορούν κυρίως τη διεύρυνση του ορισμού της «στρατηγικής επένδυσης» και την «ελαστικοποίηση» των όρων δόμησης. Με τον νόμο Παμπούκη στρατηγική επένδυση χαρακτηριζόταν: α) Επένδυση προϋπολογισμού πάνω από 200 εκατ. ευρώ, β) επένδυση πάνω από 75 εκατ. ευρώ που δημιουργούσε ταυτόχρονα τουλάχιστον 200 νέες θέσεις εργασίας, γ) επένδυση που προέβλεπε ότι ανά τριετία επενδύονται τουλάχιστον 3 εκατ. ευρώ σε έργα υψηλής τεχνολογίας ή καινοτομίας ή σε έργα που προάγουν και δημιουργούν υπεραξία για την περιβαλλοντική προστασία της Ελλάδας ή σε έργα που δημιουργούν υπεραξία στην εκπαίδευση, την έρευνα, την τεχνολογία, δ) επένδυση που δημιουργεί τουλάχιστον 250 θέσεις εργασίας.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι τα παραπάνω κριτήρια αφορούσαν επενδύσεις σε συγκεκριμένους κλάδους και δη στη βιομηχανία, στην ενέργεια, στον τουρισμό, στις μεταφορές και επικοινωνίες, στην παροχή υπηρεσιών υγείας, στη διαχείριση απορριμμάτων, και τέλος έργα υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας.

Η χαλάρωση

Οι «εκπτώσεις» και μάλιστα κατά... 50% άρχισαν πολύ γρήγορα το 2012 με τον νόμο 4072/2012 που προέβλεπε ότι μια επένδυση μπορούσε να χαρακτηρισθεί στρατηγική με προϋπολογισμό τουλάχιστον 100 εκατ. ευρώ. Στρατηγική μπορούσε να χαρακτηρισθεί μια επένδυση ακόμη και με προϋπολογισμό 40 εκατ. ευρώ που δημιουργούσε τουλάχιστον 120 θέσεις εργασίας ή ανεξαρτήτως προϋπολογισμού δημιουργούσε τουλάχιστον 150 «βιώσιμες» θέσεις εργασίας. Τον Απρίλιο του 2013 επήλθαν νέες τροποποιήσεις, με τον νόμο 4146/2013 να προβλέπει πλέον ότι στρατηγική μπορεί να χαρακτηρισθεί μια επένδυση που προάγει την έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση, ενώ προστέθηκαν και άλλοι «επιλέξιμοι» κλάδοι όπως αυτός της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, του πρωτογενούς τομέα, αλλά ακόμη και της παροχής υπηρεσιών, εν γένει, του τριτογενούς τομέα. Στρατηγική επένδυση, επίσης, μπορεί να χαρακτηριζόταν και κάποια επένδυση με την οποία δεν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, αλλά απλώς διατηρούνται 600 θέσεις εργασίας. Με τον νόμο 4146/2013 εισήχθη και η έννοια των Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (τα περίφημα ΕΣΧΑΣΕ) που στην ουσία περιλαμβάνουν ειδικούς όρους δόμησης, κατά παρέκκλιση της γενικής νομοθεσίας, και θεσπίζονται με Προεδρικά Διατάγματα. Με τον ίδιο νόμο θεσπίστηκε και το πρόγραμμα της «χρυσής βίζας» για ιδιοκτήτες που προέρχονται από τρίτες χώρες και αγοράζουν ακίνητα αξίας τουλάχιστον 250.000 ευρώ.

Τον Απρίλιο του 2019 αναθεωρήθηκε εκ νέου το θεσμικό πλαίσιο για τις στρατηγικές επενδύσεις με τον νόμο 4609/2019 με νέες αλλαγές στον ορισμό τους και νέες «εκπτώσεις». Τότε καθιερώθηκαν και οι «στρατηγικές επενδύσεις ταχείας αδειοδότησης», με το ελάχιστο όριο προϋπολογισμού να πέφτει σε κάποιες επιμέρους κατηγορίες στα 20 εκατ. ευρώ και τον ελάχιστο αριθμό θέσεων εργασίας να είναι μόλις 30. Επιπλέον, στον νόμο έπαψαν να καθορίζονται πλέον συγκεκριμένοι κλάδοι στους οποίους πρέπει να ανήκει μια επένδυση για να χαρακτηρισθεί στρατηγική. Κάποιες επιπλέον τροποποιήσεις, κυρίως ως προς την επιτάχυνση των διαδικασιών έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων, αλλά και τη διεύρυνση του πεδίου αύξησης του συντελεστή δόμησης, επήλθαν τον Οκτώβριο του ίδιου έτους με τον νόμο 4635/2019.

Από το κακό στο χειρότερο

Αν και η χώρα ήταν πλέον εκτός μνημονίων και η απασχόληση είχε αυξηθεί, δηλαδή δεν υπήρχε το «άλλοθι» της οικονομικής κρίσης, αλλά ίσως μόνο αυτό των έκτακτων συνθηκών που προκάλεσε η πανδημία, ο τελευταίος νόμος 4864/2021 προβλέπει ακόμη χαμηλότερο προϋπολογισμό για να χαρακτηρισθεί μια επένδυση στρατηγική, στα 75 εκατ. ευρώ από 100 εκατ. ευρώ που ήταν πρώτα για τη μεγάλη κατηγορία, αναφέροντας μάλιστα ρητά ότι αυτό ισχύει ανεξαρτήτως τομέα επένδυσης. Με τον ίδιο νόμο χαρακτηρίζονται ως στρατηγικές και επενδύσεις που συμπληρώνουν μια προηγούμενη στρατηγική επένδυση και μπορεί να έχουν προϋπολογισμό ακόμη και μόλις 10 εκατ. ευρώ, ενώ στρατηγικές «βαπτίστηκαν» ακόμη και επενδύσεις που γίνονται ύστερα από αναδιάρθρωση επιχειρήσεων.

«Απόβαση» στη Μύκονο 85 στελεχών εταιρειών από όλο τον κόσμο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Ισως να είναι μία από τις λιγοστές φορές, τουλάχιστον για τα δεδομένα της Μυκόνου, που περίπου 85 διευθύνοντες σύμβουλοι και ιδρυτές ξένων επιχειρήσεων συγκεντρώθηκαν στο νησί που έχει συνδεθεί με την έντονη διασκέδαση για να συζητήσουν για επενδύσεις. Το περασμένο Σαββατοκύριακο, μία ευρύχωρη βίλα στη βόρεια, ορεινή και απομονωμένη από την κοσμική Χώρα πλευρά του «Νησιού των Ανέμων» μετατράπηκε σε εκκολαπτήριο ιδεών. Επικεφαλής εταιρειών από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Σίλικον Βάλεϊ, την Ευρώπη και το Ισραήλ, με δραστηριότητα, μεταξύ άλλων, στην τεχνολογία, στην έξυπνη διαχείριση οχημάτων, στην κυβερνοασφάλεια, στα χρηματοοικονομικά και στην αγορά ακινήτων, συμμετείχαν στο συνέδριο «Follow the Entrepreneur» (Ακολούθησε τον Επιχειρηματία) που διοργάνωσε η επενδυτική εταιρεία Viva Investment Partners (VIP) με διευθύνουσα σύμβουλο την Αμερικανίδα επιχειρηματία δρα Τζούλι Μέγερ (Julie Meyer).

Επικεφαλής επιχειρήσεων από ΗΠΑ, Σίλικον Βάλεϊ, Ευρώπη και Ισραήλ συζήτησαν για τις προοπτικές επενδύσεων στην Ελλάδα.

Το περασμένο Σαββατοκύριακο, μια ευρύχωρη βίλα στη βόρεια, ορεινή και απομονωμένη από την κοσμική Χώρα πλευρά του «Νησιού των Ανέμων» μετατράπηκε σε εκκολαπτήριο επενδυτικών ιδεών.

Η Μέγερ, που είχε επιλεγεί το 2010 ως μία από τις 26 προσωπικότητες του επιχειρείν για να παράσχει συμβουλές στην κυβέρνηση της Βρετανίας για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στη χώρα, είναι πεπεισμένη ότι η παρούσα συγκυρία είναι η πλέον κατάλληλη για επενδύσεις στην Ελλάδα. Η ίδια φαίνεται να υπηρετεί τον συγκεκριμένο σκοπό, έχοντας ιδρύσει στην Ελλάδα παράρτημα της Viva Investment Partners, ενώ δραστηριοποιείται ήδη στην Κέα και στην αγορά ακινήτων του νησιού. Αν και ακόμη η Ελλάδα έχει μακρύ δρόμο ωσότου κερδίσει το στοίχημα και καθιερωθεί ως ισχυρός επενδυτικός πόλος, οι περισσότεροι επενδυτές που βρέθηκαν πριν από μία εβδομάδα στη Μύκονο εμφανίζονται διατεθειμένοι, έστω δοκιμαστικά, να δώσουν το «παρών» στην ελληνική αγορά.

Ευκαιρίες

«Η Ελλάδα αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία για επενδύσεις σε ιδιαίτερα ελκυστικά επιχειρηματικά εγχειρήματα, νέα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, εμπειρίες πολυτελείας (σ.σ. πολυτελή προϊόντα και υπηρεσίες), ακίνητα με αποδόσεις και καινοτόμες εφαρμογές στην ενέργεια. Οι δεκάδες επενδυτές που παρακολούθησαν το φόρουμ στη Μύκονο αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα και αξιολογούν το ενδεχόμενο να εγκατασταθούν στη χώρα είτε ως κάτοικοι είτε ως ψηφιακοί νομάδες», αναφέρει στην «Κ» η δρ Μέγερ. «Εχοντας ως βασικό αξίωμα ότι πρέπει να διάγουμε βίο από τον οποίο δεν θα χρειάζεται να κάνουμε διακοπές, εγκαταστάθηκα στην Κέα το 2020. Η πλατφόρμα Keanaissance που έχω δημιουργήσει έχει ως στόχο να προσελκύσει στο νησί άτομα υψηλότατης εισοδηματικής κατηγορίας (HNWI) που θα επένδυαν στην τοπική αγορά ακινήτων. Η ελληνική αγορά κατοικίας προσελκύει ισχυρή ζήτηση λόγω τόσο της αναπτυσσόμενης οικονομίας της Ελλάδας όσο και της "χρυσής βίζας", που εξασφαλίζει τη δυνατότητα ελεύθερης μετακίνησης στις χώρες της ζώνης Σένγκεν», σχολιάζει.

Εξόρυξη

Ο Κρίστιαν Σανζ (Christian Sanz), ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της startup Skycatch με έδρα τη Σίλικον Βάλεϊ, αναφέρει στην «Κ» ότι θα ενδιαφερόταν να αποκτήσει παρουσία στην Ελλάδα, κατά βάση στους τομείς της εξορυκτικής δραστηριότητας και των κατασκευών. Η Skycatch, μέσω της τεχνολογίας που έχει αναπτύξει και στηρίζεται στη χρήση drones και ψηφιακού νέφους (cloud), δημιουργεί και επεξεργάζεται υψηλής ακρίβειας γεωχωρικά δεδομένα. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν πολύτιμη πληροφορία για τεχνικές και εξορυκτικές εταιρείες που σχεδιάζουν την υλοποίηση μεγάλων και σύνθετων επενδύσεων και απαιτείται να έχουν ακριβή γνώση των ιδιαιτεροτήτων του εδάφους όπου θα επιχειρήσουν.

Η ελληνική αγορά παρουσιάζει ενδιαφέρον και για τη Ρόουζ Καρμάικλ (Rose Carmichael), διευθύνουσα σύμβουλο της βρετανικής εταιρείας Odo Drive, που έχει αναπτύξει ένα ειδικό λογισμικό για την έξυπνη διαχείριση οχημάτων.

Διανομή κρασιού

Για τον Ντάνιελ Κάρο (Daniel Caro), ιδρυτή και διευθύνοντα σύμβουλο της ελβετικής εταιρείας Amphora Wineries, που πραγματοποιεί, για λογαριασμό οινοπαραγωγών, το σύνολο των απαιτούμενων βημάτων μέχρι το προϊόν να φτάσει στο τελικό ράφι, η Ελλάδα θα αποτελέσει σύντομα τη νέα του αγορά. «Αρχές της νέας χρονιάς θα ξεκινήσουμε τη διανομή του κρασιού Vino Rosato στη Μύκονο και στην Αττική Ριβιέρα. Στόχος είναι το προϊόν σταδιακά να είναι διαθέσιμο σε όλη τη χώρα. Η Ελλάδα αποτελεί διεθνή κόμβο που προσελκύει υψηλής εισοδηματικής κατηγορίας ανθρώπους», σημειώνει.

Ελλειψη υποδομών

Ο διεθνούς φήμης Γάλλος αρχιτέκτονας Ζαν-Πιερ Χάιμ (Jean-Pierre Heim), που συμμετείχε στο συνέδριο της Μυκόνου, υπογραμμίζει ότι η Ελλάδα, έχοντας βγει από την κρίση, διαθέτει πολύ σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. «Η χώρα διαθέτει ανεπτυγμένες υποδομές και μπορεί να αποτελέσει πυλώνα του βιώσιμου και αειφόρου τουρισμού. Ωστόσο, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην περαιτέρω ανάπτυξη μαρινών απόλυτα βιοκλιματικών, με στόχο τη δημιουργία ενός δικτύου που θα διευκολύνει τη μετάβαση από το ένα νησί στο άλλο, ώστε να μην απαιτείται ένας ταξιδιώτης για να κατευθυνθεί, για παράδειγμα, στην Πάτμο να διέλθει από την Αθήνα. Αυτή τη στιγμή υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων που θα επιθυμούσε να επισκεφθεί με σκάφος την Ελλάδα, αλλά ελλείψει των κατάλληλων υποδομών αυτό δεν είναι εφικτό», εξηγεί ο κ. Χάιμ, που έχει σχεδιάσει έναν μεγάλο αριθμό έργων σε όλο τον κόσμο.

Πάντως, παρά τη θετική προδιάθεση για τη χώρα, ορισμένοι από τους επενδυτές που συμμετείχαν στο συνέδριο «Follow the Entrepreneur» θέτουν, όπως αναφέρουν στην «Κ», ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ενδεχόμενη δραστηριοποίησή τους την ενδελεχή εξέταση των δεικτών γραφειοκρατίας και διαφθοράς στην Ελλάδα.

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
INVESTORS IN PEOPLE
We invest in people Silver

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΘΕΣΕΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση των πιο κάτω θέσεων Διοικητικού Προσωπικού:

- **ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΚΕΝΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΒΟΗΘΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ Α2-Α5-Α7(ii)**
- **ΜΙΑ (1) ΚΕΝΗ ΜΟΝΙΜΗ ΘΕΣΗ ΒΟΗΘΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ Α2-Α5-Α7(ii)**
- **ΜΙΑ (1) ΚΕΝΗ ΜΟΝΙΜΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ Α9-Α11-Α12**

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου:
https://www.cut.ac.cy/university/administration/administrative-services/hr/jobs/
ή να αποτείνονται στα τηλέφωνα 25002236, 25002087.

Οι έμμεσοι φόροι είναι κοινωνικά άδικοι και πρέπει να μειωθούν

Η πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος Λουκία Σαράντη μιλάει στην «Κ»

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

«Οι έμμεσοι φόροι είναι κοινωνικά άδικοι και είναι αναγκαία η ακόμη μεγαλύτερη μείωσή τους». Η φράση αυτή δεν ανήκει σε κάποιον συνδικαλιστή, αλλά στην πρόεδρο και διευθύνουσα σύμβουλο της βιομηχανίας τεχνητής ξυλείας «Ακρίτας Α.Ε.», Λουκία Σαράντη, η οποία εδώ και λίγες ημέρες βρίσκεται και στο τιμόνι του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδας (ΣΒΕ). Στην πρώτη της συνέντευξη ως πρόεδρος του ΣΒΕ, η κ. Σαράντη μοιράζεται το όραμά της για τον σύνδεσμο, επισημαίνει τι χρειάζεται να κάνουν οι επιχειρήσεις και τι η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της πληθωριστικής κρίσης και ποιες δυσκολίες παρουσιάζει το επιχειρείν σε μια ακριτική περιοχή.

– Εδώ και λίγες μέρες έχετε εκλεγεί πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδας. Ποιοι είναι οι βασικοί στόχοι που έχετε θέσει;

– Η εκλογή μου ήταν σίγουρα ιδιαίτερα τιμητική. Οπως ξέρετε, ο σύνδεσμός μας τα τελευταία χρόνια έχει μεγαλώσει. Τα μέλη μας δεν προέρχονται πλέον μόνο από τη Βόρειο Ελλάδα, ενώ έχουμε αναβαθμιστεί σε κοινωνικό εταίρο. Συνεχίζοντας, λοιπόν, το έργο των προηγούμενων διοικήσεων και την τόσο γόνιμη περίοδο του κ. Σαββάκη, πρέπει τώρα, σε μια τόσο δύσκολη περίοδο για την οικονομία μας, να κάνουμε τα επόμενα βήματα. Από τους στόχους που έχουμε θέσει ξεχωρίζω τους εξής: α) να βοηθήσουμε στην πράξη τις ελληνικές επιχειρήσεις να αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες και τις προκλήσεις των αλλεπάλληλων κρίσεων που αντιμετωπίζουμε, β) να διευρύνουμε την ψηφιακή επανάσταση στο ελληνικό επιχειρείν, γ) να προωθήσουμε θέματα κοινωνικής και εταιρικής διακυβέρνησης, περιβαλλοντικής ευθύνης, συμπερίληψης και ισότητας ευκαιριών, δ) να δουλέψουμε με εκπαιδευτικούς φορείς για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού μας. Και βέβαια, να συμμετέχουμε ουσιαστικά στον δημόσιο διάλογο με προτάσεις, αποτελεσματική συνεργασία, αλλά και αντιπαράθεση –αν χρειαστεί– για να επιτύχουμε τον κοινό στόχο

Πώς να κρατήσουμε στην επιχείρησή μας στην Αλεξανδρούπολη –πόσο μάλλον να φέρουμε από την Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη– ένα στέλεχος αν δεν μπορούν να εξασφαλιστούν σωστές συνθήκες για την οικογένειά του, σημειώνει η κ. Λουκία Σαράντη.

της ανάπτυξης. Φιλοδοξούμε να κάνουμε τον ΣΒΕ ακόμη πιο μεγάλο, πιο παρεμβατικό, πιο σύγχρονο, πιο αποτελεσματικό για τα μέλη του και κυρίως πιο χρήσιμο για την ελληνική οικονομία και κοινωνία.

– Οπως επισημάνατε, αναλαμβάνετε πρόεδρος του ΣΒΕ σε μια ακόμη δύσκολη περίοδο για την οικονομία. Πώς κρίνετε τα μέτρα που έχει λάβει μέχρι στιγμής η κυβέρνηση για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών; Θεωρείτε ρεαλιστικούς τους στόχους που τίθενται στο προσχέδιο του προϋπολογισμού;

– Η οικονομική και γεωπολιτική συγκυρία είναι εξαιρετικά δύσκολη και κρίσιμη. Οι προκλήσεις είναι μεγάλες. Γι' αυτό και ο ΣΒΕ έχει ανακοινώσει δέσμη μέτρων, ώστε να συμβάλουμε στο έργο της κυβέρνησης. Προσπαθούμε να στηρίξουμε κι εμείς την οικονομία, αλλά και την κοινωνία μας. Τα μέτρα της κυβέρνησης νομίζω πως είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης έχει κρίνει ότι η ελληνική κυβέρνηση ανέπτυξε ένα από τα μεγαλύτερα δημοσιονομικά πακέτα στη Ζώνη του ευρώ κατά την πανδημία, ενώ νομίζω ότι και τα πρόσφατα μέτρα στήριξης απαντούν στις ανάγκες που δημιούργησε η ενεργειακή κρίση, στο πλαίσιο των αντικειμενικών δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας. Μέχρι τώρα έχουμε διατηρήσει έναν ρυθμό ανάπτυξης εξαιρετικό, δείχνουμε αντοχές. Ομως η επιθετική αύξηση των επιτοκίων και το γεγονός ότι χώρες σημαντικοί εταίροι μας αναμένεται να επηρεαστούν πολύ, πρέπει να μας προβληματίσει. Οσο για τον προϋπολογισμό, είναι μια προβολή στο μέλλον. Και το μέλλον, στην παρούσα γεωπολιτική συγκυρία, μπορεί να μας καταπλήξει είτε ευχάριστα είτε δυσάρεστα – ελπίζω ασφαλώς το πρώτο!

Να ενισχύσουμε την καινοτομία

– Οι επιχειρήσεις, από την πλευρά τους, τι πρέπει να κάνουν για να περιορίσουν τις συνέπειες που έχει στα αποτελέσματά τους η αύξηση του ενεργειακού κόστους και του κόστους των πρώτων και δεύτερων υλών;

– Οι επιχειρήσεις είναι πραγματιστικά όντα. Προσαρμοζόμαστε, λοιπόν, όσο μπορούμε στη ραγδαία αύξηση του ενεργειακού κόστους και των Α και των Β υλών. Η ανάγκη πάντα δείχνει τον δρόμο της λύσης. Κι εδώ ο δρόμος, τελικά, είναι η παραγωγή καινοτομίας, από τις επιχειρήσεις και την επιστημονική κοινότητα. Μόνον έτσι μπορούμε να απαντήσουμε στις πρωτοφανείς αυξήσεις. Πρέπει όμως και οι δημόσιες πολιτικές, εθνικές και ευρωπαϊκές, να διευκολύνουν και να κλιμακώσουν την καινοτομία. Στην Ελλάδα, καλούμαστε να καινοτομήσουμε, να βελτιώσουμε και να αυξήσουμε την προσφορά ώριμων πλέον τεχνολογιών παραγωγής ενέργειας. Πρέπει να επιταχυνθούν ακόμη περισσότερο οι επενδύσεις σε ΑΠΕ, να προσπεράσουμε τη γραφειοκρατία των σχετικών διαδικασιών. Ετσι θα επιταχυνθεί η αναγκαία διείσδυση των ΑΠΕ στο δίκτυο. Η ενίσχυση της φερεγγυότητας του δικτύου και η συντήρηση των υποδομών είναι απαραίτητες για την απρόσκοπτη παροχή ενέργειας, είτε μέσω παραδοσιακών πηγών είτε μέσω Net Metering.

– Το ενδεχόμενο κάμψης της κατανάλωσης λόγω πληθωρισμού και μείωσης διαθέσιμου εισοδήματος πώς θεωρείτε ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί; Με μείωση έμμεσων φόρων, με τιμαριθμική αναπροσαρμογή των μισθών;

– Σας απαντώ κατηγορηματικά ότι είναι αναγκαία η ακόμη μεγαλύτερη μείωση των έμμεσων φόρων. Ξέρετε, στην Ελλάδα οι περισσότερες κυβερνήσεις δείχνουν ιστορικά μια προτίμηση στην έμμεση φορολογία. Ομως οι έμμεσοι φόροι είναι κοινωνικά άδικοι. Δεν ξέρω αν αυτό περιμένατε να ακούσετε από μία εκπρόσωπο των βιομηχανιών, όμως είναι η πραγματικότητα. Ευτυχώς, αυτό αρχίζει να αλλάζει – δείτε μειώσεις σε ΕΝΦΙΑ, φορολογικούς συντελεστές, ασφαλιστικές εισφορές και άλλα. Οπως η πανδημία επιτάχυνε την ψηφιοποίηση της σχέσης μας με το Δημόσιο, έτσι και η ενεργειακή κρίση μπορεί να λειτουργήσει σαν επιπρόσθετο έναυσμα, πάλι με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, για τη ραγδαία μείωση της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής και την παρεπόμενη μείωση των υψηλών έμμεσων φόρων. Με απλά λόγια, μέχρι πρόσφατα το κράτος έλεγε «επειδή δεν μπορώ να βρω όσους φοροδιαφεύγουν, παίρνω περισσότερα από όσους είναι συνεπείς». Πλέον, αφού αλλάζει το πρώτο σκέλος, μπορεί και πρέπει να αλλάξει και το δεύτερο. Πάντως είναι ένα σύνθετο θέμα. Χρειάζονται συνδυαστικές λύσεις. Και σίγουρα δεν μπορούμε να βρούμε τη σωστή συνταγή, ως μέλη της Ε.Ε., εάν δεν τιθασεύσουμε τον πληθωρισμό.

– Ως γυναίκα, ποιες δυσκολίες ή ευκολίες αντιμετωπίσατε στην επαγγελματική σας πορεία; Παίζει τελικά ρόλο το φύλο στην άσκηση διοίκησης;

– Θα είμαι ειλικρινής μαζί σας. Στο ελληνικό επιχειρείν ηγεμονεύει η οικογενειακή ιδιοκτησία και έλεγχος, κι αυτό διευκολύνει μια γυναίκα που αναλαμβάνει τα ηνία λόγω οικογενειακής σχέσης με τον άνδρα προκάτοχό της. Συνήθως χαίρει αρχικής αποδοχής. Η οικογενειακή παράδοση δίνει ευκαιρίες στην πρόοδο, στην ανάληψη ευθύνης από μια γυναίκα σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία – όσο αντιφατικό κι αν ακούγεται.

Το εσωτερικό brain drain στις ακριτικές περιοχές μπορεί να σταματήσει

– Ποιες είναι οι βασικότερες προκλήσεις σήμερα για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα;

– Ολο και περισσότερο γίνεται κοινή πεποίθηση ότι οι άξιοι πρέπει να επιβραβεύονται και να προχωρούν, ανεξαρτήτως φύλου ή ηλικίας. Δυστυχώς, όμως, η καθυστέρηση του κράτους μας εξακολουθεί να βάζει σημαντικά πρακτικά εμπόδια. Μια εργαζόμενη γυναίκα μπορεί να είναι ταυτόχρονα και μητέρα ή κόρη, επιφορτισμένη, καλώς ή κακώς, και με τις αντίστοιχες οικογενειακές υποχρεώσεις. Ομως το κράτος πρόνοιας παρουσιάζει διαχρονικά σημαντικά κενά. Οταν αυτή η γυναίκα δεν έχει βρεφονηπιακό σταθμό ή ολοήμερο σχολείο για το παιδί της, δεν έχει κοινωνικές δομές για τη φροντίδα των υπερήλικων γονιών της, στην πράξη δυσκολεύεται και στο να σταδιοδρομήσει ως στέλεχος ή επιχειρηματίας. Ετσι, έχουμε μικρότερη είσοδο ή μεγαλύτερα διαλείμματα στην εργασία γυναικών – και κατ' επέκταση χαμηλότερη συμμετοχή των γυναικών και στην επιχειρηματικότητα. Αυτά τα προβλήματα πρέπει να ξεπεράσουμε, γιατί –όπως τόνισε και η Επιτροπή Πισσαρίδη– η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην εργασία είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

– Η επιχείρησή σας βρίσκεται σε μια ακριτική περιοχή, στον Εβρο. Υπάρχει προοπτική για τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε ακριτικές περιοχές;

– Εδώ πάμε σε μια άλλη μεγάλη ελληνική παθογένεια. Στις ακριτικές περιοχές –και γενικότερα στην περιφέρεια– έχουμε ανάγκη από αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, καλά πανεπιστήμια, καλά νοσοκομεία. Αυτό είναι το μόνο ανάχωμα που μπορεί να υπάρξει στο εσωτερικό brain drain... Πώς να κρατήσουμε στην επιχείρησή μας στην Αλεξανδρούπολη –πόσο μάλλον να φέρουμε από την Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη– ένα αναγκαίο στέλεχος αν δεν μπορεί να εξασφαλιστούν σωστές συνθήκες για την οικογένειά του; Για να ανταγωνιστούμε τη βαθιά αγορά εργασίας της Αθήνας, θέλουμε εξαιρετικούς αποφοίτους από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο στη Θράκη, με το οποίο πρέπει όλες οι επιχειρήσεις να μπορούν να έρθουν σε συνεργασία. Δεν ζητάμε από το κράτος να στηρίξει τις επιχειρήσεις μας, ζητάμε πρώτα να στηρίξει τη Θράκη. Αν γίνει αυτό, θα τα καταφέρουμε κι εμείς με τις επιχειρήσεις μας. Οσα σας λέω αποτελούν και εθνική ανάγκη. Δείτε το Ηνωμένο Βασίλειο... Η υπέρμετρη ηγεμονία του Λονδίνου και του Νότου και η αργοπορημένη, λειψή προσπάθεια ενίσχυσης της βόρειας Αγγλίας οδήγησαν στο καταστροφικό αποτέλεσμα του Brexit, που σήμερα απειλεί με διάσπαση το Ηνωμένο Βασίλειο. Ως επιχειρήσεις της περιοχής και ως ΣΒΕ, λοιπόν, έχουμε συγκεκριμένες προτάσεις για τη μείωση του υπέρογκου λειτουργικού κόστους λόγω της γεωγραφικής θέσης – και όσα ισχύουν για τη Θράκη, ισχύουν και για την Ηπειρο. Αλλά για να αποδώσει, για παράδειγμα, η επιδότηση του μεταφορικού κόστους και του επιτοκιακού κόστους δανεισμού, χρειαζόμαστε πρωτίστως ένα κράτος που να διασφαλίζει καλύτερη ποιότητα ζωής στη Θράκη και να προσφέρει αναβαθμισμένες υπηρεσίες, ιδίως στην εκπαίδευση και στην έρευνα. Οφείλω, πάντως, να εκφράσω την ικανοποίησή μας για την πρωτοβουλία της κυβέρνησης και τη συστηματική εργασία της Διακομματικής Επιτροπής για τη Θράκη. Το πόρισμά της εστιάζει ακριβώς στην οικονομική θωράκιση και στην αναβάθμιση των δημόσιων πολιτικών για τη Θράκη. Ελπίζω να το δούμε να γίνεται πραγματικότητα.

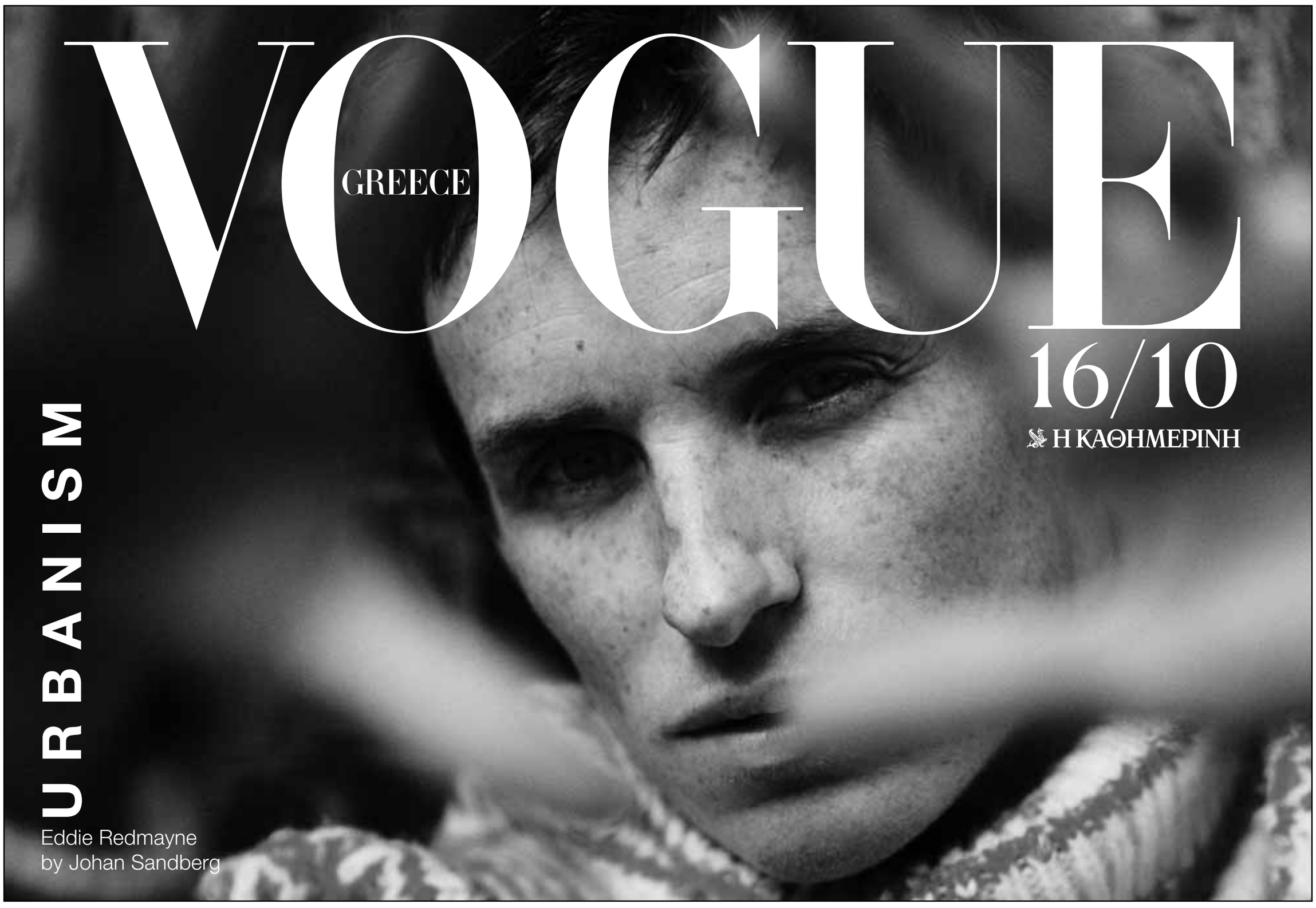

Ανήσυχοι οι επενδυτές, μικρή πτώση 0,69% στο Χρηματιστήριο

Αρνητικό κλίμα λόγω κλιμάκωσης πολέμου στην Ουκρανία και αυξήσεων επιτοκίων

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Συγκρατημένες απώλειες σε σχέση με τη σημαντική πτώση στην Ευρώπη, αλλά και έντονη νευρικότητα, σημείωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών σε μια γενικότερα αρνητική ημέρα για τις διεθνείς αγορές, λόγω της επιδείνωσης του κλίματος που προκαλούν η κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία, η ενίσχυση των μέτρων της Κίνας για την πανδημία και οι ταχείες αυξήσεις επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες, στέλνοντας τους επενδυτές μακριά από το ρίσκο.

Η παγκόσμια επενδυτική κοινότητα αξιολογεί τα μακροοικονομικά στοιχεία και τα εταιρικά αποτελέσματα γ΄ τριμήνου και, προς το παρόν, δεν υπάρχει πρόσφορο έδαφος για ανάληψη μεγαλύτερου ρίσκου, όπως σημειώνει η Depolas Investment Services. Σε αυτό

Τα βασικά επίπεδα στήριξης για τον Γενικό Δείκτη αποτελούν οι 790 και 770 μονάδες.

το πλαίσιο δεν αναμένεται ουσιαστική διαφοροποίηση στην ελληνική αγορά, με τα βασικά επίπεδα στήριξης για τον Γενικό Δείκτη, όπως επισημαίνει, να αποτελούν οι 790 και 770 μονάδες, ενώ αντιστάσεις πιθανότατα να εμφανιστούν στις 830 και 850 μονάδες.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,69% στις 808,98 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 36,35 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 0,59% επίσης και στις 1.949,15 μονάδες, ενώ στο -0,37% και στις 1.261,90 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips, τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσαν οι Motor Oil (-2,7%) και Jumbo (-2,21%), ενώ με πτώση άνω του 1% ακολούθησαν οι HELLENiQ ENERGY (ΕΛΠΕ), Titan, Βιοχάλκο, ΑΔΜΗΕ, Aegean, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΕΛΒΑΛΧαλκόρ, Ελλάκτωρ, ΕΥΔΑΠ, Mytilineos και ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή. Ανοδικά έκλεισαν τέσσερις τίτλοι, οι Coca-Cola (+0,45%), Quest (+0,99%), ΟΠΑΠ (+0,83%) και Σαράντης (+1,97%).

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 0,59% στις 1.949,15 μονάδες και της μεσαίας κατά 0,37% στις 1.261,90 μονάδες.

Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε απώλειες 0,51% στις 533,66 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να υποχωρεί κατά 1,39%, την Alpha Bank κατά 1,03% και την Εθνική Τράπεζα κατά 0,34%, ενώ η Eurobank έκλεισε με οριακά κέρδη 0,09%. Εν τω μεταξύ, νέα «ψήφο εμπιστοσύνης» έδωσε η JP Morgan στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο, καθώς, σε έκθεσή της για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, ξεχώρισε τις ελληνικές τράπεζες για τις εντυπωσιακές επιδόσεις τους σε αυτό το μέτωπο, διατηρώντας έτσι τη θετική της στάση για τις μετοχές τους και βλέποντας σημαντικά περιθώρια ανόδου στο ταμπλό του Χ.Α.

Το ΔΝΤ αλλά και οι επενδυτικοί οίκοι επαναλαμβάνουν την προειδοποίηση για επερχόμενη ύφεση στην παγκόσμια οικονομία το τελευταίο τρίμηνο του 2022 και το επόμενο έτος, με τις διεθνείς αγορές να συνεχίζουν την πλαγιοκαθοδική τους κίνηση και τις αποδόσεις των ομολόγων να αναρριχώνται, συμπαρασύροντας και τις αποδόσεις των 10ετών ελληνικών τίτλων παρά το γεγονός ότι ο ελληνικός προϋπολογισμός καταγράφει ήδη πρωτογενές πλεόνασμα και τα χαρακτηριστικά του ελληνικού χρέους (χαμηλότοκο και μακροπρόθεσμο) δύσκολα μπορεί να διαταράξουν την αξιοπιστία του, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Το ελληνικό χρηματιστήριο, όπως προσθέτει, μετά ένα ανοδικό διήμερο στο ξεκίνημα του τελευταίου τριμήνου, επανήλθε στη γνώριμη συμπεριφορά του: συναλλακτική απαξίωση αλλά και ανθεκτικότητα καθώς ο Γενικός Δείκτης κινείται σε στενό εύρος, με τις 805 μονάδες να συνιστούν ισχυρή στήριξη και τις 825 μονάδες την πλησιέστερη αντίσταση.

Παρά τις ελπιδοφόρες ενδείξεις για συνέχιση της μεγέθυνσης και το 2023 στην ελληνική οικονομία, η ουκρανική κρίση αλλά και η ένταση στα ελληνοτουρκικά μπορούν να διαμορφώσουν δεδομένα που θα ανατρέψουν το θετικό σενάριο. Ωστόσο, η μέχρι τώρα ανθεκτικότητα του ελληνικού χρηματιστηρίου συνιστά σοβαρή ένδειξη πως η ελληνική οικονομία μπορεί να συνεχίσει να εκπλήσσει με τις επιδόσεις της παρά τις εκτιμήσεις των παρατηρητών, συμπεριλαμβανομένου και του αφιερώματος του Economist, ότι η παγκόσμια οικονομία οδηγείται προς την ύφεση, καταλήγει ο κ. Τζάνας.

Μικρές απώλειες στην Ευρώπη

Η απαισιοδοξία για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας και η προοπτική περαιτέρω αυξήσεων των επιτοκίων από τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες επανέφεραν και χθες το αρνητικό κλίμα στις ευρωπαϊκές, που έκλεισαν όλες με μικρές απώλειες. Η ανησυχία για τις αυξήσεις στο κόστος του δανεισμού και τον αντίκτυπό τους στην οικονομική ανάπτυξη συνδυάστηκε, άλλωστε, χθες με την εντεινόμενη αγωνία για την κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία, καθώς η Ευρώπη πα-

Ανάμεσα στους δείκτες με τη χειρότερη επίδοση ήταν εκείνος του κλάδου των χημικών βιομηχανιών.

ρακολουθούσε τις αλλεπάλληλες εκρήξεις στο κέντρο του Κιέβου. Η Τράπεζα της Αγγλίας συνέχισε, εξάλλου, χθες τις παρεμβάσεις της στις αγορές τίτλων, σε μια προσπάθεια να αποτρέψει τους «κινδύνους που απειλούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα», όπως ανέφερε στη σχετική ανακοίνωσή της.

Την ίδια στιγμή, ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 έκλεινε με υποχώρηση 0,6% σημειώνοντας τα χαμηλότερα επίπεδα μιας και πλέον εβδομάδας. Περιόρισε, όμως, τις μεγαλύτερες απώλειες που είχε σημειώσει τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης. Στις τελευταίες πέντε συνεδριάσεις ο EuroStoxx 600 έχει χάσει συνολικά 3,7%, καθώς τα τελευταία στοιχεία φέρουν την αμερικανική αγορά εργασίας να διατηρείται σε ικανοποιητική κατάσταση και τις αμερικανικές εταιρείες να συνεχίζουν τις προσλήψεις. Το αποτέλεσμα είναι να επικρατεί η προσδοκία νέων αυξήσεων των επιτοκίων από τη Federal Reserve, που εκτιμάται πως θα οδηγήσουν την οικονομία σε ύφεση. Το κλίμα επιβάρυνε περαιτέρω χθες η έκθεση του ΔΝΤ για την παγκόσμια οικονομία, που προειδοποιεί για τον κίνδυνο βαθιάς ύφεσης, ιδιαιτέρως αν οι ιθύνοντες δεν χειριστούν αποτελεσματικά το πρόβλημα του πληθωρισμού.

Ανάμεσα στους δείκτες με τη χειρότερη επίδοση της χθεσινής συνεδρίασης ήταν εκείνος του κλάδου των χημικών βιομηχανιών, που έκλεισε με απώλειες 2,5%. Ενδεικτική περίπτωση η γερμανική εταιρεία χημικών Brenntag, η μετοχή της οποίας υποχώρησε κατά 6,4%. Στον αντίποδα, ο δείκτης που παρακολουθεί τις εταιρείες λιανικών πωλήσεων, ο οποίος έκλεισε με άνοδο 0,75%. Ανάμεσα στις κυριότερες ευρωπαϊκές αγορές τις μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψε χθες ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου, που έκλεισε με πτώση 1,06%. Ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με απώλειες 0,43% και ο CAC 40 του Παρισιού με απώλειες 0,13%. Τέλος, ο FTSE MIB του Μιλάνου έκλεισε με απώλειες 0,87%.

REUTERS, BLOOMBERG, CNBC

Ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με απώλειες 0,43%.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	110.1	1.5121
ALCOA CORP	38.4	-1.1329
ALLEGHANY CRP	841.71	-0.0641
ALTRIA GROUP	44.495	2.3815
AMAZON COM	114.53	0.7566
AMER EXPRESS C	138.9	1.0108
AMER INTL GROU	48.92	0.9909
AMGEN	247.05	6.4183
APPLE INC	140.47	0.0356
BANK OF AMERIC	30.165	-1.6145
BAXTER INTL IN	55.91	1.6915
BOEING CO	133.26	1.0311
BRISTOL MYERS	70.095	2.3584
CAMPBELL SOUP	48.625	1.8965
CATERPILLAR IN	181.67	1.6791
CIGNA CORP	293.395	2.6826
CHEVRON	159.77	1.6737
CISCO SYSTEMS	40.015	0.3134
CITIGROUP	41.39	-0.5048
CERVECERIAS	10.73	-0.2788
COCA-COLA CO	55.135	1.3697
COLGATE PALMOL	69.53	1.5333
DANAOS CORP	54.852	0.4984
DIANA SHIPPING	4.0191	0.4775
DOW INC	44.72	-0.3565
DUPONT DE NMOU	52.52	1.5272
ENTERGY CP	102.29	0.0587
EXXON MOBIL	99.4634	0.6307
FEDEX CORP	153.315	0.0685
FORD MOTOR CO	11.735	3.3011
INTL BUS MACHI	118.97	1.0361
GENERAL DYNAMI	229.86	1.9742
GENERAL ELEC C	64.68	-0.4617
GOLDM SACHS GR	300.35	-0.0632
HALLIBURTON CO	30.21	2.2335
HARTFORD FINL	64.81	1.5831
HP INC	25.24	1.0004
HOME DEPOT INC	284.99	0.8957
INTEL CORP	25.21	0.0397
JOHNSON JOHNSO	163.96	2.2131
JPMORGAN CHASE	104.235	-0.7191
LAZARD	32.25	0.2175
MCDONALD'S COR	238.635	1.5684
MERCK & CO	91.6809	1.3273
MICROSOFT CP	228.3052	-0.4121
3M COMPANY	110.08	1.4936
MORGAN STANLEY	78.26	-0.1913
NIKE INC CL B	87.95	1.4535
NORFOLK SOUTHE	215.05	1.324
PFIZER INC	42.395	1.5449
PROCTER & GAMB	125.59	1.4787
ROCKWELL AUTOM	227.6761	1.0412
SCHLUMBERGER L	42.163	0.0783
SOUTHERN	64.495	0.7892
STEALTHGAS	2.91	5.4348
TSAKOS ENERGY	15.805	1.1196
UNISYS CORP	8.68	-1.2514
UNITEDHEALTH G	504.59	1.1486
US BANCORP	39.485	-0.8662
VERIZON COMMS	36.41	-0.5735
WALT DISNEY CO	94.35	-0.8512
WELLS FARGO &	40.89	-1.351
WALMART INC	133.58	3.2942

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2773.67886	-1.617
A.B.FOOD	1273.84665	0
ADMIRAL GRP	1897.49123	-0.157
ASHTEAD GRP.	4167	-3.593
ANTOFAGASTA	1101.45	-2.671
AVIVA	386.65085	-4.171
ASTRAZENECA	9804	-0.01
BABCOCK INTL	285.8	-0.902
BAE SYS.	840.25952	-0.406
BARCLAYS	141.32044	-2.15
BR.AMER.TOB.	3312.61531	-1.205
BARRATT DEVEL.	344.01251	0.38
BERKELEY GPHL	3293	0.122
BR.LAND	331.66881	-1.073
BUNZL	2664	-0.745
BP	448.955	-2.13
BURBERRY GRP	1867.23864	-0.08
BT GROUP	124.82478	-1.551
COCACOLA HBC A	1983.875	-0.306
CARNIVAL	499.12688	1.476
CENTRICA	69.36	0.463
COMPASS GROUP	1818	0.864
CAPITA GROUP	25.54	-1.845
CRH	2907.5	-0.971
DCC	4671.875	-1.058
DIAGEO	3630.24281	0.425
DIRECT LINE	192.6819	-0.414
EXPERIAN	2671	-0.707
EASYJET	300.045	-0.169
FRESNILLO	775.29623	-1.164
GLENCORE	483.5268	-1.865
GSK	1357.4	0.832
HIKMA	1312.5	0.693
HAMMERSON	18.49	-0.512
HARGREAVES LS	844.52166	-4.945
HSBC HLDGS.UK	454.6	-1.783
INTL CONSOL AI	102.82	0.55
INTERCON. HOTE	4360.5	-1.271
3I GRP.	1095.00072	-3.004
IMP.BRANDS	2010.0024	1.047
INTERTEK GROUP	3672	-0.649
ITV	59.17372	-0.1
JOHNSON MATTHE	1808.64027	-2.575
KINGFISHER	207.95862	-0.566
LAND SECS.	500.125	-0.911
LEGAL&GEN.	214.9459	-5.181
LLOYDS GRP.	41.4696	-1.647
MARKS & SP.	2534	1.762
MONDI	1390.97034	-2.447
NATIONAL GRID	900.1831	-1.887
NEXT	4556.3807	0.42
PROVIDENT FIN.	158.1	-4.414
PRUDENTIAL	886.4319	-3.883
PERSIMMON	1213.8032	-0.123
PEARSON	916.18367	-0.96
RELX	2250	-0.58
RIO TINTO	5003.4114	-2.373
ROLLS-ROYCE HL	68.93968	0.871
SAINSBURY(J)	174.46628	1.301
SCHRODERS	375.98579	-1.916
SAGE GRP.	686.4	-1.209
ST JAMESS PLAC	983.65	-3.728
SMITHS GROUP	1538.2985	-0.803
SMITH&NEPHEW	1014.627	-0.197
SSE	1465.4835	-2.51
STAND.CHART.	554.40345	-3.896
SEVERN TRENT	2259.05832	-0.618
TRAVIS PERKINS	775.34672	-0.231
TESCO	206.3164	0.437
TUI AG	112	3.369
TAYLOR WIMPEY	88.8226	-0.268
UNILEVER	3949.5	0.908
UTD. UTILITIES	842.11667	-1.204
VODAFONE GROUP	101.2447	-0.177
WPP	748.69801	-1.685
WHITBREAD	2424.9394	-0.82

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	24.9	-0.64
RICHEMONT N	95.54	-1.04
GEBERIT N1	422.8	-0.98
OVARTIS N	75.75	0.24
ROCHE HOLDING	322.6	0.53
SGS N	2079	-1.56
SWATCH GROUP I	217.9	-2.55
ADECCO N	27.29	0.44
JULIUS BAER N	41.83	-1.76
CS GROUP AG	4.385	0.76
GIVAUDAN N	2824	-6.8
NESTLE SA	105.74	-0.23
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	451.5	-0.38
SWISS RE N	69.58	-1.16
UBS GROUP N	14.265	-1.38
ZURICH INSURAN	392.5	-0.83

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	115.08	0.84
ALLIANZ SE	164.62	-0.24
BASF SE	41.465	-1.725
BAY MOT WERKE	72.38	0.35
BEIERSDORF	100.7	0.76
BAYER N AG	48.415	0.88
COMMERZBANK	7.162	-0.232
CONTINENTAL AG	47.88	-0.12
DEUTSCHE BANK	7.778	-0.186
DEUTSCHE POST	32.32	0
DT BOERSE N	166	-0.45
DT LUFTHANSA A	6.142	0.117
DT TELEKOM N	17.704	-0.006
E.ON SE NA	7.606	-0.21
FRESENIUS MEDI	27.22	0.64
FRESENIUS SE	20.57	0.14
HEIDELBERGCEME	41.34	-1.03
HENKEL AG&CO V	62	0.5
INFINEON TECH	23.3	-0.725
K+S AG NA	21.09	-1.1
MERCK KGAA	165.25	0.4
MUENCH. RUECK	240.7	-5.1
RWE AG	36.84	-0.71
THYSSENKRUPP A	4.837	-0.039
VOLKSWAGEN VZ	123.3	-1.16
VONOVIA SE	20.32	0.37
SIEMENS N	103.1	-0.78
SAP SE	86.04	-0.28

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	32.63	-2.48
AEGON	3.973	-5.16
ABN AMRO BANK	8.87	-1.73
AKZO NOBEL	59.24	-1.07
ARCELORMITTAL	21.49	-1.06
ASML HOLDING	414.9	-4.1
BOSKALIS WESTM	33	0.18
GALAPAGOS	43.18	-0.07
HEINEKEN	90.1	2.27
ING GROEP	8.828	-0.86
KONINKLIJKE DS	114.8	-1.29
KPN KON	2.739	-0.72
NN GROUP	40.04	-1.45
KONINKLIJKE DS	114.8	-1.29
IMCD	117.05	-5.34
RANDSTAD	44.12	0.34
RELX	25.55	-0.04
UNIBAIL RODAM	41.76	0
VOPAK	19.07	-0.55
WOLTERS KLUWER	101.45	0.15

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	0.97	0.97
ATLANTIA	22.41	22.52
AZIMUT HLDG	14.74	14.71
ENEL	4.08	4.12
ENI	11.57	11.78
GENERALI ASS	13.99	13.91
GEOX	0.74	0.73
INTESA SANPAOL	1.6954	-0.71
MEDIOBANCA	7.95	7.95
RCS MEDIAGROUP	0.64	0.64
PRYSMIAN	31.16	30.36
SNAM	4.09	4.15
STMICROELEC.N.	32.01	33.02
TELECOM ITALIA	0.18	0.18
TENARIS	14.49	14.57
TERNA	6.15	6.24
UNICREDIT	10.714	-1.67

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	7/10	Μετ.%
AJINOMOTO	3995	-0.75
ASAHI GROUP HL	4340	-4.66
ASTELLAS PHARM	1924.5	-2.21
BRIDGESTONE CO	4862	-0.82
CANON INC	3223	-3.04
CASIO COMPUTER	1311	-3.03
CITIZEN WATCH	609	-2.09
CREDIT SAISON	1783	-2.19
DAIWA SEC GROU	573.7	-1.12
SUBARU	2238.5	-1.84
FUJIFILM HOLDI	6648	-4.5
FUJITSU	15820	-2.56
HINO MOTORS	600	-2.12
HITACHI	6357	-2.78
HONDA MOTOR	3222	-2.1
IHI	3085	-1.91
ISUZU MOTORS	1655	-1.49
KAWASAKI HVY I	2308	-0.69
KAJIMA CORP	1391	-0.86
KEIO	5320	-0.93
KOBE STEEL	601	-1.15
KONICA MINOLTA	443	-3.28
JTEKT	949	-1.04
MITSUB UFJ FG	650.1	-0.4
MITSUBISHI COR	4119	-2.07
MITSUBISHI ELE	1334.5	-0.93
MITSUBISHI MOT	486	-5.08
NEC CORPORATIO	4660	-2.31
NIKKON HLDG	2379	-0.88
NIKON CORP	1316	-6.27
NIPPON SUISAN	4340	0
NISSAN MOTOR C	461.2	-2.08
NOMURA HOLDING	482	-1.41
NISSAN CHEMICA	6710	0.9
NIPPON PAPER I	917	
OBAYASHI CORP	948	-0.11
ODAKYU ELEC RA	1882	-0.37
OJI HOLDINGS	536	-0.74
OSAKA GAS	2205	1.05
RICOH CO LTD	1053	-2.95
SECOM	8450	-0.86
SEVEN & I HLDG	5250	-4.3
SHARP CORP	819	-4.66
SHIMIZU CORP	729	0.14
SHISEIDO	5051	-3.53
SONY GROUP COR	9486	-4.09
SMFG	4140	-0.02
SUMITOMO CHEM	499	-1.19
SUZUKI	860	-0.58
TAISEI CORP	4030	-0.74
TDK CORPORATIO	4550	-4.71
TOBU RAILWAY	3480	0.43
TOKIO MARINE H	2595.5	0.14
TORAY INDUSTRI	727.7	-2.49
TREND MICRO	7550	-2.45
TOPY INDS LTD	1564	-3.69
TORAY INDUSTRI	727.7	-2.49
TOSHIBA CORP	5016	-3.96
TOYOBO	1061	-0.38
TOYOTA MOTOR C	1966.5	-0.96
YAMAHA CORP	5190	-3.71

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	21.20	-0.33
AIR LIQUIDE	117.60	-0.44
ALSTOM	17.01	0.38
AXA	23.01	-0.73
BNP PARIBAS	42.77	-2.33
BOUYGUES	26.57	0.3
CAPGEMINI	160.55	-1.5
CARREFOUR	14.79	1.72
CASINO GUICHAR	7.96	-2.09
CREDIT AGRICOL	8.33	-1.22
DANONE	47.79	0.65
DASSAULT SYSTE	33.84	0.04
EDF	11.92	0.04
L'OREAL	327.50	0.85
L.V.M.H.	610.50	0
LAGARDERE	15.65	-0.7
MICHELIN	22.58	1.05
PERNOD RICARD	177.90	0.71
KERING	445.25	0.38
PUBLICIS GROUP	52.56	0.31
RENAULT	30.73	-2.2
SAINT-GOBAIN	38.51	0.57
SANOFI	81.81	2.16
SCHNEIDER ELEC	118.62	-0.19
SOCIETE GENERA	21.37	-0.88
SODEXO	81.06	0.32
TF1	5.67	-2.16
THALES	112.85	-0.66
VEOLIA ENVIRON	19.47	-2.68

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	22.48	0.5367
AENA SME	103.5	-1.5692
ACERINOX	8.172	-0.5597
ACCIONA	171.7	-1.8296
AMADEUS	49.87	0.0602
BBVA	4.5775	-0.9199
BANKINTER	5.77	0.4876
CAIXABANK	3.331	-0.5968
DSTR INT ALIME	0.012	0.8403
ENDESA	14.715	-2.9033
ENAGAS	14.82	-1.3644
FERROVIAL	23.16	0.5208
FOMENTO DE CON	7.82	-1.2626
GRIFOLS	8.582	0.7277
IBERDROLA	9.348	-1.3924
INT AIRLINES G	1.1685	1.3443
INDRA SISTEMAS	7.72	-0.9622
INDITEX	22.08	1.4706
MAPFRE	1.566	-1.1987
MERLIN PROP	7.78	-0.1284
ARCELORMITTAL	21.49	-1.0817
REPSOL	12.175	-2.2088
BCO DE SABADEL	0.7156	-0.3343
BANCO SANTANDE	2.458	-1.621
SACYR	2.162	-0.6434
TELEFONICA	3.337	-0.5958
MEDIASET ES CO	2.536	1.44
TECNICAS REUN	6.175	-1.4366

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	0,9723	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5450
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	141,54	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,0456
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,3402
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,535	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	6,9669
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4390	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	7,6325
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87703	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	14.930,83
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	428,73	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,4776
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,8690	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	79,9555
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9394	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.392,84
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0015	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,4115
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9675	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,5436
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	140,70	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7323
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,4235	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	57,243
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5293	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,3967
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ*	-	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,030
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	18,0686	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,6153

* Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2022	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	0,9906
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8734
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4364
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9214

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)

	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	390,30	470,40
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	390,30	470,40
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	390,30	466,18

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	808,98	814,61	-5,63	-0,69%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	1.949,15	1.960,74	-11,59	-0,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.895,21	5.841,32	53,89	0,92%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.778,37	2.797,61	-19,24	-0,69%
ATHEX SELECT PLUS	2.764,42	2.782,10	-17,68	-0,64%
ATHEX SELECT	4.037,29	4.064,91	-27,62	-0,68%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	915,12	920,06	-4,94	-0,54%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.096,40	4.126,54	-30,14	-0,73%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.261,90	1.266,61	-4,71	-0,37%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.162,04	2.184,03	-21,99	-1,01%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	474,17	476,57	-2,40	-0,50%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.421,02	1.430,91	-9,89	-0,69%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	533,66	536,37	-2,71	-0,51%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.879,99	3.895,48	-15,49	-0,40%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	622,70	617,55	5,15	0,83%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.583,46	2.690,47	-107,01	-3,98%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.439,64	3.470,33	-30,69	-0,88%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	729,18	721,98	7,20	1,00%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.678,75	7.848,57	-169,82	-2,16%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.268,43	8.232,81	35,62	0,43%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.729,52	5.789,42	-59,90	-1,03%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.716,52	2.757,43	-40,91	-1,48%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	3.887,56	3.981,25	-93,69	-2,35%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.023,88	2.009,89	13,99	0,70%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.785,05	1.784,41	0,64	0,04%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.206,04	4.225,40	-19,36	-0,46%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	346,43	349,83	-3,40	-0,97%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	3.944,74	3.979,77	-35,03	-0,88%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	7.571.174,80
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	5.506.968,48
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.287.077,73
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.220.764,69
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.097.061,91
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.949.336,94
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.615.231,48
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.516.233,34
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	666.123,70
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	617.045,40
ΥΔΡΕΥΣΗ	572.381,07
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	508.331,38
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	321.421,34
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	282.228,56
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	266.920,67
ΔΙΥΛΙΔΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	257.241,32
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	196.462,56
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	174.960,00
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	149.337,34
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	135.757,24
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	115.820,10
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	76.496,47
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	65.457,66
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	60.777,19
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	47.950,55
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	47.695,51
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	44.749,45

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,530	2,02%	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,125	-3,02%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	6,220	1,97%	INTRAKAT (ΚΟ)	1,602	-2,91%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,482	1,26%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	16,240	-2,70%
EPSILON NET (ΚΟ)	5,260	1,15%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,740	-2,37%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3,030	1,00%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	3,300	-2,37%
QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	4,080	0,99%	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,300	-2,26%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	12,160	0,83%	JUMBO (ΚΟ)	13,260	-2,21%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	22,100	0,45%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	10,120	-2,13%
REDS (ΚΟ)	2,460	0,41%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	15,450	-1,90%
DIMAND A.E. (ΚΟ)	14,500	0,35%	PROFILE (ΚΟ)	2,600	-1,89%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	3,5	-1,69
ΤΙΤΟ	(TITAN)	10,88	-1,45
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	22,1	0,45
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	15,06	-0,46
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	4,44	-1,11
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	17,55	-1,35
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	1,586	-1,25
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,22	1,97
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,59	-1,49
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	8,5	-1,51
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	14,55	-1,02
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	5,59	-0,45
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,342	-1,03
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	0,8482	-1,03
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	13,26	-2,21
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3,189	-0,34
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,065	-1,39
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	0,8882	0,09
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,43	-1,53
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	4,08	0,99
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7	-1,55
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	12,16	0,83
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	16,24	-2,7
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	5,34	-0,37
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	14,72	0

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.506.968,48	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,99%
JUMBO (ΚΟ)	4.220.764,69	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,32%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.219.224,83	JUMBO (ΚΟ)	0,23%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.097.061,91	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0,15%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2.645.290,52	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,15%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	2.559.232,19	EPSILON NET (ΚΟ)	0,15%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2.517.836,85	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	0,14%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1.753.658,94	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,13%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	1.516.233,34	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,12%
ΔΕΗ (ΚΟ)	1.408.958,94	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0,10%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	212	1.047	6.335
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	0
FTSE/Χ.Α. Large Cap	212	1.047	6.335
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	662	6.197	253.751
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	14	73	5.101
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	105	1.671	96.285
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	30	34	592
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	7	27	5.658
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	3	3	364
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	35	396	20.566
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	7	96
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	14	1.485
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	12	17	7.194
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	2	10	805
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	2	8	1.054
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	4	6	3.842
JUMBO (ΚΟ)	30	74	1.052
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	6	14	4.087
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	3	50	13.306
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	5	17	424
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	50	197	2.899
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	96	769	16.025
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	34	181	1.147
ΟΤΕ (ΚΟ)	26	105	1.893
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	571
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	61	1.677	33.896
ΔΕΗ (ΚΟ)	92	761	23.506
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	19	31	6.259
TITAN CEMENT (ΚΑ)	4	4	1.159
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	16	51	4.485
Δικαιώματα σε Δείκτες	13	106	1.075
FTSE/Χ.Α. Large Cap	13	106	1.075
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	654
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	237
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	231
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	138
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	20
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	28
Συνολική Δραστηριότητα	887	7.350	261.815

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 11 Οκτωβρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.9420	0.9500	0.9473	-0.2740	“4,772”	0.9440	0.9500	0.9420	-0.84
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.3000	1.3300	1.3103	1.0620	“38,323”	1.3000	1.3300	1.3300	1.14
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3920	0.4080	0.3926	-0.9460	“89,599”	0.3900	0.3980	0.3980	-1.49
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0795	0.0795	0.0795	-0.8500	“2,598”	0.0795	0.0000	0.0795	-9.66
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0650	0.0670	0.0651	-0.0870	“15,694”	0.0650	0.0670	0.0670	1.52
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0705	0.0850		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.7300	1.7300	1.7300	1.9960	75	1.7000	1.7300	1.7300	0.58
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5400	1.5500	1.5459	-1.0820	“2,224”	1.5400	1.5600	1.5400	-1.28
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0000		
MINE	MINERVA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0150		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	“UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)”						0.0425	0.0470		
ΕΛΗΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0700		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0015	0.0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0030	0.0035	0.0030	-0.0490	“1,118,442”	0.0030	0.0035	0.0030	-14.29
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD	0.1900	0.1900	0.1900	0.6860	385	0.1710	0.0000	0.1900	0.00
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “”Η ΠΡΟΟΔΟΣ““ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ “						0.0000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0.0170	0.0170	0.0170	0.0000	500	0.0175	0.0000	0.0170	0.00
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0720	0.0720	0.0720	-0.7480	500	0.0725	0.0865	0.0720	-8.86
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0480	0.0505		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.7500		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9300	1.9800	1.9744	-2.5560	900	1.9300	2.0400	1.9800	-1.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.9100	1.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5600	0.5600	0.5600	0.0000	“7,555”	0.5550	0.5650	0.5600	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3800	0.4160		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						2.5600	2.6000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3800	1.5200		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.1630	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.0000	0.8800		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2440	0.0000		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.1300		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0000	0.0890		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2840	0.2840	0.2840	0.1060	“2,322”	0.2820	0.2920	0.2840	-0.70
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0650	0.0690		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2420		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD						1.0400	1.0500		
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	“ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	“ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	“ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (AN, Σ)”						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	“REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	“ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	“ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	“ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	“HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (AN, ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	“ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	“Ch. Charilaou Group Plc (AN, Σ)”						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	“CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
IOAN	“CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	“WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						63.0000	69.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						62.2010	66.0000		
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	“Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα) (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγγύων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Εξελίξεις στο σκάνδαλο Νίμαν-Κάρλσεν

Μελέτη ειδικών ενισχύει τις υποψίες για απάτη του μόλις 19 ετών Αμερικανού σκακιστή

Στο σκάκι δεν ρίχνεις ζάρια, δεν τραβάς φύλλα και δεν μπορείς να στηριχτείς σε «μιλημένους» διαιτητές: εδώ μετράει μόνο η δύναμη του μυαλού και ο καλύτερος κερδίζει. Η φήμη που συνοδεύει αυτό το πνευματικό άθλημα, το τόσο απλό στους κανόνες του και τόσο σύνθετο στην εξέλιξή του (ο αριθμός των δυνατών παρτίδων ύστερα από 40 κινήσεις υπερβαίνει τα άτομα στο γνωστό τμήμα του σύμπαντος), έχει βέβαια πολύ ισχυρή βάση. Ωστόσο, υπάρχουν και οι εξαιρέσεις, όπως μας υπενθυμίζει το μέγα σκάνδαλο Νίμαν - Κάρλσεν, που συγκλονίζει από τον περασμένο μήνα την παγκόσμια σκακιστική κοινότητα.

Η διαδικτυακή σκακιστική πλατφόρμα Chess.com δημοσιοποίησε πόρισμα με-

Υπολογιστές και τεχνητή νοημοσύνη προσέφεραν πολλά στους φίλους του αθλήματος, αλλά το νόμισμα έχει και την ανάποδη όψη.

Ο 31χρονος Νορβηγός Μάγκνους Κάρλσεν (αριστερά), επί μία δεκαετία παγκόσμιος πρωταθλητής στο σκάκι, στο επίμαχο παιχνίδι του με τον 19χρονο Χανς Νίμαν, στο πλαίσιο του διεθνούς τουρνουά Sinquefield, στο Σεντ Λιούις του Μιζούρι. Προς γενική έκπληξη, κέρδισε ο Νίμαν.

λέτης ειδικών για το επίμαχο ματς του μόλις 19 ετών Αμερικανού γκραν μετρ Χανς Νίμαν με τον επί μία δεκαετία παγκόσμιο πρωταθλητή, 31χρονο Νορβηγό Μάγκνους Κάρλσεν, στο διεθνές τουρνουά Sinquefield, στο Σεντ Λιούις του Μιζούρι. Προς γενική έκπληξη, ο Νίμαν είχε κερδίσει και μάλιστα με τα μαύρα, τερματίζοντας το σερί 53 αήττητων εμφανίσεων του παγκόσμιου πρωταθλητή απέναντι στους καλύτερους, μετά αυτόν, παίκτες του κόσμου. Μετά τον αγώνα, ο Κάρλσεν αποχώρησε από το τουρνουά αφήνοντας δηλητηριώδη υπονοούμενα («δεν θα μιλήσω, γιατί αν μιλήσω θα μπλέξω άσχημα»). Δύο εβδομάδες αργότερα, οι δύο παίκτες συναντήθηκαν εκ νέου, αυτή τη φορά σε διαδικτυακό τουρνουά, όπου ο Κάρλσεν παραιτήθηκε εμφατικά μετά την πρώτη του κίνηση (παρ' όλα αυτά, στη συνέχεια κέρδισε το τουρνουά). Ακολούθησε δημόσια δήλωσή του, όπου κατηγορούσε, ανοιχτά αυτή τη φορά, τον Νίμαν για απάτη.

Τις υποψίες είχε ενισχύσει και ο «πολύς» Έλον Μασκ, ιδρυτής της Tesla, αναπαράγοντας στο Twitter φήμη κατά την οποία ο Νίμαν δεχόταν υποδείξεις μέσω δέκτη ασύρματης επικοινωνίας που είχε τοποθετήσει σε ευκόλως νοούμενη, αλλά δυσκόλως περιγράψιμη κοιλότητα του σώματός του. Ο ίδιος ο Νίμαν εξανέστη και δήλωσε έτοιμος να αντιμετωπίσει τον Κάρλσεν γυμνός. Παραδέχτηκε όμως ότι είχε «κλέψει» δύο φορές σε διαδικτυακά ματς, δεχόμενος βοήθεια από πανίσχυρα προγράμματα υπολογιστών, σε ηλικία 12 και 16 ετών, και βεβαιώνοντας ότι τώρα πια έχει ξεπεράσει το κουσούρι.

Σκακιστές με ειδίκευση στην πληροφορική μελέτησαν για λογαριασμό της Chess.com τη μετεωρική άνοδο του Νίμαν στο διεθνές σκακιστικό στερέωμα –ανέβασε τη διεθνή βαθμολογία του Elo κατά 350 μονάδες μέσα σε μόλις τέσσερα χρόνια, για να μπει στους 50 ισχυρότερους παίκτες του κόσμου– αναλύοντας τις παρτίδες του με μετρήσιμους και διεθνώς αποδεκτούς δείκτες: πόσο απέχει κάθε κίνηση του παίκτη από την αντίστοιχη κίνηση που θα επέλεγαν τα καλύτερα προγράμματα υπολογιστή στην ίδια θέση και πόση συνέπεια είχε η απόδοσή του σε κάθε παιχνίδι (ένας καλός, αλλά όχι πάρα πολύ κακός παίκτης θα έχει μεγαλύτερες μεταπτώσεις από ό,τι περιμένει κανείς από κορυφαίους γκραν μετρ). Το συμπέρασμά τους ήταν ότι ο Νίμαν είναι πολύ πιθανό να έχει «κλέψει» σε περισσότερες από 100 παρτίδες, κυρίως διαδικτυακές. Τη διένεξη Νίμαν - Κάρλσεν έχει υποσχεθεί ότι θα διερευνήσει και η παγκόσμια σκακιστική ομοσπονδία, FIDE, οπότε πιθανώς θα μάθουμε περισσότερα.

Στα ύψη η απάτη

Είναι αλήθεια ότι η απάτη στο σκάκι υπάρχει από τότε που επινοήθηκε το άθλημα, όπως άλλωστε συμβαίνει με κάθε άθλημα – μόνον οι μορφές αλλάζουν. Παλαιότερα, παίκτες είχαν κατηγορηθεί ότι δέχονταν υποδείξεις από θεατές ή από κάποια μηχανή όταν επισκέπτονταν, σε κρίσιμο σημείο του ματς, την τουαλέτα. Αλλά η άφιξη των πανίσχυρων υπολογιστικών προγραμμάτων που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη ανέβασε την απάτη σε ανώτερα επίπεδα.

Το 1997, η ήττα του παγκόσμιου πρωταθλητή Γκάρι Κασπάροφ από τον υπολογιστή Deep Blue της IBM προκάλεσε παγκόσμιο σοκ. Σήμερα ο Κάρλσεν, με Elo 2.856, δεν θα είχε καμία τύχη απέναντι σε προγράμματα που έχουν Elo μεταξύ 3.000 και 3.500. Παρ' όλα αυτά, η τεχνοφοβική δαιμονοποίηση των μηχανών δεν έχει καμία θέση. Οι αλγόριθμοι και οι πλατφόρμες όχι μόνον υποβοηθούν σημαντικά την εκπαίδευση και προπόνηση των σκακιστών, αλλά και διέδωσαν το άθλημα σε ευρύτερα ακροατήρια, ιδιαίτερα με τους εγκλεισμούς λόγω πανδημίας –όπου ρόλο καταλύτη έπαιξε και η εξαιρετικά δημοφιλής σειρά του Netflix «Το γκαμπί της βασίλισσας»–, ανοίγοντάς το σε πιο νεανικό και πιο «ροκ» κοινό.

Αν κάτι θρέφει την απάτη, αυτό είναι, πέραν της ματαιοδοξίας, το χρήμα: Στο επίμαχο τουρνουά, το έπαθλο ήταν 500.000 δολάρια, στο παγκόσμιο πρωτάθλημα οι δύο φιναλίστ μοιράζονται δύο εκατομμύρια, ενώ ο Κάρλσεν έχει μέχρι σήμερα κερδίσει από το άθλημα γύρω στα 60 εκατ. δολάρια. Είναι πολλά τα λεφτά, Μάγκνους...

REUTERS

«Ταραγμένο» το μέλλον των πτήσεων

ΛΟΝΔΙΝΟ. Οι αναταράξεις σε ώρα πτήσης δεν είναι κάτι που ανησυχεί τους επιβάτες. Στην ακραία μορφή του, όμως, το φαινόμενο μπορεί να προκαλέσει σοβαρό τραυματισμό επιβατών. «Υπάρχει κλίμακα υπολογισμού της ισχύος των αναταράξεων. Η ελαφριά θυμίζει κάποιον να τραβάει τη ζώνη ασφαλείας σας. Στη μέτρια εκδοχή, ό,τι δεν είναι δεμένο μετακινείται και το βάδισμα στην καμπίνα είναι δύσκολο. Στη χειρότερη μορφή, οι αναταράξεις είναι πιο ισχυρές από τη βαρύτητα και είναι ικανές να προκαλέσουν σοβαρά –ή ακόμη και θανατηφόρα– κατάγματα», λέει ο καθηγητής μετεωρολογίας Πολ Ουίλιαμς.

Περίπου 65.000 αεροσκάφη αντιμετωπίζουν κάθε χρόνο μέτριες αναταράξεις, ενώ 5.500 είναι αυτά που αναφέρουν περιστατικά ακραίων αναταράξεων. Οι αριθμοί αυτοί όμως θα αυξηθούν στο μέλλον, όπως επισημαίνει ο δρ Ουίλιαμς στο CNN: «Η κλιματική αλλαγή μεταμορφώνει τις αναταράξεις. Τα μοντέλα υπολογιστών που δημιουργήσαμε δείχνουν ότι οι ακραίες αναταράξεις θα διπλασιασθούν –ή θα τριπλασιασθούν– μέσα στις ερχόμενες δεκαετίες».

Η μελέτη της επιστημονικής ομάδας έδειξε ότι νέα, πιο βίαιη μορφή αναταράξεων, γνωστές ως «αναταράξεις καθαρού αέρα», απειλεί τα αεροσκάφη. Οι αναταράξεις αυτές πλήττουν απροειδοποίητα, χωρίς να προσφέρουν προειδοποιητικά σημάδια, όπως άλλα ατμοσφαιρικά φαινόμενα. Σύμφωνα με τις υπηρεσίες πολιτικής αεροπορίας των ΗΠΑ, μεταξύ 2009 και 2018 τα περιστατικά αναταράξεων καθαρού αέρα ευθύνονταν για ποσοστό 28% του συνόλου των ατυχημάτων εν ώρα πτήσης. Η ανάλυση του δρος Ουίλιαμς δείχνει ότι οι αναταράξεις καθαρού αέρα θα αυξηθούν κατακόρυφα την περίοδο 2050-2080. Αυτό δεν σημαίνει ότι η πτήση θα γίνει λιγότερο ασφαλής. «Τα αεροπλάνα δεν πρόκειται να αρχίσουν να πέφτουν από τους ουρανούς, καθώς είναι σχεδιασμένα για να αντιμετωπίζουν πολύ χειρότερους κραδασμούς. Οι αναταράξεις, όμως, θα αυξηθούν. Σε μία τυπική υπερατλαντική πτήση μπορείτε να περιμένετε 10 λεπτά αναταράξεων. Σε μία δεκαετία, πιστεύω ότι ο χρόνος αυτός θα υπερβαίνει τη μία ώρα. Η φωτεινή επιγραφή "προσδεθείτε" δεν πρόκειται να σβήνει καθόλου», λέει ο δρ Ουίλιαμς.

Η ομοσπονδιακή υπηρεσία πολιτικής αεροπορίας των ΗΠΑ διοργάνωσε πέρυσι συνέδριο για τις αναταράξεις, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ο κίνδυνος μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με αυστηρότερους κανόνες χρήσης ζωνών ασφαλείας, που θα περιλαμβάνουν και το πλήρωμα. Η υπηρεσία συστήνει τη χρήση ζώνης για επιβάτες

Ο κίνδυνος των αναταράξεων μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με αυστηρότερους κανόνες χρήσης ζωνών ασφαλείας, που θα περιλαμβάνουν και το πλήρωμα.

και προσωπικό καμπίνας όταν το αεροσκάφος εισέρχεται σε ζώνη καταιγίδων ή όταν πετάει σε υψόμετρο κάτω των 7.000 χλμ., καθώς οι περισσότεροι τραυματισμοί καταγράφονται σε τέτοιες συνθήκες.

Η αεροσυνοδός Σάρα Νέλσον, πρόεδρος του συνδικαλιστικού σωματείου AFA, λέει: «Υπάρχουν περιστατικά αεροσυνοδών, οι οποίες έσπασαν πλευρά όταν έπεσαν από ύψος στο δάπεδο της καμπίνας. Στον διάδρομο έχω αναφορές για αεροσυνοδούς, που έχασαν δάχτυλα ποδιών ή χεριών όταν το καρότσι απογειώθηκε λόγω αναταράξεων, για να προσγειωθεί πάνω τους. Τα μωρά κάτω των δύο ετών δεν πρέπει να ταξιδεύουν στα γόνατα των γονιών τους. Ενα μικρό παιδί μπορεί να τραυματιστεί βαριά και να τραυματίσει άλλους αν απογειωθεί εν μέσω αναταράξεων».

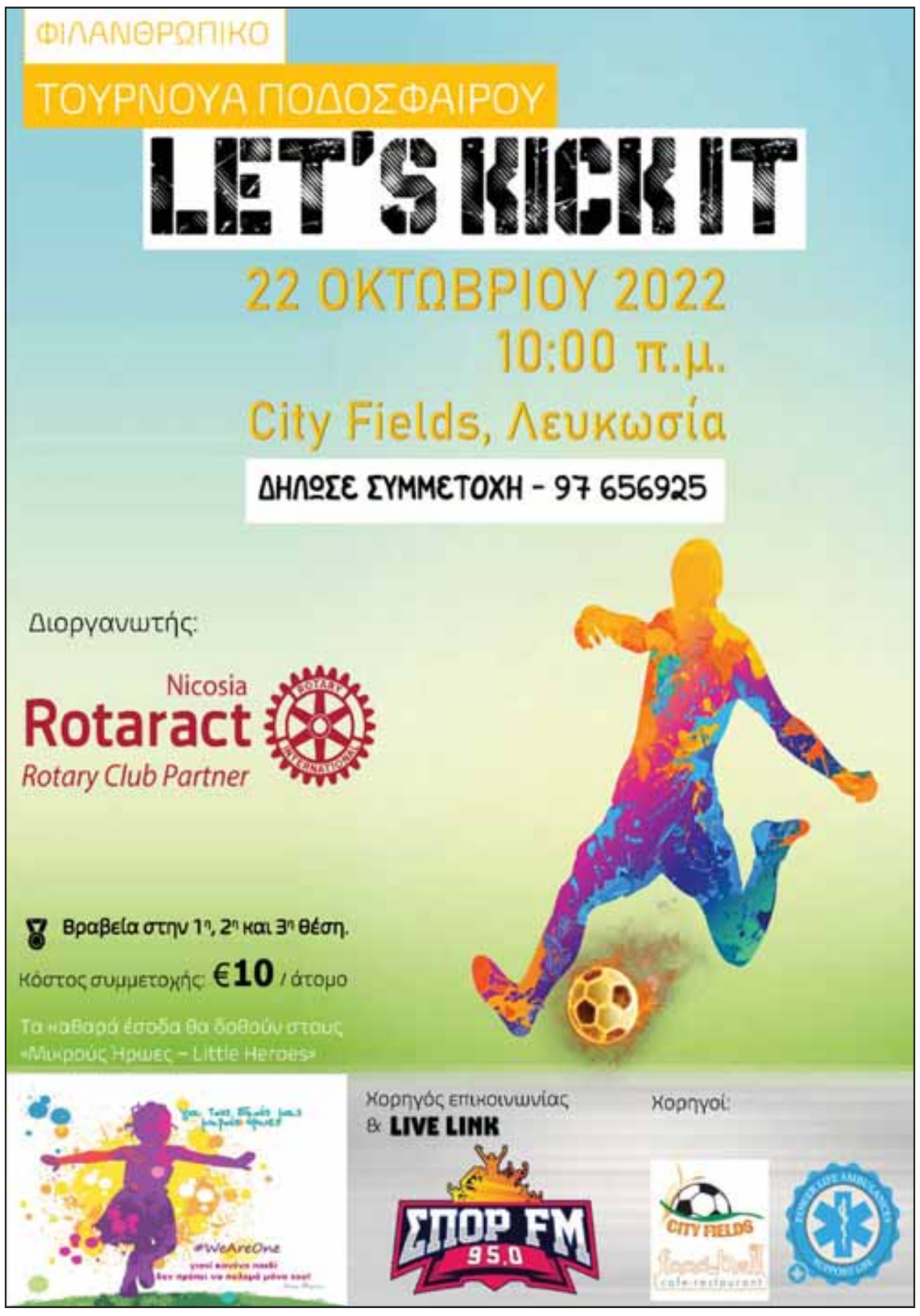

Τι αφήνει η πανδημία στους Ελληνες εφήβους

Διαδικτυακή εξάρτηση, καταθλιπτικά συναισθήματα, χαμηλή αυτοεκτίμηση, αυτοτραυματισμός, επιθετικότητα, αδυναμία συγκέντρωσης

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Οι έφηβοι και οι έφηβες της εποχής μας είναι μια γενιά που μεγαλώνει υπό διαρκή πίεση, μπαίνοντας από τη μια κρίση στην άλλη: από την κλιματική αλλαγή στην πανδημία της COVID-19 και από το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία στην ενεργειακή φτώχεια. Στις νέες προκλήσεις για τη σωματική και την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη παιδιών και εφήβων επικεντρώθηκε ένα σημαντικό συνέδριο, το 22ο Συνέδριο της Διεθνούς Ενωσης για την Υγεία των Εφήβων, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Εφηβικής Ιατρικής στο κτίριο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στα Προπύλαια.

Η περίοδος των lockdowns ήταν αναμφίβολα πολύ δύσκολη για τα παιδιά και τους εφήβους και θα βρεθεί στο επίκεντρο των εισηγήσεων και των συζητήσεων. «Σύμφωνα με τις μελέτες της ομάδας έρευνας για την πανδημία COVID-19 του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ «Στρατηγικές Αναπτυξιακής και Εφηβικής Υγείας», η απομάκρυνση των παιδιών από τον φυσικό χώρο του σχολείου δυσκόλεψε σημαντικά τη μαθησιακή διαδικασία και εκτόξευσε τα ποσοστά διαδικτυακής εξάρτησης και διαδικτυακών συμπεριφορών υψηλού κινδύνου, που ήδη ήταν υψηλά στην προ COVID εποχή. Συγκεκριμένα, οι συμπεριφορές διαδικτυακής εξάρτησης φθάνουν στο 62,7% στον εφηβικό πληθυσμό έναντι 40% προ καραντίνας, με περίπου 20% να εκδηλώνουν σοβαρή παραίτηση από καθημερινές υποχρεώσεις και δραστηριότητες», λέει στην «Κ» η Αρτεμις Κ. Τσίτσικα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Παιδιατρικής-Εφηβικής Ιατρικής στο ΕΚΠΑ και πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Εφηβικής Ιατρικής (ΕΕΕΙ).

«Στα παιδιά αυτά παρατηρήθηκε σημαντική συσχέτιση με διατροφικές παρεκτροπές, υπερβαρότητα, έλλειμμα φυσικής άσκησης και επιβάρυνση της σωματικής τους υγείας, καθώς και με αναστροφή του ωραρίου του ύπνου, άγχος, καταθλιπτικό συναίσθημα και απόσυρση. Τα αγόρια ασχολούνται κυρίως με παιχνίδια-gaming και εκδηλώνουν θυμό, βίαιες συμπεριφορές και επιθετικότητα, ενώ τα κορίτσια επιδίδονται σε υπερβολική χρήση των κοινωνικών δικτύων με εκφράσεις εσωτερίκευσης και απόσυρσης, χαμηλής αυτοεκτίμησης και καταθλιπτικού συναισθήματος που μπορεί να φθάσει και στο 40% (έναντι του 20% προ COVID-19). Ο αυτοτραυματισμός (cutting) παρουσιάζει επίσης αυξητική τάση στα κορίτσια και φθάνει στο 10%, έναντι 3%-5% πριν», συμπληρώνει η κ. Τσίτσικα.

«Σύμφωνα με μελέτες, η απομάκρυνση των παιδιών από τον φυσικό χώρο του σχολείου δυσκόλεψε σημαντικά τη μαθησιακή διαδικασία και εκτόξευσε τα ποσοστά διαδικτυακής εξάρτησης και διαδικτυακών συμπεριφορών υψηλού κινδύνου, που ήδη ήταν υψηλά στην προ COVID εποχή.

62,7%
είναι το ποσοστό με συμπεριφορές διαδικτυακής εξάρτησης στον εφηβικό πληθυσμό έναντι 40% προ καραντίνας.

20%
των εφήβων εκδηλώνουν σοβαρή παραίτηση από καθημερινές υποχρεώσεις και δραστηριότητες.

40%
των κοριτσιών επιδίδονται σε υπερβολική χρήση των κοινωνικών δικτύων με εκφράσεις εσωτερίκευσης και απόσυρσης, χαμηλής αυτοεκτίμησης και καταθλιπτικού συναισθήματος (έναντι του 20% προ COVID-19).

10%
υπολογίζεται το ποσοστό των κοριτσιών που οδηγείται στον αυτοτραυματισμό (cutting) έναντι 3%-5% πριν από την πανδημία.

Η πρωτόγνωρη αυτή κατάσταση επηρέασε τη σεξουαλικότητα των παιδιών. «Σε μια ηλικία που η εξερεύνηση και ο πειραματισμός έχουν θεμελιώδη σημασία για τη μελλοντική σεξουαλική λειτουργικότητα και τη δημιουργία της προσωπικής ταυτότητας/αυτοεκτίμησης, οι περίοδοι της καραντίνας μετέβαλαν τις συνθήκες πλαισίωσης του εφηβικού ρομαντισμού. Πολλοί έφηβοι απομακρύνθηκαν και βίωσαν απώλεια με τη βίαιη διακοπή της σχέσης τους, απογοήτευση, δυσκολία στη διαχείριση. Δυσκολεύονται να φλερτάρουν, να εκφραστούν και για άλλη μία φορά βρίσκουν διέξοδο στο Διαδίκτυο. Ενισχύθηκαν τα διαδικτυακά ραντεβού, το sexting και το διαδικτυακό sex. Ειδικότερα στα αγόρια παρατηρείται συμπεριφορά εξάρτησης από τη χρήση πορνογραφικού υλικού, με πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργικότητα και τη σεξουαλική τους έκφραση στο μέλλον», αναφέρει η πρόεδρος της ΕΕΕΙ.

Τα κλειστά σχολεία είχαν σοβαρές επιπτώσεις. «Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι μαθητές στην πλειονότητά τους αναφέρουν μαθησιακά και ακαδημαϊκής τους επίδοσης λόγω των κλειστών σχολείων, σε σύγκριση με τις σχολικές χρονιές πριν από την πανδημία. Για παράδειγμα, μελέτη που πραγματοποιήθηκε στη Βραζιλία αναφέρει ότι κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης με το σχολείο κλειστό, οι μαθητές είχαν καταφέρει να εμπεδώσουν μόνο το 27,5% της διδακτέας ύλης», σημειώνει η κ. Τσίτσικα.

Αλλά πέρα από τις αναμενόμενες επιπτώσεις στην ποιότητα της εκπαίδευσης διατυπώνεται τεράστια ανησυχία διεθνώς για τις μακροχρόνιες επιπτώσεις των κλειστών σχολείων σε παιδιά και εφήβους σχετικά με την κοινωνική τους ανάπτυξη και τις διαπροσωπικές τους σχέσεις. Σύμφωνα με καταγραφή της UNESCO, την οποία αναφέρουν οι οργανωτές του συνεδρίου, οι βασικότερες επιπτώσεις από το κλείσιμο των σχολείων αφορούν τους παρακάτω τομείς: Εκπαίδευση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σχολική άρνηση, σίτιση, επιπτώσεις στους εκπαιδευτικούς, επιπτώσεις στους γονείς, οικονομικό κόστος, διαταραχές στην υγειονομική περίθαλψη, αύξηση ενδοοικογενειακής βίας, κοινωνική απομόνωση και κοινωνικές ανισότητες. Το εύρος είναι πολύ μεγάλο...

«Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, ο εγκλεισμός –σε συνδυασμό με τις ψυχοκοινωνικές δυσκολίες που σχετίζονται με την COVID-19, όπως το έντονο άγχος και το καταθλιπτικό συναίσθημα– οδήγησε σε αυξημένα ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας και παιδικής κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένης και της σεξουαλικής κακοποίησης», μας λέει η κ. Τσίτσικα, αναφέροντας συγκεκριμένα πως «τις αρχικές εβδομάδες του πρώτου εγκλεισμού παρατηρήθηκε αύξηση της άσκησης σωματικής και σεξουαλικής βίας, με την ενδοοικογενειακή βία να εμφανίζει αύξηση της τάξης του 12%».

Δομές φιλικές στους νέους

Την περίοδο της πανδημίας η μεγάλη πίεση σε παιδιά και εφήβους, αλλά και στις οικογένειές τους, εκφράστηκε με αυξημένη ζήτηση για υποστήριξη, τάση που αποτυπώθηκε και στις πολύ περισσότερες τηλεφωνικές κλήσεις στη γραμμή υποστήριξης 800 4000 009 στη Δομή Εφηβικής Υγείας/Ιατρικής (ΔΟΜΕΥΙ) της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Ανάλογα αυξημένα ήταν και τα αιτήματα για ραντεβού. Η ανάγκη ανάπτυξης εξειδικευμένων προγραμμάτων και υπηρεσιών για την εφηβική ηλικία είναι επιτακτική. Γι' αυτό η Ελληνική Εταιρεία Εφηβικής Ιατρικής (ΕΕΕΙ) εστιάζει στην ανάπτυξη «φιλικών» για εφήβους υπηρεσιών, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Δυστυχώς, στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένα δίκτυο εξειδικευμένων υπηρεσιών σχεδιασμένων για τις ανάγκες των εφήβων και την ολιστική προσέγγιση της υγείας τους. Η Δομή Εφηβικής Υγείας του ΕΚΠΑ αποτελεί εξαίρεση, καθώς παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες, δωρεάν (ή σε προσιτό κόστος) και προσβάσιμες σε όλους, με σεβασμό σε οποιαδήποτε διαφορετικότητα (εθνικότητα, θρησκεία, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.). Στη Δομή του ΕΚΠΑ υπάρχουν χαρακτηριστικά που δημιουργούν ένα φιλικό περιβάλλον για τους εφήβους, όπως κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, εξασφάλιση απαραίτητου χρόνου επίσκεψης και κατάλληλες ώρες λειτουργίας ανάλογα με τις ανάγκες και τις σχολικές υποχρεώσεις των εφήβων, εξασφάλιση εμπιστευτικότητας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων, διεπιστημονική προσέγγιση και συντονισμός των παραπομπών. Για να καλυφθούν οι σύγχρονες ανάγκες έχει τεθεί στόχος η διαμόρφωση πιλοτικού προγράμματος για την ανάπτυξη «Φιλικών για Εφήβους Υπηρεσιών Υγείας», με την επιστημονική εποπτεία και τον συντονισμό της ΕΕΕΙ, σε συνεργασία με τον ΠΟΥ και άλλους φορείς.

Με ψυχικά προβλήματα το 25% των νέων στην Ε.Ε.

Η διετία της πανδημίας και των αυστηρών περιορισμών επηρέασε αρνητικά την ψυχική υγεία των παιδιών και νεαρών ενηλίκων τόσο στην Ευρώπη όσο και στην υπόλοιπη υφήλιο. Για την κρίση που βλέπουμε σήμερα είχαν προειδοποιήσει εξαρχής οι ειδικοί, οι οποίοι δεν έπεσαν έξω στις προβλέψεις τους. Τη σημερινή κατάσταση κατέγραψε η πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις συνέπειες της COVID-19. Οπως διαπιστώθηκε, πριν από την πανδημία το 10%-20% των ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων στην Ε.Ε. αντιμετώπιζαν ψυχικά προβλήματα. Σήμερα, στον μεταπανδημικό κόσμο της «νέας κανονικότητας», το ποσοστό αυτό εκτινάχθηκε στο 20%-25%, το οποίο θεωρείται υπερβολικά υψηλό.

Σύμφωνα με το πόρισμα της έκθεσης, την επιδείνωση της ψυχικής υγείας των παιδιών επέτεινε η διακοπή της λειτουργίας των σχολείων, σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, όπως και αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων, καθώς αποστέρησε από τα παιδιά και τη νεολαία την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες και να έχουν κοινωνική συναναστροφή με τους συνομηλίκους τους, που είναι απαραίτητη για την ορθή ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη.

Το CDC ανέφερε ότι το ποσοστό των κοριτσιών εφηβικής ηλικίας με τάσεις αυτοκτονίας αυξήθηκε κατά 50% συγκριτικά με το 2019.

«Τα παιδιά και οι νέοι είναι από τις περισσότερο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν λόγω πανδημίας ανέστειλαν μια κρίσιμη περίοδο της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξής τους», αναφέρει το συμπέρασμα της έκθεσης απηχώντας αυτά πολλών προηγούμενων ερευνών. Ολες συγκλίνουν σε μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα: η κοινωνική απομόνωση λόγω πανδημίας επιβάρυνε σημαντικά την ψυχική κατάσταση των παιδιών, όπως και των περισσότερων κοινωνικών ομάδων.

Αμερικανική μελέτη, που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο στην επιθεώρηση των Εθνικών Ινστιτούτων Υγείας των ΗΠΑ, επαναξιολόγησε 35 επιμέρους έρευνες με 65.505 συμμετέχοντες, ηλικίας 4 έως 19 ετών.

Στόχος του ερευνητικού έργου ήταν η αποκρυπτογράφηση των συνεπειών της πανδημίας στην ψυχική υγεία των παιδιών απ' όλο τον κόσμο. Οι ερευνητές, αναλύοντας τα στοιχεία, διαπίστωσαν ότι οι ανήλικοι εξαιτίας της πανδημίας, της κοινωνικής απομόνωσης που προκάλεσε αλλά και άλλων παραγόντων, όπως ο φόβος της λοίμωξης και η αβεβαιότητα, εμφάνιζαν σε υψηλά ποσοστά ψυχικές διαταραχές όπως άγχος (28%), κατάθλιψη (23%), μοναξιά (5%), φόβο (5%), ψυχική ένταση (3%), κόπωση (3%), σύγχυση (3%) και ανησυχία (3%). Τα παιδιά και οι έφηβοι με άλλους επιβαρυντικούς παράγοντες, όπως παχυσαρκία, χρόνια νοσήματα, σύνδρομο υπερκινητικότητας και ελλειμματικής προσοχής, ήταν ιδιαίτερα ευάλωτοι στις συνέπειες της COVID-19. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων των ΗΠΑ (CDC) ανέφερε ότι το ποσοστό των κοριτσιών εφηβικής ηλικίας με τάσεις αυτοκτονίας στις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 50% συγκριτικά με το 2019. Αν και τα δεδομένα αφορούν τις ΗΠΑ, εκτιμάται ότι ανάλογη τάση καταγράφεται και στον υπόλοιπο κόσμο. Τέλος, η Τζάκι Μελίζ, εκπρόσωπος Τύπου της ΜΚΟ «Mental Health Europe», επισήμανε ότι είναι αναγκαίο να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην αντιμετώπιση της κρίσης ψυχικής υγείας της ευρωπαϊκής νεολαίας, κυρίως επειδή το 50% των ψυχιατρικών προβλημάτων της ενήλικης ζωής εμφανίζεται κατά τη διάρκεια της εφηβείας.

Την επιδείνωση της ψυχικής υγείας των παιδιών επέτεινε η διακοπή της λειτουργίας των αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων, καθώς αποστέρησε από τα παιδιά και τη νεολαία την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες και να έχουν κοινωνική συναναστροφή με τους συνομηλίκους τους.

Η κοπιαστική αναζήτηση της σωστής συνταγής στο Διαδίκτυο

Της **ΤΕΧΑΛ ΡΑΟ**
THE NEW YORK TIMES

Φανταστείτε τον να περιηγείται στο Instagram: σταματά μόλις δει καλά φωτισμένη φωτογραφία πιάτου μακαρονιών ή αχνιστή κατσαρόλα κρεατόσουπας. Ακόμη και αν δεν σχεδιάζει να μαγειρέψει τα συγκεκριμένα εδέσματα, ο αντίχειράς του νιώθει κνησμό και αρχίζει να γράφει στο πληκτρολόγιο: «Συνταγή; Συνταγή; ΣΥΝΤΑΓΗ;;;».

Ο συλλέκτης συνταγών είναι ένας από τους πιο δραστήριους χρήστες μέσων κοινωνικής δικτύωσης και από τους πλέον απαιτητικούς. Κάθε φορά που ανεβάζετε μια εικόνα φαγητού, είναι σαν να του χρωστάτε τη συνταγή της, με την επιμονή του να ενισχύεται κάθε λεπτό που περνάει. Παρότι σεφ και ερασιτέχνες μάγειρες με παρουσία σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης έχουν την πολυτέλεια να αγνοούν τον «τύπο που απαιτεί τις συνταγές», ο χορός των απαιτητικών παραμένει στη σκηνή, μεταβάλλοντας ριζικά το περιεχόμενο τέτοιων σελίδων.

Η δημοσίευση συνταγών εδεσμάτων, πάλαι ποτέ ψυχαγωγική διαδικασία, έχει γίνει πηγή άγχους και πειθαναγκασμού.

Το θεωρούν δεδομένο

«Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ήταν κάποτε χώρος αυθορμητισμού και χαλαρότητας. Οταν άρχισα, όμως, να δημοσιεύω φωτογραφίες από την κουζίνα μου με φαγητά, οι χρήστες θεώρησαν δεδομένο ότι θα τους προσέφερα επαγγελματικές συνταγές», λέει ο Νικ Σάρμα, συγγραφέας βιβλίων μαγειρικής και φωτογράφος. Η εκπόνηση συνταγών είναι χρονοβόρα και επίπονη. Ο Σάρμα δεν σχεδίαζε να δημοσιεύσει τις σπιτικές συνταγές του, τις οποίες μοιραζόταν μόνο με στενό διαδικτυακό κύκλο. Ο κύκλος αυτός όμως διευρύνθηκε γρήγορα. «Το ευκολότερο για μένα θα ήταν να πάψω να δημοσιοποιώ τι τρώω στο σπίτι μου. Εθεσα έτσι αυστηρή διαχωριστική γραμμή μεταξύ των προσωπικών μου εδεσμάτων και όσων δημοσιεύω στο βιβλίο συνταγών μου», εξηγεί ο Σάρμα. Το μαγείρεμα για τους γονείς, όμως, θα πρέπει να θεωρείται επαγγελματική μαγειρική; Ο συγγραφέας συνταγών Πιρς Αμπερνάθι άρχισε να μοιράζεται τις συνταγές εδεσμάτων που επινοούσε για τους γονείς του, ενώ επέλεξε να δημιουργήσει εκπαιδευτικά βίντεο στο Instagram.

Παρότι σεφ και ερασιτέχνες μάγειρες με παρουσία σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης έχουν την πολυτέλεια να αγνοούν τον «τύπο που απαιτεί τις συνταγές», ο χορός των απαιτητικών παραμένει στη σκηνή.

Πιέσεις και εκκλήσεις

«Στόχος είναι η δημιουργία πυρήνα θεατών. Η επιχείρησή μου επιβιώνει χάρη στον αριθμό των θεατών αυτών και την επικοινωνία μαζί τους», λέει ο Αμπερνάθι. Η Λουσία Λι, καθηγήτρια μέσης εκπαίδευσης στη Βοστώνη, δημοσιεύει αισθητικά άρτιες φωτογραφίες κορεατικού κίμτσι. Το αρχείο της ξεκίνησε ως προσωπική βιβλιοθήκη, προτού πεισθεί από φίλους να το μοιραστεί στο Διαδίκτυο. Η Λι αντιμετωπίζει συχνά πιέσεις για να δημοσιοποιήσει τις συνταγές της. «Κάποιες φορές απαντώ, μόνο όμως αν ο αιτών είναι ευγενής. Ενα "παρακαλώ" και ένα "ευχαριστώ" είναι αρκετά». Υπό μία έννοια, η επίμονη έκκληση για την αποκάλυψη συνταγής αποτελεί ίδιον των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης. Εδώ και μερικά χρόνια, ολιγομελής αλλά κραυγαλέα ομάδα χρηστών του Διαδικτύου εκφράζει την ίδια απαίτηση από όσους μοιράζονται συνταγές και τις ιστορίες που κρύβονται πίσω από τις δημιουργίες τους: οι συνταγές να προηγούνται των εμπνευσμένων κειμένων και άλλων περιγραφών. Οι χρήστες αυτοί κατηγορούν τους «γαστρονομικούς μπλόγκερ» για απόκρυψη στοιχείων και απαιτούν συνεχή ανανέωση των δωρεάν συνταγών που τους προσφέρονται στο Διαδίκτυο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Η εξαιρετική ευκαιρία της ελληνικής οικονομίας

Η πανδημία και οι συνέπειες από την εισβολή στην Ουκρανία «αντιμετωπίστηκαν» παντού με αύξηση του δημοσίου χρέους. Σε περίοδο ανόδου επιτοκίων, όλες οι κυβερνήσεις δανείστηκαν περισσότερα για να καλύψουν ανάγκες. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος αυξήθηκαν ταχύτερα από ό,τι στις προηγούμενες κρίσεις. Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΝΤ, το 2020 το παγκόσμιο χρέος των κρατών ήταν 256% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Τώρα θα είναι ακόμα υψηλότερο, καθώς η ενεργειακή κρίση, η αναστάτωση στην αγορά τροφίμων υποχρεώνουν κυβερνήσεις να αυξήσουν τις δαπάνες με χρηματοδότηση από καινούργια χρέη.

Η κατάσταση δεν μπορούσε να αφήσει αλώβητη την ελληνική οικονομία. Η δημοπρασία εντόκων γραμματίων του ελληνικού Δημοσίου (διάρκειας 26 εβδομάδων) που έγινε τέλη Σεπτεμβρίου είχε επιτόκιο 1,95%, ενώ η αντίστοιχη τον Οκτώβριο του 2019 είχε απόδοση 0,097%, αυξήθηκε στο εικοσαπλάσιο.

Οι επενδυτές αιφνιδιάστηκαν από την... επιστροφή του πληθωρισμού. Οσοι βρίσκονται σήμερα σε επενδυτικές εταιρείες γνωρίζουν από πανεπιστημιακά εγχειρίδια τις συνέπειες του πληθωρισμού, δεν τις έζησαν. Στην αρχική φάση των πληθωριστικών πιέσεων, οι κυβερνήσεις εξυπηρετούν εύκολα τις δανειακές ανάγκες του κράτους εις βάρος των επενδυτών. Οταν όμως οι εκτιμήσεις της αγοράς περιλαμβάνουν και την άνοδο των τιμών, η αύξηση επιτοκίων είναι ο μόνος τρόπος για τη διατήρηση και εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους. Ωστόσο το ελληνικό δημόσιο χρέος βρίσκεται σε «ειδική» κατηγορία. Κατ' αρχήν, μειώνεται ως ποσοστό του ΑΕΠ. Από 206,3% του ΑΕΠ που ήταν το 2020, φθάνει το 161,6% το 2023. Και πάλι είναι υψηλό, αλλά έχει μια ιδιαιτερότητα. Τα ελληνικά κρατικά ομόλογα είναι ουσιαστικά «εκτός αγοράς» καθώς το 76% ανήκει στον λεγόμενο επίσημο τομέα, δηλαδή ευρωπαϊκούς θεσμούς, και μόλις το 24% ανήκει στον ιδιωτικό τομέα. Να θυμίσουμε ότι το 2010 το χρέος κατά 84% ήταν στα χέρια του ιδιωτικού τομέα. Για πολύ γνωστούς λόγους, η δύσκολη σημερινή συγκυρία βρίσκει την ελληνική οικονομία με μια ευκαιρία, σε πλεονεκτική θέση. Με ισχυρή ανάπτυξη, με μεγάλες ξένες επενδύσεις, με περιορισμένη ανεργία, αλλά και με «τακτοποιημένο» δημόσιο χρέος. Η «ειδυλλιακή» αυτή εικόνα δημιουργεί νέες προκλήσεις. Μπορεί εύκολα να ανατραπεί αν επιταχυνθεί η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση του Δημοσίου, προκειμένου να καλυφθούν δαπάνες και επιχορηγήσεις. Το χρονοδιάγραμμα λήξης του δημοσίου χρέους εμφανίζει απολύτως ομαλή πορεία, η οποία μπορεί να ανατραπεί αν εκτοξευτούν τα έντοκα γραμμάτια και τα repos. Η κρίση διχοτόμησε τον κόσμο. Οι φτωχότερες χώρες έχουν μεγαλύτερες δυσχέρειες να επιταχύνουν την ανάπτυξη και να καλύψουν τις μεγάλες ανάγκες τους. Αλλά και στην ελληνική κοινωνία, τα φτωχότερα στρώματα δαπανούν μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος για τρόφιμα και άλλα απαραίτητα. Από το 2000, στις περισσότερες χώρες η άνοδος τιμών ήταν περιορισμένη, κοντά στους στόχους που έθεταν οι κεντρικές τράπεζες. Ο χαμηλός πληθωρισμός έφερε χαμηλά επιτόκια και την ανέμελη χρηματοδότηση του χρέους. Βέβαια, στον ανεπτυγμένο κόσμο, η οικονομική δραστηριότητα, το πρωτογενές πλεόνασμα, οι δαπάνες και τα έσοδα του Δημοσίου θα επανέλθουν στα επίπεδα προ COVID από το 2024. Αν ισχύει η εκτίμηση αυτή, η επόμενη διετία είναι κρίσιμη για την πορεία της χώρας, που κινδυνεύει μόνον από απροσδόκητο πολιτικό ρίσκο. Ενδεχομένως η χώρα, μαθαίνοντας από τις εμπειρίες των τελευταίων ετών, θα αποφύγει νέα κρίση χρέους και το αντίστοιχο πρόγραμμα σταθεροποίησης και λιτότητας. Απαιτείται όμως άμεσα να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα διασφάλισης της σταθερότητας τιμών, ώστε να υπάρχουν άνετα περιθώρια για τη διαχείριση του υψηλού δημοσίου χρέους, που είναι πρόβλημα μακράς διαρκείας.

Στο ραντάρ ξένων επενδυτών για εξαγορές εταιρειών η Ελλάδα

Στις 8 πρώτες ευρωπαϊκές περιφέρειες-στόχους για επιχειρηματικά ντιλ η χώρα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Στις οκτώ περιφέρειες-στόχους για ενδεχόμενες συγχωνεύσεις και εξαγορές κατά το επόμενο διάστημα περιλαμβάνεται πλέον και η Ελλάδα. Αυτό προκύπτει από έρευνα που πραγματοποίησε μεταξύ 60 κορυφαίων στελεχών μεγάλων επιχειρήσεων και επενδυτικών κεφαλαίων η ιταλογερμανική εταιρεία συμβούλων 36Brains.

Στην ερώτηση «Ποια μέρη στην Ευρώπη θα προσφέρουν τις καλύτερες ευκαιρίες για συγχωνεύσεις και εξαγορές τους επόμενους 12 μήνες», το 5% των στελεχών απαντά «η Ελλάδα». Επίδοση ιδιαίτερα υψηλή για τη χώρα μας, της οποίας το ΑΕΠ είναι λιγότερο από 2% του ευρωπαϊκού. Σημειώνεται πως τα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν πριν από τα μέσα του καλοκαιριού.

Σε κάθε περίπτωση, ύστερα από ένα έτος ρεκόρ το 2021, στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα, η δραστηριότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών παρέμεινε ισχυρή μέχρι στιγμής και κατά τη διάρκεια του 2022, σημειώνει η 36Brains. «Ολοι οι dealmakers που συμμετείχαν σε αυτήν την έρευνα έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον μία συναλλαγή στην Ευρώπη αξίας μεταξύ 25 και 200 εκατ.

Κορυφαία στελέχη μεγάλων εταιρειών και funds «βλέπουν» ευκαιρίες για εξαγορές και συγχωνεύσεις στην Ελλάδα.

ευρώ κατά τα προηγούμενα δύο χρόνια και αναμένεται να συνεχίσουν να είναι απασχολημένοι», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Η 36Brains παρέχει εταιρικές υπηρεσίες πληροφοριών, έρευνες και ελεγκτικές (forensic) υπηρεσίες. Με έδρα το Μιλάνο και το Βερολίνο, επικεντρώνεται στην Ευρώπη και βοηθά τους επενδυτές στη λήψη αποφάσεων εφαρμόζοντας μεθοδολογίες που ενσωματώνουν παραδοσιακές ερευνητικές στρατηγικές και ανθρώπινη νοημοσύνη με τεχνολογία αιχμής. Συνιδρύτρια και διευθύνουσα σύμβουλος είναι η Μαριάννα Βιντιάδη. Σύμφωνα με την έρευνα, πάντως, υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι ο ρυθμός των συγχωνεύσεων και εξαγορών θα επιβραδυνθεί, με μικρότερο ανταγωνισμό για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία. Οι περισσότεροι (55%) πιστεύουν ότι λιγότερες συμφωνίες θα βγουν σε διαγωνιστική διαδικασία το 2022, προβλέποντας ότι λιγότερο από το 25% των συναλλαγών θα καταλήξει σε μια τέτοια διαδικασία. Επιπλέον, ακόμη και όπου οι συμφωνίες περιλαμβάνουν πλειστηριασμούς, μόνο το 13% των ερωτηθέντων αναμένει ότι αυτοί θα είναι έντονα ανταγωνιστικοί. Μάλιστα, σχεδόν οι μισοί (45%) προβλέπουν ότι οι διαγωνισμοί δεν θα είναι καθόλου ανταγωνιστικοί. Μια σημαντική αλλαγή από το 2021.

Ωστόσο, μια σειρά παραμέτρων φαίνεται ότι θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη δραστηριότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών. Μερικά ντιλ είναι επιθετικά και επεκτατικά από τη φύση τους, ενώ άλλα εμφανίζονται πιο αμυντικά.

Η επιθυμία να επεκταθούν σε νέες γεωγραφικές περιοχές είναι η πιο συχνά αναφερόμενη προτεραιότητα για τους ερωτηθέντες, με περισσότερους από έναν στους πέντε (22%) να τον αναφέρουν ως τον σημαντικότερο λόγο για την επιδίωξη συγχωνεύσεων και εξαγορών. Πράγματι, περισσότεροι από τους μισούς σε αυτήν την έρευνα (52%) λένε ότι η γεωγραφική επέκταση θα είναι τουλάχιστον ένα σημείο έμφασης για τη στρατηγική συγχωνεύσεων και εξαγορών. Ενα ακόμη μεγαλύτερο μερίδιο θεωρεί την ανάγκη να κατακτηθούν συνέργειες μεταξύ των επιχειρήσεων κινητήρια δύναμη για τις συμφωνίες, με το 78% να αναφέρει αυτό ως βασικό κίνητρο. Η ανάγκη μείωσης του κόστους σε ένα σκληρό οικονομικό περιβάλλον θα είναι σαφώς κρίσιμη, ακόμη και αν ελαφρώς λιγότεροι ερωτηθέντες (20%) το θεωρούν άμεση προτεραιότητά τους.

Υπάρχουν όμως κι άλλες παράμετροι που επηρεάζουν την αγορά συγχωνεύσεων και εξαγορών. Οπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» η επικεφαλής της 36Brains, Μαριάννα Βιντιάδη, πανευρωπαϊκά «η διαφθορά παραμένει ένας αποτρεπτικός παράγοντας και έτσι ένα μεγάλο μέρος της δουλειάς μας επικεντρώνεται σε θέματα διαφάνειας». Επιπλέον προσθέτει πως «εμπειρία ετών μάς έχει διδάξει ότι σε πολύπλοκες και ολοένα και πιο κατακερματισμένες αγορές, η γνώση των τοπικών πρακτικών και εθίμων είναι απαραίτητη για τον εντοπισμό και την πρόληψη νομικών κινδύνων και κινδύνων για τη φήμη. Οι συγκεκριμένες γνώσεις που απαιτούνται κάθε φορά είναι δύσκολο να βρεθούν στο εσωτερικό, ειδικά όταν έχουμε να κάνουμε με νέες περιοχές ή αγορές με τις οποίες δεν έχουμε συνηθίσει να συνεργαζόμαστε. Ενας τοπικός ειδικός μπορεί να κάνει μεγάλη διαφορά».

ΠΗΓΗ: 36Brains, European investment conditions and cross-border transactions, 5 Οκτωβρίου 2022

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΑΚ: Συνέχεια την Τρίτη στις σταθεροποιητικές τάσεις

Συνέχεια στις σταθεροποιητικές τάσεις της προηγούμενης ημέρας έδωσε η χρηματιστηριακή συνάντηση της Τρίτης. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε χωρίς μεταβολή, στις 74,19 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 κατέγραψε αμελητέα κέρδη σε ποσοστό 0,02%, κλείνοντας στις 44,52 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €104.860. Πτώση σημείωσαν όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες. Η Κύρια Αγορά υποχώρησε σε ποσοστό 0,02%, ο δείκτης των Ξενοδοχείων σημείωσε πτώση κατά 0,91%, η Εναλλακτική Αγορά κατά 0,33% και ο τομέας των Επενδυτικών Εταιρειών κατά 1,40%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €50.214 (άνοδος 1,14% - τιμή κλεισίματος €1,33). Ακολούθησαν οι μετοχές της Δήμητρας Επενδυτική με €35.180 (πτώση 1,49% - τιμή κλεισίματος €0,398), της Ελληνικής Τράπεζας με €4.520 (πτώση 0,84% – τιμή κλεισίματος €0,942), της The Cyprus Cement Public Company με €4.230 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €0,56) και της Atlantic Insurance με 3.437 (πτώση 1,28% - τιμή κλεισίματος €1,54). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, οκτώ πτωτικά και τρεις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 134.

Η Ελλάδα αναπτύσσεται και θα ξεπεράσει τις διάφορες κρίσεις

Η ελληνική οικονομία έχει χτίσει αναχώματα στην εξωγενή κρίση που επηρεάζει το διαθέσιμο εισόδημα όλων των πολιτών και σημαντικά οικογενειακούς και κρατικούς προϋπολογισμούς, τόνισε ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας μιλώντας στη Βουλή. «Η χώρα αναπτύσσεται πολύ πιο ισχυρά, σαφέστατα, από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, και πιθανότατα είμαστε και ανάμεσα στις πρώτες σε ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης φέτος», είπε ο υπουργός Οικονομικών που επισήμανε ότι σημειώνεται «ρεκόρ ξένων άμεσων επενδύσεων και ρεκόρ εξαγωγών», και αυτό σημαίνει, τόνισε, διαφοροποίηση των αγορών και θέσεις απασχόλησης. Επίσης, τα στοιχεία δείχνουν πως η χρονιά κλείνει με ταξιδιωτικές εισπράξεις υψηλότερες του 2019.

Η αύξηση του ΑΕΠ, των εξαγωγών και της απασχόλησης αποτελεί το καλύτερο ανάχωμα, τόνισε ο υπ. Οικονομικών.

Επιπλέον, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων το πρώτο εξάμηνο του 2022 ήταν 32% αυξημένος σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2019. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι υψηλότερες κατά 30%. Η βιομηχανική παραγωγή, με υψηλό ενεργειακό κόστος, είναι αυξημένη κατά 8,4%. Το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, βελτιώθηκε». Σε σχέση με τη φορολογική ικανότητα των πολιτών ο Χρήστος Σταϊκούρας είπε ότι «οι πολίτες δείχνουν εξαιρετική φορολογική συνείδηση, έχουν αποπληρώσει ήδη το 56% του συνολικού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, το 62% του ΕΝΦΙΑ, οι επιχειρήσεις πλήρωσαν 1 δισ. ευρώ επιστρεπτέες προκαταβολές, ένα στα δύο ΑΦΜ, δηλαδή 252.000 ΑΦΜ, το σύνολο των επιστρεπτέων προκαταβολών, βεβαίως μειωμένο και με έκπτωση». Ολα αυτά, όπως είπε, συνιστούν το θετικό αποτέλεσμα των μειώσεων φόρων που έχει υλοποιήσει η σημερινή κυβέρνηση. Ταυτόχρονα δε, σημείωσε ο κ. Σταϊκούρας, η ανεργία συρρικνώθηκε σημαντικά και οι καταθέσεις νοικοκυριών και επιχειρήσεων αυξάνονται.

«Η ελληνική οικονομία έχει υψηλές αντοχές. Εχουμε χτίσει ισχυρά αναχώματα και μπορούμε να αντεπεξέλθουμε σε διάφορες κρίσεις», είπε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας που δεν αρνήθηκε ότι η χώρα έχει να αντιμετωπίσει μια πρωτόγνωρη εξωγενή κρίση, κυρίως στο ενεργειακό πεδίο, η οποία οδηγεί σε εκτόξευση του πληθωρισμού που στην Ελλάδα είναι στο 12,1%. Απαντώντας στον ισχυρισμό ότι ο πληθωρισμός στην Ελλάδα είναι πρωτόγνωρος σε σχέση με τα ευρωπαϊκά επίπεδα, σημείωσε πως το Βέλγιο έχει πληθωρισμό 12%, η Γερμανία 11%, η Εσθονία 24,2%, η Λιθουανία 22,5%, η Ολλανδία 17,1%, η Αυστρία 11% και η Τσεχία 13,6%. «Φαίνεται να ζούμε με την ακρίβεια, σε όλη την Ευρώπη, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις. Αρα χρειάζεται να είμαστε προσεκτικοί και συνετοί στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής», είπε ο υπουργός Οικονομικών.